

**ΙΕΡΟΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΝ ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΟΝ
«ΠΑΝΑΓΙΑ, Η ΦΟΒΕΡΑ ΠΡΟΤΑΣΙΑ»**

**ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
ΤΚ 63076**

**ΤΗΛ : 23720-31935
e-mail: parad11@otenet.gr**

Ημερομ.: 6-11-2019

ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 60

Προς την
1) ΙΕΡΑΝ ΣΥΝΟΔΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
2) ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΝΑΧΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΕΞ ΗΜΩΝ:

- Προς
1) Άπαντας τους Αρχιερείς της Ιεράς Συνόδου
της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος
(με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο)
2) Τα εν Ελλάδι Ιερά Ησυχαστήρια

ΕΝ ΤΩ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΜΟΟΥΣΙΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ

Μακαριώτατε Άγιε Αρχιεπίσκοπε και Πρόεδρε της Δ.Ι.Σ.,
Σεβασμιώτατοι Άγιοι Συνοδικοί Αρχιερείς,
Σεβασμιώτατοι Άγιοι Αρχιερείς της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος,

Εν αρχή υποβάλλουμε εις Υμάς, εν τιμή και ευσεβεία, την ειλικρινή εν Χριστώ αγάπη και μετάνοιά μας, και ασπαζόμεναι νοερώς την αγίαν και χαριτόβρυτον Δεξιάν Σας, εξαιτούμεθα τας Αγίας και Θεοπειθείς Αρχιερατικές ευχάς Σας, ίνα δυνηθούμε εν Πνεύματι Αληθείας να ανταποκριθούμε στα παρ' Υμίν αιτούμενα.

Εκ δευτέρου δε, καταθέτουμε διά της παρούσης τας ενθέρμους ευχαριστίες μας για το γεγονός ότι με το από 18-9-2019 και υπ' αριθ. πρωτ. 4204 και αριθ. Διεκπεραιώσεως 1993 ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ, μας κοινοποιήσατε -μέσω του Αγιωτάτου ημών Αρχιερέως και Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας, κ. Θεοκλήτου-, το επικαιροποιημένο σχέδιο Κανονισμού «Περί των Ιερών Ησυχαστηρίων».

Ο Άγιος ημών Αρχιερέυς και επιχώριος Επίσκοπός μας, μάς κοινοποίησε ευθύς αμέσως το εν λόγω ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ, με το υπ' αριθ. πρωτ. 437/20.9.2019 επίσημο μητροπολιτικό, διαβιβαστικό έγγραφό Του.

Κατόπιν των ανωτέρω, συνελθούσης στις 6 Νοεμβρίου 2019 της Γεροντικής ημών Συνάξεως κατά την ΚΑ'/2019 Συνεδρία αυτής και παρόντων του Πνευματικού και Ιεουργού του Ι. Ησυχαστηρίου ημών, Αρχιμ. Χριστοδούλου Αγγελόγλου και του εγκρίτου νομικού συμβούλου του Ι. Ησυχαστηρίου μας, κ. Ιωάννη Κανελλόπουλου

(δικηγόρου Πατρών), ετέθη το θέμα: «Απάντηση στην Ιερά Σύνοδο για τον επικαιροποιημένο Κανονισμό περί των Ησυχαστηρίων».

Μετά από διεξοδική διαλογική ανάλυση του θέματος, ομοφώνως ΑΠΕΦΑΣΙΣΘΗ να αποστείλουμε διά του Αγιωτάτου ημών Αρχιερέως, κ. Θεοκλήτου, την παρούσα απάντηση και να κοινοποιήσουμε αυτή στους ανωτέρω αποδέκτες.

ΜΕΡΟΣ Α΄

1) Το ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ είναι νομικό αίτημα, που εδράζεται στο δικαίωμα της προηγηθείσας ακρόασης του διοικουμένου υπό της διοικούσας εκκλησιαστικής Αρχής, πριν την επιβολή δυσμενούς μέτρου εις βάρος των δικαιωμάτων και συμφερόντων των νομικών (και όχι μόνον) προσώπων.

Διά του εν λόγω Εγκυκλίου Σημειώματος, ενημερώνετε ότι ο Κανονισμός αυτός, ο περί των Ιερών Ησυχαστηρίων, αποστέλλεται στα Ιερά Ησυχαστήρια με σκοπό όπως **«εντός διμήνου από της λήψεως αυτού, υποβάλλομεν τας απόψεις και παρατηρήσεις μας εις την Ιεράν Σύνοδον διά της οικείας ημών εκκλησιαστικής αρχής».**

Ο λόγος της νομικής αυτής ενέργειας αποσκοπεί προφανώς σ' αυτό το οποίο Σεβασμιώτατος Ιεράρχης, διατελών Πρόεδρος της Συνοδικής Επιτροπής επί του Μοναχικού Βίου και εξετάζοντας (στο πρόσφατο παρελθόν) τον εν λόγω Κανονισμό, καταθέτοντάς τον στην Ιερά Σύνοδο, επί λέξει έγραφε: **«...προκειμένου όμως να προβλέψουμε κάθε ενδεχόμενο και να είναι απρόσβλητο σε ενδεχόμενες απόπειρες προσφυγής στο ΣτΕ ή αλλαχού, μεριμνήσαμε να το περιθριγκώσουμε προσεκτικά...».** Είναι γνωστό τοις νομικοίς, ότι εάν υπό της Διοικήσεως και Αρχής δεν εκπληρωθεί το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του διοικουμένου, η τελικώς εκδοθείσα πράξη πάσχει από ακυρότητα, καθώς η προηγηθείσα ακρόαση του ενδιαφερομένου συνιστά ουσιώδη τύπο της έκδοσης της διοικητικής πράξης, και σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρ.48 του Π.Δ.18/1989, η παράβαση ουσιώδους τύπου που έχει ταχθεί για την ενέργεια της πράξης, θεμελιώνει βάσιμο λόγο ακύρωσης ενώπιον του ανωτάτου ακυρωτικού Δικαστηρίου της χώρας μας, του Συμβουλίου της Επικρατείας.

2) ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΠΟΥ ΕΠΙΒΑΛΛΟΥΝ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΑΚΡΟΑΣΗΣ

Επειδή σε μία ευνομούμενη και Συντεταγμένη Πολιτεία, όλα οφείλουν να γίνονται «ως ο νόμος ορίζει», υπομνήσουμε ότι το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης, ορίζεται και κατοχυρώνεται :

α) Στο άρθρο 20§2 του Συντάγματος. Επίσης βασική Αρχή του Συντάγματός μας αποτελεί ο σεβασμός στην αξία του ανθρώπου (Άρθρ.2§1), της οποίας Αρχής θεμέλιος λίθος είναι το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης.

β) Οι όροι άσκησης του εξειδικεύονται στο άρθρο 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας §1: «οι διοικητικές αρχές, πριν από κάθε ενέργεια ή μέτρο σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων συγκεκριμένου προσώπου, φυσικού ή νομικού, οφείλουν να καλούν τον ενδιαφερόμενο να εκφράσει τις απόψεις του, ως προς τα σχετικά ζητήματα».

γ) Στο εθνικό δίκαιο, το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης, είχε καθιερωθεί ως γενική αρχή του Διοικητικού Δικαίου αρκετά χρόνια πριν την Συνταγματική και εν συνεχεία, τη νομοθετική κατοχύρωσή του (βλ. απόφαση ΣτΕ 1811-1831/1969. Έκτοτε το ΣτΕ έχει εκδώσει πλείστες αποφάσεις επί του θέματος.

δ) Το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του διοικουμένου, έχει κατοχυρωθεί στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του ανθρώπου, με το άρθρο 41§2, περ.α'.

ε) Στο δε δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, αυτό το δικαίωμα έχει θεσπισθεί με πάγια νομολογία των δικαστηρίων της Ε.Ε. (βλ. θεμελιώδη αρχή του Δικαίου της Ενώσεως, εντελώς ενδεικτικά ΔΕΚ της 9^{ης} Νοεμβρίου 1983, 322/81, Nederlandsche Banden- Industrie- Michelin κατά επιτροπής σκέψη).

Με τα ανωτέρω νομοθετήματα, το εν λόγω δικαίωμα κατοχυρώνεται ως πτυχή του δικαιώματος χρηστής διοίκησης, ως μέσον κατάργησης της προς τον διοικούμενο αδιαφάνειας, αυθαιρεσίας, κατάχρησης εξουσίας· η τήρησή του επιβάλλεται σε κάθε διαδικασία δυνάμενη να καταλήξει στην έκδοση βλαπτικής εις βάρος του πράξεως

Οφείλουμε δε να επισημάνουμε ότι Υμείς σε συνεργασία με την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ (μια κυβέρνηση που νομοθετούσε ενάντια στους νόμους του Κυρίου ημών Ιησου Χριστού και εις Ον ομνύει ο Συνταγματικός νομοθέτης), χωρίς καμμία απολύτως προηγούμενη ενημέρωσή μας, και συνεπώς ακρόασή μας, προβήκατε ήδη στην ψήφιση του άρθρου 50 του Ν.4559/2018, σε εντελώς άσχετο νομοσχέδιο, που αφορούσε το «Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιόνιο Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 142/3.8.2018).

Όπως είναι γνωστό, διά των διατάξεων του υπέρθεν άρθρου 50, επέρχονται άρδην θεμελιώδεις αλλαγές του άχρι τούδε διέποντος τα Ιερά Ησυχαστήρια εν γένει εκκλησιαστικού καθεστώτος, και μάλιστα **αναδρομικώς**.

Σημειώνουμε δε ότι γι' αυτή την εις βάρος των Ησυχαστηρίων νομική Σας ενέργεια, λάβαμε γνώση μέσω του διαδικτύου, αφού είχατε πλέον κατορθώσει σε συνεργασία με τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, κ. Γαβρόγλου (γνωστό για τις αντιχριστιανικές ενέργειές του), να ψηφισθεί ο νόμος! Προφανώς σήμερα με την «αποστολή επικαιροποιημένου σχεδίου Κανονισμού "Περί των Ιερών Ησυχαστηρίων" (βλ. Εγκύκλιον Σημείωμα με αριθ.πρωτ.4204/18-9-2019), επιχειρείτε να θεραπεύσετε το κενό της προηγούμενης ενημέρωσης και ακρόασης του Διοικουμένου. Έστω· όπως και η λαϊκή παροιμία λέει: «*κάλλιο αργά, παρά ποτέ*»!

3) ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΤΟΥ ΑΡΧΗ

Ο σκοπός του νομοθέτη είναι διττός: α) Με την κλήση-έγγραφο της Διοίκησης, καλείται ο Διοικούμενος να εκθέσει προσηκόντως τις απόψεις του, υποστηρίζοντας τα δικαιώματα ή συμφέροντά του και εν γένει να θέσει υπ' όψιν της Διοικητικής του Αρχής **όλα τα στοιχεία που διαθέτει** προς υποστήριξη της υποθέσεώς του, και να προτείνει τη ματαίωση των εις βάρος του ενεργειών της Διοίκησης ή να προτείνει εύλογες λύσεις προληπτικά, πριν η Διοικητική του Αρχή προβεί στη θέσπιση επαχθούς μέτρου. (Φυσικά, όπως προαναφέραμε, διά Νόμου, εν αγνοία μας επεβλήθη ήδη το επαχθές μέτρο).

β) Από την άλλη, δίνει την ευκαιρία στη Διοικητική Αρχή να λάβει καλύτερη πληροφόρηση, ώστε να ρυθμίσει αποτελεσματικότερα το υπό κρίση ζήτημα.

Ο διοικούμενος έχει τη δυνατότητα να ασκήσει το δικαίωμά του ενώπιον της Αρχής μετά Δικηγόρου (βλ. ΣτΕ 981/2004, Ολομ.2152/2000).

Μετά τα ανωτέρω, εκ των νόμων (εφόσον έστω και σ' αυτό το στάδιο μας το ζητάτε), **υποχρεούμεθα αναλυτικώς, διεξοδικώς, να εκθέσουμε εν Πνεύματι Αληθείας τη θεώρησή μας επί του - ως μη όφειλε- προκύψαντος θέματος.**

4) ΕΙΝΑΙ ΘΕΜΑ ΠΡΩΤΙΣΤΩΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ

A) Το θέμα αυτό, συγχωρέστε μας, αλλά είναι πολυπαραγοντικό· είναι πρωτίστως καθαρά **πνευματικό**, δευτερευόντως δε **ηθικό** και έπειτα **νομικό** και **διοικητικό**.

Δυστυχώς, δεν αφορά μια νομική μόνον ενέργεια της Διοίκησης της Εκκλησιαστικής Αρχής στα διοικητικά των Ιερών Μονών και Ησυχαστηρίων, αλλά είναι καθαρά ενέργεια **εναντίον θεμελιώδους θεσμού της Εκκλησίας του Χριστού**, της αγγελοειδούς πολιτείας του μοναχισμού, τον οποίο θέσπισαν και οργάνωσαν θεοφόροι και θεόπαι Πατέρες, ενεργούμενοι υπό του Αγίου Πνεύματος και σε ειδικές περιστάσεις διδάχθηκαν ακόμη και από Αγίους Αγγέλους, τους κανόνες που έπρεπε να διέπουν τη λειτουργία του Κοινοβιακού Μοναστικού Βίου (βλ. Αγ. Παχώμιος, Μ. Αντώνιος κ.λ.π.).

B) Διά του εν λόγω εγχειρήματος, γίνεται δυστυχώς προσπάθεια υπό τινων Αρχιερέων (για ιδιοτελείς προφανώς λόγους τους), να υποβιβασθεί ο ιστάμενος εις τόπον και τύπον Χριστού Άγιος Αρχιερέυς, ο ευαγγελικός καλός Ποιμήν, που «*τήν ψυχήν αὐτοῦ τίθησι ὑπέρ τῶν προβάτων*» (Ιωαν.Ι', ΙΙ), ο Πνευματικός Πατήρ, **σε απλό διοικητικό ελεγκτικό προϊστάμενο!!**

Γ) Επίσης επιχειρείται ο ανά τους αιώνες μέγας θεσμός του Μοναχισμού, από καθαρά **ΧΡΙΣΤΟΚΕΝΤΡΙΚΟΣ** (εν τω χαρακτήρι αυτού), να μετατραπεί, εν τω αιώνι τούτω τω αμαρτωλώ, πονηρώ και ματαίω, σε καθαρά **ΕΠΙΣΚΟΠΟΚΕΝΤΡΙΚΟ !**

Κατόπιν τούτων, διευκρινίζουμε ότι με την παρούσα θεώρησή μας δεν καλούμεθα και δεν προσπαθούμε απλώς ή και ιδιοτελώς ακόμη, όπως ίσως κάποιος αδαής θα το χαρακτήριζε, να κατοχυρώσουμε τα όποια νομικά δικαιώματά μας, δεδομένου ότι *«ημών το πολίτευμα εν ουρανοίς υπάρχει»*, και εντολή του Κυρίου μας είναι να αφήσουμε το παν (οικίες, οικείους, κτήματα, μονές, έτι δε και αυτή την ψυχή μας), υπέρ της δικής Του αγάπης, ίνα υλοποιηθεί εν τω κόσμω τούτω η επαγγελία και το ευαγγέλιό Του: *«Εάν τις αγαπή με, τόν λόγον μου τηρήσει...», 21 καί εγώ αγαπήσω αυτόν καί ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν,23 καί ὁ πατήρ μου αγαπήσει αὐτόν, καί πρός αὐτόν ἐλευσόμεθα καί μονήν παρ' αὐτῷ ποιήσουμεν... 16 καί ἐγώ ἐρωτήσω τόν πατέρα καί ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τόν αἰῶνα, τό Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας...»* (Ιωαν. ΙΔ').

Άγιοι Αρχιερείς, αυτή **MONON** η Μονή, η διά του Αγίου Βαπτίσματος εν ημίν εγκαθιδρυσθείσα υπό της Αγίας Τριάδος, μας ενδιαφέρει και για να επιδοθούμε απερίσπαστα στη Βασιλεία Αυτής, προέβημεν στη σύσταση του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου, για το οποίο -αν η Υμετέρα Σεβασμιότητα προχωρήσει στα επ'αυτό επαχθή μέτρα-, θα λάβει πείραν των ανωτέρω.

5) Ο ΣΚΟΠΟΣ ΠΡΩΤΙΣΤΩΣ ΕΛΕΓΧΕΤΑΙ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΩΣ Η ΠΡΑΞΗ

«Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος.. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τόν Θεόν· πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καί χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέ ἓν ὃ γέγονεν» (Ιωαν.Α',κεφ.α'). Της κάθε ενέργειας προηγείται εις λόγος, ο οποίος αποτελεί τη βάση και το θεμέλιο της κάθε ενέργειας. Και το επαναλαμβάνουμε, διότι έχει κομβική σημασία: **Προηγείται ο Λόγος και ο Σκοπός** κάθε δημιουργίας και ενέργειας· το ενεργούμενο και δημιουργούμενο ελέγχεται και κρίνεται ως αγαθό ή κακό, ανάλογα με τον λόγο και τον σκοπό για τον οποίο γίνεται. Εκ της θεοπνεύστου Πατερικής Θεολογίας είναι αποσαφηνισμένο ότι ο Θεός βλέπει πρωτίστως τον σκοπό των έργων μας και εκ του σκοπού μάς κρίνει (λ.χ. η ελεημοσύνη είναι πράξη αγαθή· αν όμως ο σκοπός που κάποιοι ελεούν, είναι για να φανούν στους ανθρώπους ελεήμονες και να δρέψουν τους καρπούς της κενοδοξίας, τότε καταδικάζονται και ακούμε τον Νομοθέτη να λέει γι'αυτούς: *«ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τόν μισθόν αὐτῶν»* (Ματθ.,κεφ.στ',2).

Ο όσιος Νικήτας Στηθάτος λέει: *«Ο Θεός δεν παρατηρεί την επιφάνεια εκείνων που λέμε και κάνουμε, αλλά τις διαθέσεις των ψυχών και τον σκοπό για τον οποίο κάνουμε κάτι απ'όσα φαίνονται, ή λέμε κάτι απ'όσα νοούνται. Ο άνθρωπος βλέπει το πρόσωπο, ο Θεός βλέπει την καρδιά και τον σκοπό»*.

Ο Δημιουργός μας προτού να μας πλάσει, υπέδειξε και γνωστοποίησε τον **Λόγο** και **Σκοπό** της δημιουργίας του ανθρώπου: *«26 καί εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ'εἰκόνα ἡμετέραν καί καθ'ὁμοίωσιν»* (Γεν.Α'), *«27 καί ἐποίησεν ὁ Θεός τόν ἄνθρωπον, κατ'εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν...28 καί εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός»* (Γεν. Α').

Επειδή και ο Λόγος και ο Σκοπός της δημιουργίας του ανθρώπου, πριν τη δημιουργία του δεν ήταν δυνατόν να καταστούν γνωστοί στον άνθρωπο, φρόντισε όμως να τους καταστήσει γνωστούς, όταν τον έπλασε και τον έθεσε εν τω παραδείσω. Επίσης ενετείλατο στον Προφήτη Μωϋσή και γραπτώς - διά του πρώτου βιβλίου της Παλαιάς Διαθήκης, της Γενέσεως, να μας γνωστοποιήσει τον Λόγο και τον Σκοπό της δημιουργίας μας, επιδιώκοντας ως τέλειο αποτέλεσμα τη σύμφωνη με τον Σκοπό της δημιουργίας μας εναρμόνιση της ζωής μας και την εν ελευθερία ταύτιση του δικού μας, προσωπικού, σκοπού με τον δικό Του. Εάν ο άνθρωπος αγνοούσε τον θεμελιώδη Λόγο και Σκοπό της δημιουργίας του, δεν θα ήταν δυνατόν ποτέ να εναρμονίσει εαυτόν με τον Δημιουργό Του.

Σεβασμιώτατοι Άγιοι Αρχιερείς, προβήκατε, λοιπόν, κάτω από συνθήκες που θα αναφέρουμε στη συνέχεια: α) στην κατά των Ησυχαστηρίων ψήφιση του Ν.4559/2018, που εκδόθηκε διά του ΦΕΚ Α' 142/3.2.2018. Δι' αυτού επιχειρείται η κατάλυση της αυτοδιοίκησης και αυτοτελούς μορφής ίδρυσης και λειτουργίας των Ιερών Μονών με τη μορφή των Ιερών Ησυχαστηρίων. β) Μας κοινοποιείτε τώρα με το υπ' αριθ. πρωτ. 4204/18.9.2019 Εγκύκλιο Σημείωμα, το επικαιροποιημένο σχέδιο κανονισμού «Περί των Ιερών Ησυχαστηρίων» της Συνοδικής Επιτροπής Μοναχικού Βίου 2010, που συνετάχθη υπό την Προεδρία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γουμενίσσης, κ. Δημητρίου, όπου επικαιροποιήθηκε κατά τη Συνεδρία της Δ.Ι.Σ. στις 28 Αυγούστου 2019. Η νομοθέτηση του εν λόγω κανονισμού είναι βασική προϋπόθεση ενεργοποίησης του Ν.4559/2018.

6) Ο ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΩΝ

Σεβασμιώτατοι Άγιοι Αρχιερείς, η Εκκλησία μας διά Αγίων Ιεραρχών και διά Συνοδικής Αποφάσεως, με συγκεκριμένο Λόγο και Σκοπό (τον οποίο θα εκθέσουμε κατωτέρω), έχουν ήδη και κατ' επανάληψη αποφασίσει στο παρελθόν και μέχρι τούδε τη δημιουργία Ιερών Μονών με αυτοτέλεια, ανεξαρτησία και αυτοδιοίκηση, σύμφωνα με τα απ' αιώνος θεσπισθέντα εν τω θεσμώ του μοναχισμού και μέχρι σήμερα ισχύοντα, και διά του σπουδαιότερου και μοναδικού μοναστικού κέντρου της Ορθοδόξου Εκκλησίας, του Αγίου Όρους, μέχρι σήμερα εφαρμοζόμενα και διά της υπερχιλιόχρονης μοναστικής παραδόσεως εις ημάς και Υμάς, ασφαλώς μεταφερόμενα και παραδιδόμενα.

Εφ' όσον τα Ησυχαστήρια ιδρύονται και λειτουργούν όπως ακριβώς οι Ι. Κανόνες και οι μοναχικές παραδόσεις ορίζουν, ποιος είναι ο λόγος και ο σκοπός ή πού εντοπίζεται η ανάγκη κατάλυσης της μορφής τους; Στο ότι δεν είναι Ν.Π.Δ.Δ.;

Οι χαρακτηρισμοί Ν.Π.Δ.Δ. για τις Ι.Μονές και Ν.Π.Ι.Δ. για τα Ι. Ησυχαστήρια, μπορεί να σημαίνουν ότι υπάρχει σαφώς διάκριση μεταξύ των δύο αυτών τύπων μοναστηριών· αφορούν όμως μόνο στις έννομες σχέσεις των μοναστηριών και όχι στις σχέσεις τους με τους Ι. Κανόνες και το Εκκλησιαστικό Σώμα.

Τα Ι. Ησυχαστήρια, ως Ν.Π.Ι.Δ., και οι Ι. Μονές ως Ν.Π.Δ.Δ. ιδρύονται και λειτουργούν, εξ απόψεως των Ι. Κανόνων, με τις ίδιες προϋποθέσεις (σύμφωνη γνώμη του Επισκόπου κ.λ.π.) και εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό.

Αν έτσι έχουν τα πράγματα, εύλογα ακολουθεί το ερώτημα: Ποια ανάγκη, ποιος λόγος και ποιος σκοπός, οδήγησαν στην εμφάνιση του θεσμού των Ι. Ησυχαστηρίων στην Εκκλησία της Ελλάδος;

Πρέπει επομένως να δούμε το θέμα στην ουσία του:

Αναντίρρητα η μοναχική πολιτεία είναι ιδιάζουσα και οι μοναχοί έχουν τις δικές τους ασκητικές επιδόσεις και τον δικό τους ρυθμό ζωής. Από την αρχή της εμφανίσεώς της, η Εκκλησία περιέβαλε με σεβασμό, τιμή και αγάπη τη Μοναχική Πολιτεία. Ανέλαβε υπό την προστασία της τους μοναχούς. Φρόντισε να εξασφαλίσει σε αυτούς προϋποθέσεις ασφάλειας και ελευθερίας από εξωτερικές επεμβάσεις και παρεμβάσεις, οι οποίες μπορούσαν να επιφέρουν δεσμεύσεις και αλλοιώσεις στην εσωτερική ζωή των αδελφοτήτων τους. Έτσι, οι μοναχοί θα μπορούσαν να επιδίδονται στα πνευματικά τους αγωνίσματα και τις διακονίες τους απρόσκοπτα και ανενόχλητα κατά το δυνατόν.

Τις παραπάνω συνθήκες εξασφαλίζει το λεγόμενο «αυτοδιοίκητο», αυτοτελές, ανεξάρτητο των ιερών μοναστηρίων.

Αρχαία παράδοση ήταν –και είναι– το να διοικείται εκάστη Μονή «ελευθέρα και καθ’ εαυτήν διεξαγομένη (=αυτοδιοικούμενη), ανεκποίητος και αδώρητος», όπως γράφει ο Κανονολόγος Θεόδωρος Βαλσαμών, Πατριάρχης Αντιοχείας κατά το δωδέκατο αιώνα, καταγράφοντας την επικρατούσα πρακτική της Εκκλησίας, κατά τους λεγόμενους βυζαντινούς χρόνους.

Στο Βυζάντιο τα μοναστήρια (με εξαίρεση μόνο τα λεγόμενα “χαριστικά”, τα οποία περιήλθαν σε φρικτή παρακμή, λόγω της διοικήσεως και διαχειρίσεώς τους από λαϊκούς), απολάμβαναν πολλής ελευθερίας. Δεν εννοούμε τα “σταυροπήγια”, τα “βασιλικά” και τα “αυτοδέσποτα”, τα οποία, με κανονική εκκλησιαστική ευλογία απολάμβαναν όλως εξαιρετικών προνομίων. Εννοούμε τα «κτιτορικά», που δεν ήταν λίγα και στα οποία γινόταν ευμενώς αποδεκτή η βούληση των κτιτόρων για τον τρόπο διοικήσεως και διαχειρίσεώς τους, καθώς επίσης και τα «κοινά», συνήθη μοναστήρια. Αυτά τα μοναστήρια αυτοδιοικούντο όλα, υπό την εποπτεία του οικείου Επισκόπου (της οποίας εποπτείας ήταν σαφή τα όρια).

Αυτό το καθεστώς ίσχυε και σε όλη την περίοδο της Τουρκοκρατίας, μέχρι την απελευθέρωση από τον τουρκικό ζυγό.

Μετά τη σύσταση του νεοελληνικού Κράτους και ειδικότερα από την περίοδο της Βαυαροκρατίας (1833-1835), οι Ιερές Μονές υπήχθησαν στην κρατική εξουσία και χαρακτηρίστηκαν ως Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.). Η πολιτεία θεώρησε τα μοναστήρια κυρίως ως οργανισμούς που προσφέρουν κοινωνικές υπηρεσίες, κάτι σαν τα ορφανοτροφεία, τα γηροκομεία, τα οικοτροφεία. Αυτή η υπαγωγή των μονών στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, αλλοίωσε τα θεμελιώδη πλαίσια λειτουργίας τους, δηλαδή το «ανεξάρτητον, αυτοτελές και αυτοδιοίκητον».

Οι παρεμβάσεις και οι αυστηροί έλεγχοι στην διοίκηση και διαχείριση των Ιερών Μονών επιβλήθηκαν -δυστυχώς- με τη σύμπραξη της τότε εκκλησιαστικής διοικήσεως και αρχής. Παραθέτουμε μερικά στοιχεία:

- Το 1833 περιόρισε τις κτηματικές ενέργειες (δικαιοπραξίες) των Μονών.
- Το 1846 επέβαλε απολογισμούς και προϋπολογισμούς.

- Το 1853 επέβαλε την έγκριση αδειών εξόδου και κινήσεως των μοναχών.
- Το 1858 επέβαλε την πενταετία της θητείας του ηγουμένου.
- Το 1897 η Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος, δι' εγκυκλίου της δικαιολογεί ως εξής την επιβολή της παραδόσεως «ακριβούς απολογισμού εσόδων και εξόδων»: Επειδή «τά παρ' ἡμῖν ὑφιστάμενα μοναστήρια, τὸ παλαιὸν ἐξεπλήρουν τὸν σκοπὸν τῆς συστάσεως αὐτῶν, διότι οἱ ἐν αὐτοῖς μοναχοὶ, ἀφ' ἑνὸς ἐφρόντιζαν ὑπὲρ τῆς ψυχικῆς αὐτῶν σωτηρίας ... ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ πολυτρόπως ἐγίνοντο χρήσιμοι τῇ κοινωνίᾳ διὰ τῆς φιλοξενίας καὶ παντοδαποῦς ἀγαθοεργίας ... ἀλλ' ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις αἱ εὐαγεῖς του Κράτους Μοναὶ (σημείωση: ως Κρατικαὶ υπηρεσίαι θεωρούμεναι) δὲν ἀνταποκρίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρὸς τὸν ἀρχικὸν αὐτῶν προορισμὸν», και γι' αὐτό πρέπει, εννοεῖται, να ἐλέγχονται οικονομικῶς.

(Σαφῶς ο οικονομικός ἐλεγχος δικαιολογεῖται ἐδῶ ως συνέπεια παρακμῆς και ὄχι ως κανονικὴ συνέπεια).

Ακραία ἐκδήλωση αὐτῆς τῆς πολιτειακῆς ἐπεμβάσεως στάθηκε ἡ διάλυση ἑκατοντάδων μονῶν (ἀπὸ τις 524 διατηρήθηκαν 146) και ἐν συνεχείᾳ ἡ δήμευση-διαρπαγὴ τῆς περιουσίας τους (Διατάγματα 7ης Οκτωβρίου 1833, 9ης Μαρτίου 1834).

Αὐτὴ ἡ τραγικὴ κατάσταση οδήγησε στὴν υποβάθμιση και παρακμῇ, ὄχι μόνο των ιερῶν μονῶν, ἀλλὰ ἀλλοίωσε παντελῶς τὸν θεσμό και τὸν σκοπὸ τοῦ μοναχισμοῦ. Στὴν οὐσία, κατέστησαν τις μεν ιερές μονές εξαρτώμενες υπηρεσίες, αὐστηρῶς ἐλεγχόμενες, τους δε μοναχοὺς υπαλλήλους και τὸν Επίσκοπο σε ρόλο διοικητικοῦ οικονομικοῦ ἐπόπτου, ὑπόλογου στο κράτος και ἐιδικότερα στο νομάρχη (βλ. Βασιλικὸ Διάταγμα 28ης Ιουλίου /15ης Σεπτεμβρίου 1858 “Κανονισμὸς περὶ Μοναστηρίων”).

Εἶναι ἐνδεικτικὸ τὸ γεγονὸς ὅτι στις 23 Σεπτεμβρίου τοῦ 1833 ο ὑπουργὸς Θρησκευμάτων, σε ἐπιτιμητικὴ ἐπιστολὴ τοῦ πρὸς τους συνοδικοὺς Ἀρχιερεῖς, τοὺς χαρακτηρίζει μεταξὺ ἄλλων “ἀπλοὺς δημοσίους λειτουργοὺς”!

Μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτά, οἱ θέλοντες «εὐσεβῶς ζῆν» και εἰλικρινῶς ἐπιποθοῦντες τὸν μοναχικὸ βίον, ὡς οἱ ἀπ' αἰῶνος Θεοφόροι Πατέρες θέσπισαν, ἀρχισαν να συγκροτοῦνται σε ἄτυπες μοναστικὲς Ἀδελφότητες που ἐγκαταβιούσαν σε ιδιωτικὰ ἐνδαιτήματα - Ἡσυχαστήρια.

Διότι, ἀκριβῶς, εἶχαν ἄτυπη μορφή και δὲν υπήρχε περίπτωση παρεμβάσεων, εἴτε κρατικῶν εἴτε ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, που θα τα υποχρέωναν να ἐκτρέπονται σε σκοποὺς ἄλλους ἀπὸ ἐκεῖνους που ἐπέλεξαν οἱ ἰδρυτές τους και κυρίως πέρα ἀπὸ τὴν ἡσυχαστικὴ-μοναστικὴ τους ταυτότητα.

Ἔτσι φθάνουμε στὸν 20ο αἰῶνα.

Εἶναι προφανέστατο σε κάθε καλοπροαίρετο ἐρευνητῇ, ὅτι ἡ ἀνάπτυξη τοῦ θεσμοῦ των Ἱερῶν Ἡσυχαστηρίων ὡς Μονῶν Ἰδιωτικοῦ Δικαίου εἶναι μια κίνηση ἐπιστροφῆς στα πλαίσια λειτουργίας τοῦ ἀρχαίου αυθεντικοῦ Μοναχισμοῦ, σύμφωνα πάντοτε πρὸς τους ιεροὺς κανόνες, τὴν τάξη και τὴν παράδοση τῆς Εκκλησίας.

Αποφασιστικῆς σημασίας στο κίνημα αὐτὸ εἶναι ἡ ἀθόρυβη, ἀλλὰ και σθεναρὴ συμβολὴ τοῦ πνευματοφόρου και θαυματοβρύτου ἁγίου Νεκταρίου, Μητροπολίτου Πενταπόλεως, τὸν ὁποῖο, δὲν θα υπερβάλλουμε, ἀν τὸν ονομάσουμε πνευματικὸ πατέρα και πρωτοστάτη των ἐν Ἑλλάδι Ἱ. Ἡσυχαστηρίων.

Τα εύσημα και το κύρος της εκκλησιαστικής του συνειδήσεως λίγοι ακόμη έχουν να παρουσιάσουν.

Την υπακοή και αφοσίωσή του στην Εκκλησία απέδειξε περίτρανα με την άρση του προσωπικού του σταυρού. Παρά την κατάφωρη αδικία, την οποία υπέστη από μέρους εκκλησιαστικών αρχών, δεν διαμαρτυρήθηκε, δεν αμφισβήτησε τους εκκλησιαστικούς θεσμούς, δεν αποστάτησε. Και ίσως αυτό να είναι το λαμπρότερο μαργαριτάρι στο στέφανο της δικαιοσύνης, τον οποίο εκ Θεού έλαβε.

Ακολουθώντας δε, με ακέραιη συνείδηση την εκκλησιαστική κανονική και πατερική παράδοση και τάξη, της οποίας, όχι μόνο εμβριθής μελετητής, αλλά και ζώσα στηλογραφία ανεδείχθη, ζήτησε εγγράφως, σταθερά, με επιμονή και κατ' επανάληψη, από την «αρμοδίαν εκκλησιαστικήν αρχήν», όπως γράφει ο ίδιος «*τὴν ἔγκρισιν Αὐτῆς πρὸς Ἱδρυσιν Παρθενῶνος καὶ ὅπως ἀναγνωρίσῃ αὐτὸν ὡς Ἰδιωτικὴν Μονήν*», τελούσαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται».

Αρκετὰ ἔτη μετὰ τὴν οσιακὴ κοίμησή του καὶ βάσει τῆς ιδιοχείρου διαθήκης του, στὴν ὁποία διατυπώνει σαφῶς τὴ βούλησή του, ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Εκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας ἡ Μονὴ του, τῆς Ἀγίας Τριάδος Αἰγίνης, ὡς τὸ πρῶτον «ἡσυχαστήριον εὐσεβῶν γυναικῶν» Ν.Π.Ι.Δ. με τὴν μορφή του ιδρύματος.

Αὐτὴ ἡ νομικὴ μορφή Ι. Ἡσυχαστηρίου, που καθιερώθηκε τελικὰ, ἔχει ερείσματα στὴν Εκκλ. Παράδοση, ἀφοῦ οἱ ιερὲς Μονὲς στὸ Βυζάντιο κατατάσσονταν στὰ ευαγὴ ἱδρύματα καὶ μάλιστα, με ἰδιαίτερη νομικὴ προσωπικότητα.

Εἶναι ἐνδεικτικὸ καὶ ἰδιαίτερος σημαντικὸ τὸ ὅτι καὶ οἱ νεώτεροι γνωστοὶ ὅσοι Γέροντες καὶ ἀνακηρυχθέντες ἅγιοι, ὁ ὅσιος Πορφύριος Μπαῖρακτάρης καὶ ὁ ὅσιος Παῖσιος Εἰζνεπίδης, ἀλλὰ καὶ ὁ π. Επιφάνιος Θεοδωρόπουλος καὶ ἄλλοι εὐλαβεῖς Πνευματικοί, ἐπέλεξαν σταθερά καὶ μετὰ γνώσεως, αὐτὴ τὴ μορφή (Ν.Π.Ι.Δ.) γιὰ τὶς Ι. Μονὲς, τὶς ὁποῖες ἱδρυσαν.

Ἅγιοι, λοιπὸν Ἀρχιερεῖς, ἐμφορούμενοι καὶ ἐνεργούμενοι ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου, βιώνοντας τὴ διάλυση τοῦ μοναχισμοῦ καὶ τὴν ἀλλοίωση τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, ἔθεσαν ὡς **ΣΚΟΠΟ** τὴν ἀποκατάσταση καὶ ἀνθιση αὐτοῦ, διὰ τῆς θεσπίσεως τῶν Ἱερῶν Ἡσυχαστηρίων, δηλ. Ἱερῶν Μονῶν **«αἵτιναι ἱδρύνονται ὡς νομικὰ πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου κατὰ τὰς κειμένους διατάξεις καὶ λειτουργοῦν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἱδρυτικοῦ αὐτῶν κανονισμοῦ»** (βλ. Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Εκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Νόμος 590/1977, ΦΕΚ Α' 146/31-5-1977, ἀρθρ.39 §10. Ἡ ἱδρυση δὲ αὐτῶν γίνεται βάσει τῶν ἀρθρῶν 108-121 τοῦ Αστικοῦ Κώδικα.

7) Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΩΝ Ν.Π.Ι.Δ.

Ὅπως εἶναι γνωστό, ἀν καὶ ὁ θεσμὸς τῶν Ι. Ἡσυχαστηρίων λειτουργεῖ ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες πρὶν στοὺς πνευματικὸς κόλπους τῆς Μητρὸς Εκκλησίας, γιὰ πρώτη ἐν τούτοις φορὰ ὁ προῖσχύσας Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Εκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν.Δ. 126/1969, ΦΕΚ Α' 27/1969), προέβλεψε ρητὰ τὴν ἱδρυση τῶν Ἱερῶν Ἡσυχαστηρίων, ὡς ἰδιαίτερου τύπου Μοναστικοῦ Καθιδρύματος, ἀπολαύοντος διευρυμένης αυτοδιοικήσεως, ὁργανωθέντος ἐπὶ τούτῳ ὡς Νομικοῦ Προσώπου Ἰδιωτικοῦ Δικαίου,

εν συγκρίσει προς τις Ιερές Μονές, οι οποίες οργανώθηκαν και λειτούργησαν υπό τη νομική μορφή του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου.

Ακολούθησε ο Κανονισμός της Ιεράς Συνόδου 39/1972, «Περί των εν Ελλάδι Ορθοδόξων Ιερών Μονών και των Ησυχαστηρίων» (ΦΕΚ Α' 103), ο οποίος αφιέρωσε στα Ι. Ησυχαστήρια το άρθρο 5 αυτού. Κατά την β' παράγραφο: *«Η ιδρυτική πράξις του Ησυχαστηρίου περιλαμβάνει και το Καταστατικόν (Κανονισμόν) αυτού, όπερ δέον να είναι σύμφωνον προς τους Ιερούς Κανόνες, τας Ιεράς Παραδόσεις της Ορθοδόξου Εκκλησίας, τους Νόμους του Κράτους και τας διατάξεις του παρόντος. Τούτο υποβάλλεται προς τον οικείον Ιεράρχην, όστις βεβαιών την συνδρομήν των ως είρηται στοιχείων, υποβάλλει τούτο δι'ιδίου εγγράφου τη Ι. Συνόδω, διά την υπ'αυτής κίνησιν της σχετικής διαδικασίας παρά τω Υπουργείω Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, προς έκδοσιν του οικείου Β. Δ/τος».*

Έκτοτε, ιδρύθηκαν καθ'άπασα την ελληνική επικράτεια δεκάδες Ι. Ησυχαστηρίων, με συνεπή τήρηση των ανωτέρω εκκλησιαστικών και πολιτειακών διαδικασιών: τα Εσωτερικά Καταστατικά αυτών κρίθηκαν κατ' αρχάς υπό των επιχωρίων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών ως σύμφωνα προς τους Ιερούς Κανόνες, τις Ιερές Παραδόσεις της Ορθοδόξου Εκκλησίας και τους Νόμους του κράτους. Εν συνεχεία, τα ίδια καταστατικά ενεκρίθησαν υπό της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, υπεβλήθησαν δε περαιτέρω σε κρατικό έλεγχο νομιμότητας από τα αρμόδια του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ως και του Συμβουλίου της Επικρατείας, προς τελική έκδοση του προβλεπομένου Βασιλικού ή Προεδρικού Διατάγματος.

Σημειωτέον ότι όλα τα Ι. Ησυχαστήρια εκπληρούν με απόλυτη ακρίβεια, συνέπεια και ευθύνη, όλες τις νομικές και οικονομικές υποχρεώσεις τους έναντι του ελληνικού δημοσίου.

Κατά το μακρότατο τούτο χρονικό διάστημα, μιας περίπου 50ετίας (1969 – 2019), ο θεσμός των Ιερών Ησυχαστηρίων αναδείχθηκε σε ένα πνευματικό κόσμημα για τον Ελληνορθόδοξο μοναχισμό. Πράγματι, τα Ι. Ησυχαστήρια κόμισαν τα μέγιστα στην καθόλα πνευματική προσφορά της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος, ιδίως μέσω του παραδείγματος ενός καθημερινού ασκητικού αγώνα χιλιάδων μοναχών και μοναζουσών, οι οποίοι εγκαταβίωσαν στα Μοναστικά αυτά Καθιδρύματα, εγγίζοντα σήμερα τον αριθμό των εβδομήκοντα και πλέον (70)· αρκετά εξ αυτών καθοδηγούμενα πνευματικώς από σύγχρονους αγίους, που τυγχάνουν και ιδρυτές τους.

Η δημιουργία, λοιπόν, η θέσπιση και η νομιμοποίηση υπό της Αγίας μας Εκκλησίας των Ησυχαστηρίων ως αυτοδιοίκητων, αυτοτελών και ανεξάρτητων Ιερών Μονών Ιδιωτικού Δικαίου, είχε ως ΣΚΟΠΟ α) την επιστροφή στα ορθά πλαίσια λειτουργίας του μοναχισμού, συμφώνως πάντοτε προς την τάξη της Εκκλησίας και τους νόμους της πολιτείας, β) την προστασία των Ιερών Μονών και των Αδελφοτήτων (διά της αυτοτέλειας, αυτοδιοικήσεως και ανεξαρτησίας) από τις αυθαίρετες εκείνες παρεμβάσεις της Πολιτείας και των την Διοίκηση κατεχόντων της Εκκλησίας, παρεμβάσεις που όπως προαναφέραμε, στο παρελθόν οδήγησαν στην παρακμή, αλλοίωση, υποβάθμιση και διάλυση του μοναχικού βίου προς

μέγιστη ζημία της Εκκλησίας και του έθνους, όπως συνέβη και κατά την περίοδο της Βαυαροκρατίας, όταν κατεστράφη ο εν Ελλάδι μοναχισμός πλην του Αθωνικού μοναχισμού, που ήταν κατοχυρωμένος διά της αυτοδιοικήσεως, αυτοτέλειας, ανεξαρτησίας. Ο δε αγαθός σκοπός της δημιουργίας των Ησυχαστηρίων ευοδώθηκε και απέδωσε καρπούς. Πέραν δε των ανωτέρω ενεργειών της Αγίας μας Εκκλησίας, και η Πολιτεία και η ελληνική Δικαιοσύνη συνέβαλαν στην εδραίωση, στη σταθεροποίηση και διεύρυνση του θεσμού των Ησυχαστηρίων.

Το έτος 1974 εξεδόθη και η περίφημη απόφαση της **Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας** υπ' αριθ.866, η οποία διεύρυνε την αυτοδιοίκηση των Ι. Ησυχαστηρίων, βάσει του συνταγματικώς προστατευομένου δικαιώματος της θρησκευτικής ελευθερίας, κρίνασα ότι τα Ιερά Ησυχαστήρια επιτρέπεται να περιενδύονται οποιαδήποτε από τις προβλεπόμενες μορφές Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου του Αστικού Κώδικα, και όχι μόνο εκείνη του ιδρύματος, τη εγκρίσει πάντοτε του επιχωρίου Επισκόπου. Επίσης δι' αυτής της αποφάσεως κατοχυρώνει την ελευθερία της λατρείας, η άσκηση της οποίας δεν μπορεί να εξαρτάται από προηγούμενη άδεια της διοικήσεως... αποτελεί δε ανεπίτρεπτο περιορισμό της ελευθερίας της λατρείας... κ.λ.π.

Η Αγία μας Εκκλησία, όρισε λοιπόν, τη νομιμοποίηση του θεσμού των Ιερών Ησυχαστηρίων με το συγκεκριμένο ΣΚΟΠΟ, που επιβάλλει:

α) Η διαμόρφωση της νομικής προσωπικότητας να υπαγορεύεται από τη βούληση των ιδρυτών.

β) Η διοίκηση και η τύχη του Ησυχαστηρίου να βρίσκεται στα χέρια των απαρτιζόντων το σώμα της μοναστικής Αδελφότητας.

γ) Όλη η οργανωτική διάρθρωση του νομικού προσώπου να προσαρμόζεται στις επιδιώξεις και τον σκοπό του και να ρυθμίζεται διά της ιδρυτικής πράξεώς του, εντός της οποίας υπάρχουν οι θεμελιώδεις διατάξεις, οι οποίες δεν μπορούν να γίνουν αντικείμενο τροποποίησης, διότι διαμορφώθηκαν με γνώμονα **το ΔΙΚΑΙΟ, την ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ, το ΙΕΡΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ της Ορθοδόξου Εκκλησίας, την ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ και το ΣΥΝΤΑΓΜΑ, άρθρ.3,** ενεκρίθησαν υπό του επιχωρίου Επισκόπου, υπό της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, υπό της Ελληνικής Πολιτείας (του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων), επικυρώθηκαν υπό του Ανωτάτου Άρχοντος, του Προέδρου της Δημοκρατίας ή του Βασιλέως και τέλος, δημοσιεύθηκαν στο ΦΕΚ.

Αυτές οι θεμελιώδεις ιδρυτικές διατάξεις μπορούν να μετατραπούν μόνο διά της **ελευθέρας** βουλήσεως των ιδρυτικών μελών και της συνόλου Αδελφότητας, και όπως ορίζεται στην Ιδρυτική Πράξη. Απαγορεύεται, λοιπόν, η καθ' οιονδήποτε τρόπο, τροποποίηση των θεμελιωδών διατάξεων της Ιδρυτικής Πράξης και του Κανονισμού, ήτοι:

- 1) Όσες αναφέρονται στον σκοπό του Ησυχαστηρίου.
- 2) Στις διατάξεις που ρυθμίζουν τον τρόπο της Διοίκησης.
- 3) Στις διατάξεις που ρυθμίζουν τα της οικονομικής διαχείρισης και κυρίως εκείνες που καθορίζουν τα όργανα ελέγχου των οικονομικών.

- 4) Στις διατάξεις που κατοχυρώνουν την αυτοτέλεια, αυτοδιοίκηση και ανεξαρτησία του Ησυχαστηρίου, δηλ. το είδος του νομικού προσώπου, και
- 5) Ότι ο κάθε ιδρυτής έχει ορίσει στην Ιδρυτική Πράξη ως θεμελιώδη μη τροποποιήσιμη διάταξη.

7) ΑΓΝΩΣΤΟΣ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΨΗΦΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 50 ΤΟΥ Ν.4559/2018 (ΦΕΚ Α΄ 142/3.8.2018), ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΟΥ Ο ΛΟΓΟΣ «ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ "ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΩΝ"», ΠΟΥ ΜΑΣ ΑΠΕΣΤΑΛΗ ΔΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟ 18-9-2019 ΜΕ Α.Π. 4204 ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΟΑΣ ΤΗΣ Δ.Ι.Σ.

Ενώ, λοιπόν, όπως αναλυτικά προαναφέραμε, είναι γνωστός ο Αγαθός **ΣΚΟΠΟΣ** της δημιουργίας των Ι. Ησυχαστηρίων και ο Σκοπός αυτός ευοδώθηκε και η εν Ελλάδι Ορθόδοξος Εκκλησία μας καυχάται για τα Σεμνύματα αυτά, τα Ησυχαστήρια, που σημειωτέον για πολλά εξ'αυτών καυχάται η εν όλη τη οικουμένη Ορθόδοξος Εκκλησία, και από όλα τα μέρη και πλάτη της γης πλήθος κόσμου προσέρχεται προς αυτά για προσκύνηση και αγιασμό, παρ'όλα αυτά ορισμένοι μη φιλομόναχοι Αρχιερείς της ελλαδικής Εκκλησίας, κάτω από απολύτως αδιαφανείς διαδικασίες και εν αγνοία των Ησυχαστηρίων, προέβησαν σε δημιουργία νόμου που καταλύει το αυτοδιοίκητο των Ι. Ησυχαστηρίων, εξομοιώνοντας αυτά προς τις Ι. Μονές Δ.Δ. Μια αυθαίρετη πρωτοβουλία, η οποία, όχι μόνον απαξιώνει αδίκως τον αναγνωριζόμενο ως θάλλοντα σήμερα υπό πνευματικής ακμής και σφρίγγους εκκλησιαστικό αυτό θεσμό, αλλά αφήνει αναπάντητη σειρά ερωτημάτων περί της συνταγματικότητας και νομιμότητας των πρόσφατων επίμαχων διατάξεων, αλλά κυρίως περί του **ΣΚΟΠΟΥ** που οδήγησε σε αυτήν την ενέργεια.

Σαφώς και τις πλέον έντονες «απορίες» προκαλεί η ανεξήγητη σπουδή να προσδοθεί **αναδρομική ισχύς** στις επίμαχες διατάξεις (για να μη μιλήσουμε για «ανησυχία» ή ακόμη και για «αγανάκτηση», αφού την «ανηθικότητα» της αναδρομικής ισχύος, την αντιλαμβάνεται και ο πιο απλός Έλληνας πολίτης, ο οποίος στα γυμνασιακά του χρόνια έχει διδαχθεί το μάθημα της «Αγωγής του Πολίτη»), γεγονός το οποίο όχι μόνο καθιστά αυτές ευάλωτες από **συνταγματικής πλευράς**, αλλά και τις εμφανίζει ως προφανώς ασύμβατες προς αρχές γενικής ισχύος για την ομαλή λειτουργία κάθε μορφής διοικήσεως.

Τέτοια γενική αρχή είναι πρωτίστως αυτή της **χρηστής διοικήσεως**, η οποία περαιτέρω υπαγορεύει τις ωσαύτως σημαντικές αρχές της **συνεπούς** (και μη αντιφατικής) **συμπεριφοράς της διοικήσεως, της ασφαλείας του δικαίου των διοικουμένων**, ως και της **δικαιολογημένης εμπιστοσύνης** αυτών.

Οι ανωτέρω αρχές συνταγματικής και νομίμου λειτουργίας της διοικήσεως, προστατεύονται ευλόγως υπέρ των ιδρυτών των Ιερών Ησυχαστηρίων, ως και των σημερινών εγκαταβιούντων / εγκαταβιουσών σε αυτά, οι οποίοι, «ως υπηρέται Χριστού και οικονόμοι μυστηρίων Θεού» (Α΄ Κορινθ.,δ΄,1), προέβησαν στην ίδρυση των Ησυχαστηρίων ή τη λήψη της αποφάσεως όπως εγκαταβιώσουν σε αυτά, έχοντας υπόψη το ισχύον τότε νομοθετικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας αυτών, και όχι, βεβαίως, το προσφάτως και όλως αιφνιδιαστικώς εισαχθέν. Ένα νομοκανονικό πλαίσιο,

το οποίο ενσωματώθηκε πλήρως στα Εσωτερικά τους Καταστατικά, όπως αυτά εγκρίθηκαν υπό των ανωτέρω εκκλησιαστικών και πολιτειακών αρχών, οι οποίες κατοχυρώνονται και προστατεύονται υπό μακράς σειράς αποφάσεως δικαστηρίων, ιδίως μάλιστα του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Πέραν όμως των ανωτέρω εκτεθέντων, ούτε στον Νόμο ούτε στον Κανονισμό αναφέρεται ο Λόγος και ο Σκοπός που έπεισε(;) ή έστω ανάγκασε(;) Υμάς να προβείτε στα εν λόγω νομοθετήματα, τα οποία αντίκεινται και παραβιάζουν κατάφωρα αποφάσεις της ίδιας της Εκκλησίας μας, της οποίας ο Λόγος και ο Σκοπός των αποφάσεων της ήταν –και είναι- αποδεδειγμένα σύμφωνες με το Σύνταγμα και το άρθρο 3§1, είναι σύμφωνες με τους Ιερούς Κανόνες, με τον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας Ν.590/1977, ΦΕΚ Α΄ 146/31.5.1977· είναι επίσης σύμφωνες με τις Ιερές παραδόσεις και τους θεμελιώδεις κανόνες και τις υποτυπώσεις των ιδρυτών, θεοπτών και θεοφόρων Πατέρων του μοναστικού ιδεώδους, και με τη σύμφωνη γνώμη των επιχωρίων Επισκόπων (στις Έδρες των οποίων ευλόγησαν την ίδρυση των Ησυχαστηρίων).

Τι πρέπει να πράξουμε εμείς, Άγιοι Αρχιερείς, περί του Λόγου και του Σκοπού των ενεργειών Σας, τον οποίο εμείς αγνοούμε; Να υποθέσουμε; Να υπονοήσουμε; Να μαντέψουμε; Ή να σχολιάσουμε δυσμενώς την αδιαφάνεια και την έλλειψη χρηστής διοικήσεως από τους εις τόπον και τύπον Χριστού ισταμένους; Ποιος δίνει το δικαίωμα να οργιάζουν οι φήμες μεταξύ του χριστεπώνυμου πληρώματος και του λαού, ότι: *«Θέλουν κάποιοι λιγοστοί Μητροπολίτες να βάλουν χέρι στα οικονομικά»; «Θέλουν κάποιοι να χρησιμοποιήσουν τα χρήματα των Ησυχαστηρίων για έργα δικά τους, καταστρατηγώντας τον σκοπό των Ησυχαστηρίων, και διαστρέφοντας ακόμα και αυτόν τον γραπτώς διατυπωμένο σκοπό της ίδρυσής τους υπό συγχρόνων Αγίων»; «Θέλουν να κλείσουν το στόμα ενάρετων μοναχών, εν όψει ξεπουλήματος πίστης, έθνους και λαού»; «Διαστρέφουν τον σκοπό ίδρυσης που έθεσαν οι σύγχρονοι Άγιοι ιδρυτές τους, για να καταλύσουν τον σκοπό και το έργο τους;»*

8) Με συνειδητή πρόθεση, απόκρυψη του Σκοπού

Από το κατοχυρωμένο δικαίωμα της προηγούμενης ακροάσεως, απορρέει το δικαίωμα πληροφόρησεως του πολίτη, σχετικά με το υλικό που είναι κρίσιμο για την ενημέρωση και την αντιμετώπιση της υπόθεσής του. Στο δικαίωμα αυτό του ενδιαφερομένου αντιστοιχεί η υποχρέωση της διοικητικής αρχής να παράσχει στον πολίτη άμεσα αυτές τις πληροφορίες.

Με τον Ν.1599/1986, ο Έλληνας νομοθέτης θεμελίωσε το δικαίωμα του πολίτη να έχει πρόσβαση και γνώση των διοικητικών εγγράφων, και μάλιστα με τη συνδρομή εύλογου ενδιαφέροντος και όχι με την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος, το οποίο έκανε αποδεκτό και η νομολογία του ΣτΕ. Στη συνέχεια ψηφίστηκε ο Ν.2690/1999 ΚΔΔ, στον οποίο με τη διάταξη του άρθρου 5, αντικαταστάθηκε το άρθρο 16 του Ν.1599/1986. Το άρθρο 5 του ΚΔΔ, Ν.2690/1999 προβλέπει τη δυνατότητα του πολίτη

να λαμβάνει γνώση των διοικητικών και ιδιωτικών εγγράφων, με τις ανάλογες προϋποθέσεις της κάθε περίπτωσης (άρθρ. 5§1 και 2 ΚΔΔ). Το δε άρθρο αυτό, όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις των Ν.2880/2001 και Ν.3230/2004, ορίζει επί λέξει τα εξής:

«Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως μελέτες, πρακτικά συνεδριάσεων, γνωμοδοτήσεις, αποφάσεις, απαντήσεις κ.λ.π. 2. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον, δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των εγγράφων δημόσιων και ιδιωτικών που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του, η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές... 6. Η χρονική προθεσμία για τη χορήγηση εγγράφων κατά τις παραγράφους 1 και 2 ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του πολίτη, είναι είκοσι (20) ημέρες».

Στο δε άρθρο 6§2 εδ.3^ο του ΚΔΔ, ορίζεται: *«Ο ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα να λάβει γνώση των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων και να προβεί σε ανταπόδειξη».*

Όταν ο ενδιαφερόμενος διοικούμενος καταθέσει στη Διοίκηση την σχετική αίτηση για την πρόσβαση στα έγγραφα ή για τη χορήγηση αντιγράφου από τη Διοικητική του Αρχή, η τελευταία είναι υποχρεωμένη να απαντήσει είτε θετικά είτε αρνητικά, εντός της προθεσμίας των 20 ημερών από την υποβολή της αίτησής του, όπως ορίζεται στο Άρθρο 5§6 του Ν.2690/1999, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από τις διατάξεις της §2 του άρθρου 11 του Ν.3230/2004. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, ο διοικούμενος είναι εξοπλισμένος με το ένδικο βοήθημα της αίτησης ακύρωσης ενώπιον του ΣτΕ. Σε περίπτωση που η Διοίκηση δεν προβεί σε καμμία απάντηση, τότε σύμφωνα με την πάγια νομολογία του ΣτΕ, στοιχειοθετείται παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας. Με τον Νόμο 1943/1991, χωρίς αποκλίσεις κρίθηκε ότι η οποιαδήποτε απάντηση της Διοίκησης αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη. Ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που η Διοίκηση αδρανεί να απαντήσει στο αίτημα για χορήγηση εγγράφων, γίνεται δεκτό ότι έχουμε έκδοση αρνητικής εκτελεστής πράξης κατά παράβαση οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας λόγω της υποχρέωσης της Διοίκησης για απάντηση στα αιτήματα των διοικουμένων πολιτών».

Συνεπώς, έχοντας τα ανωτέρω υπ'όψιν μας, αλλά αγνοώντας το σημαντικότερο στοιχείο των ενεργειών Σας, τον Σκοπό και τον Λόγο αυτού του νομοθετήματος και κανονισμού, είναι σαφές ότι δεν δυνάμεθα επαρκώς και πλήρως να ασκήσουμε τα νόμιμα δικαιώματά μας.

Πέραν δε τούτου, δημιουργήθηκαν πλείστα ερωτήματα, αλλά και εύλογες διαμαρτυρίες για τη μεθόδευση εισηγήσεως και προωθήσεως του Ν.4559/2018/ΦΕΚ Α' 142/3.8.2018 και ψηφίσεώς του στη Βουλή.

Σεπτοί και πολιοί Ιεράρχες, που ουδέποτε έδωσαν στο πλήρωμα της Εκκλησίας ουδεμία αφορμή σκανδαλισμού και είναι γνωστός ο άγιος βίος τους, άρχισαν δημοσίως να διαμαρτύρονται. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η από 14-8-2018 δημόσια δήλωση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης, κ. Συμεών, την οποία ενθέτουμε αυτούσια κάτωθι:

«Εξ αφορμής ερωτήσεων που μου έγιναν υπό την ιδιότητα του μέλους της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, σχετικά με τις τροποποιήσεις που εισάγει ο Νόμος 4559 (ο οποίος ψηφίστηκε και δημοσιεύτηκε προσφάτως, ΦΕΚ 142/3.8.018, τ.Α΄) για τα Ησυχαστήρια και τις αρμοδιότητες της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας (άρθρο 50, «θέματα της Εκκλησίας της Ελλάδος»), αναγκάζομαι να δηλώσω τα ακόλουθα:

1. Οι τροποποιήσεις αυτές δεν ετέθησαν υπόψιν της Ιεράς Συνόδου και φυσικά ούτε συζητήθηκαν ούτε και έτυχαν της εγκρίσεώς της.
2. Ανέκαθεν ως Επίσκοπος, συμμεριζόμουν την γνώμη του μακαριστού Μητροπολίτου Φιλίππων, Προκοπίου, ότι κυρίως εμείς οι Ιεράρχες οφείλουμε σεβασμό στο κείμενο του Καταστατικού μας Χάρτου. Τροποποιήσεις επί τροποποιήσεων που υπηρετούν καιρικές σκοπιμότητες, μόνο ζημιά προκαλούν μακροπρόθεσμα στην Εκκλησία. Επιπλέον, όταν αυτές δεν έχουν μελετηθεί σοβαρά και δεν αποφασίζονται από την Ιερά Σύνοδο της Ιεραρχίας, επιτρέπουν στην πολιτεία για τους δικούς της λόγους να παρεμβαίνει νομοθετικά, όποτε το θελήσει, αγνοώντας την Ιεραρχία.
3. Όποιοι εισηγήθηκαν και μεθόδευσαν για τους δικούς τους λόγους να ψηφιστούν οι επίμαχες τροποποιήσεις, ας γνωρίζουν ότι τραυμάτισαν το κύρος και την αξιοπιστία ολόκληρης της σεπτής Ιεραρχίας και αναστάτωσαν εν μέσω της ιερής περιόδου του Δεκαπενταυγούστου τις συνειδήσεις εκατοντάδων μοναχών και αναρίθμητων πιστών, που με αγάπη και εμπιστοσύνη περιβάλλουν τα Ησυχαστήρια της Εκκλησίας μας».

Κατόπιν του γενομένου σκανδαλισμού, η Δ.Ι.Σ. αναγκάστηκε στην 161^η Συνοδική Περίοδο και στην συνεδρία αυτής στις 27-8-2018, εξέδωσε ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ, στο οποίο μεταξύ άλλων αναφέρει: «άπασης **οι ανωτέρω νομοθετικές αλλαγές** (για τα Ι.Ησυχαστήρια) **είχαν ζητηθεί από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων**, μελετηθεί και εγκριθεί με αποφάσεις της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου (Δ.Ι.Σ.) σε δύο Συνεδρίες (της **19-6-2015** και της **1-2-2016**) και στο πλαίσιο της νόμιμης αρμοδιότητας της Δ.Ι.Σ., κατά το άρθρο 9 παρ.2 του Καταστατικού Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος. Τέλος, η Δ.Ι.Σ. ασχολήθηκε με θέματα υποβληθέντα από Συνοδικές Επιτροπές και έλαβε αποφάσεις σχετικές με τρέχοντα υπηρεσιακά θέματα».

Στις 3 Αυγούστου 2018 η Ιερά Σύνοδος κάτω από αδιαφανείς διαδικασίες και σε απόλυτη συνεννόηση με την άθεη κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ (που συνεχώς προέβαινε σε νομοθετήματα αντίθετα με τα όσα ο Θεός Νομοθέτης έχει ορίσει και επιχειρούσε τη διαίρεση του κράτους και της Εκκλησίας, προωθώντας την Αναθεώρηση του Άρθρου 3 του Συντάγματος, επιθυμώντας έτσι να μετατρέψει το ευσεβές έθνος μας σε «ουδετερόθρησκο»), προέβη στην ψήφιση του Ν.4559/2018, ΦΕΚ Α΄, 142/3.8.2018, εν πλήρη αγνοία των Ησυχαστηρίων.

Με τον εν λόγω νόμο επιχειρείται η κατάλυση της αυτοδιοίκησης και της αυτοτελούς μορφής ίδρυσης και λειτουργίας των Ησυχαστηρίων! Η ειδική αυτή περί των Ησυχαστηρίων τροπολογία τέθηκε τεχνηέντως μέσα σε ένα εντελώς άσχετο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων, με τίτλο: «Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιόνιο Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις». Μέσα, λοιπόν, σ' αυτό το φαινομενικά άσχετο σχέδιο νόμου, ενέθεσαν και τις τροπολογίες «Θέματα

Μουφτειών», διά του οποίου «καλύπτονται πλέον από το δημόσιο οι δαπάνες λειτουργίας των μουφτειών, ώστε να εξυπηρετούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο οι θρησκευτικές ανάγκες της μουσουλμανικής μειονότητας. Οι δαπάνες λειτουργίας πλέον των μουφτειών θα βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων...».

Εν συνεχεία, ενέθεσαν την τροπολογία με τίτλο: «Υποστήριξη επιστημονικού έργου για τον διάλογο μεταξύ θρησκευτικών κοινοτήτων, την θρησκευτική ελευθερία και την καταπολέμηση της μισαλλοδοξίας, του ρατσισμού και του αντισημιτισμού». Για τον σκοπό αυτό αποφασίζουν να επιχορηγούν από το Υπουργείο Παιδείας, το Ορθόδοξο Κέντρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Σαμπεζύ Γενεύης... «για την ανάπτυξη του διαθρησκευτικού διαλόγου... την προώθηση του διαλόγου μεταξύ των θρησκευτικών κοινοτήτων, ... την καταπολέμηση της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας, του ρατσισμού και του αντισημιτισμού».

Αφού, λοιπόν, προέβησαν σε ευνοϊκές ρυθμίσεις για τους μουσουλμάνους μουφτήδες, αφού μερίμνησαν να χρηματοδοτούν τον διαθρησκευτικό διάλογο, στη συνέχεια και με αντίθετη διάθεση για τα Ιερά Ησυχαστήρια, νομοθέτησαν την κατάλυση της αυτοδιοίκησης και της αυτοτελούς μορφής ίδρυσης, διοίκησης και λειτουργίας τους, **ΧΩΡΙΣ ΔΙΑΛΟΓΟ**.

Σύμφωνα με το από 27-8-2018 Δελτίο Τύπου της Δ.Ι.Σ., τι να υποθέσουμε, Άγιοι Αρχιερείς; Ότι: «οι νομοθετικές αλλαγές για τα Ησυχαστήρια ζητήθηκαν από τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων του ΣΥΡΙΖΑ, κ. Γαβρόγλου»; Άρα ο κυρίως υπεύθυνος είναι το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων; Και με ποια αφορμή, ποια αιτία, ποιο κίνητρο και ποιο όφελος θα έπρεπε Εσείς, ως ανωτάτη εκκλησιαστική αρχή, να διευκολύνετε την ικανοποίηση αυτής της υπουργικής επιταγής;

Εμείς –το Ησυχαστήριό μας- ενημερωθήκαμε για την ψήφιση του εν λόγω νόμου από τον νομικό μας σύμβουλο, δικηγόρο Πατρών, κ. Ιωάννη Κανελλόπουλο, ο οποίος έλαβε γνώση τυχαίως, διότι ενημερώθηκε από πολιτικό πρόσωπο, που του συνέστησε την προσοχή γι' αυτό που επιχειρείται. Δεν είχαμε καμμία ενημέρωση ούτε από τον οικείο μας Μητροπολίτη και αγνοούμε αν και Εκείνος είχε εξ Υμών ενημερωθεί.

Αμέσως μέσω του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Θεοκλήτου, εμείς αποστείλαμε προς την Ιεραρχία της Εκκλησίας και την Ιερά Σύνοδο το με αριθ. πρωτ. 23/21.9.2018 έγγραφό μας, για το οποίο μας χορηγήθηκε ο αριθμός πρωτοκόλλου εισερχομένου εγγράφου 421/25.9.2018. Το κείμενο του εν λόγω εγγράφου παραθέτουμε κάτωθι αυτούσιο:

**« Προς
άπαντας τους Αρχιερείς της Ι. Συνόδου
της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος
Άγιοι Αρχιερείς, ευλαβώς, νοερώς θέτουμε την μετάνοιά μας, κατασπαζόμενοι την
Αγίαν και Χαριτόβρυτον Δεξιάν Σας, εξαιτούμενοι τας Αγίας και Θεοπειθείς
Πατρικάς ευχάς Σας.
Φρονώντας, Άγιοι Αρχιερείς, ότι Υμείς και ημείς Έναν και τον Αυτόν Κύριον έχουμε,**

και εις τας ιδίας Αυτού εντολάς ομοίως υπόχρεοι είμεθα πάντες να τηρούμε, με σκοπό την ενότητα της πίστεως διά της Αγάπης, υϊκώς και θυγατρικώς ως προς Πατέρας απευθύνομε ταπεινά την παρούσα παράκληση.

Είναι γνωστόν εις Υμάς ότι σύμφωνα με την ανακοίνωση που εξέδωσε η Δ.Ι.Σ. κατά την πρώτη της Συνεδρία για τον μήνα Αύγουστο, στις 27-8-2018, διευκρινίζεται ότι εκ του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων ζητήθηκε όπως νομοθετηθούν άπασες οι κατωτέρω (που θα εκθέσουμε) νομοθετικές αλλαγές για τα Ιερά Ησυχαστήρια. Η Δ.Ι.Σ. συνεφώνησε με την πρόταση και επιθυμία του Υπουργείου, και όπως είναι πλέον γνωστό, ψηφίσθηκε ο Νόμος 4559/2018 (ο οποίος δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α' 142/3.8.2018), άνευ ουδεμίας ενημερώσεως των Ιερών Ησυχαστηρίων εκ μέρους των επιχωρίων Επισκόπων και της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, και μέχρι σήμερα που γράφουμε την παρούσα, ουδεμία ενημέρωση λάβαμε ποτέ εκ του οικείου Μητροπολίτου μας (διότι προφανώς και αυτόν ουδείς τον είχε ενημερώσει). Ο εν λόγω νόμος διά των σχετικών αυτού άρθρων, αποσκοπεί στην κατάλυση της αυτοδιοίκησης και αυτοτελούς μορφής ίδρυσης και λειτουργίας των Ησυχαστηρίων. Διά του ανωτέρω νόμου, το κράτος πλέον αποκτά αρμοδιότητα καταστατικού διαχειριστικού ελέγχου στα Ησυχαστήρια. Οι διατάξεις του νόμου έχουν αναδρομική ισχύ και θα εφαρμοσθούν και στα υφιστάμενα Ησυχαστήρια (παρ'όλες τις αντίθετες αναφορές στα ιδρυτικά τους κείμενα και ασχέτως με το μέχρι σήμερα καθεστώς λειτουργίας τους). Ο ψηφισθείς νόμος στοχεύει αποκλειστικά στην εξομοίωση των Ησυχαστηρίων με τις Ι. Μονές που είναι Ν.Π.Δ.Δ. Επίσης ο εν λόγω νόμος δίνει πλέον στον επιχώριο Επίσκοπο τη δυνατότητα να μπορεί να αλλάζει κατά το δοκούν τον οργανισμό των Ησυχαστηρίων, με πρότασή του στην Ιερά Σύνοδο (Διαρκή ή της Ιεραρχίας), εμφανίζοντας μάλιστα την απόφαση που θα προκύπτει, όχι ως δική του, αλλά του ανωτέρου αυτού οργάνου (της Ιεράς Συνόδου), επεμβαίνοντας έτσι, «νομιμοφανώς», ουσιαστικά στην εσωτερική ζωή της Αδελφότητας.

Το συγκεκριμένο θέμα έχει πνευματική, ηθική και νομική διάσταση.

Υπομνήουμε δε ταπεινά ότι όταν ο Υπουργός νομοθέτησε παρομοίως για το προσκύνημα της Τήνου, η διοικούσα Εκκλησία απεφάνθη ότι πρόκειται περί «φασιστικής νοοτροπίας». Περί των Ησυχαστηρίων είναι «δημοκρατική διαδικασία;»

Άγιοι Αρχιερείς, η επιθυμία μιας άθειας κυβερνήσεως να πλήξει τον θεσμό των Ησυχαστηρίων και κατ' επέκταση τον μισό μοναχικό πληθυσμό της πατρίδος μας, έγινε αμέσως δεκτή από μέλη της Δ.Ι.Σ., χωρίς αυτό το σοβαρό θέμα να τεθεί, ως όφειλε, ενώπιον της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, αγνοήθηκαν οι πλείστοι Αρχιερείς στις Μητροπόλεις των οποίων έχουν ιδρυθεί – υπό την ευλογία τους ή την ευλογία των προκατόχων τους- Ιερά Ησυχαστήρια.

Επίσης όχι μόνον δεν ετέθη υπόψιν των Ιερών Ησυχαστηρίων η δόλια επιθυμία της άθειας κυβερνήσεως, αλλά υπό της διοικούσης Εκκλησίας επιμελώς απεκρύβησαν όλες οι μεθοδεύσεις της κυβερνήσεως, μέχρι την ψήφιση του νόμου και μέχρι σήμερα.

Κατόπιν των ανωτέρω, και έχοντας υπόψιν μας ότι Εις ο Πατήρ και Εις ο Κύριος και «Εις ο Ποιμήν και Επίσκοπος των ψυχών (ημών) και Υμών» (Α' Πέτρ. κεφ.β', 25), και ότι Υμείς ορισθήκατε υπό του Κυρίου ίνα πρόνοιαν ποιείτε περί ημών των ασθενεστέρων και υπό του Κυρίου Υμών, Σας επισημάνθηκε: «οΐδατε ότι οι άρχοντες των εθνών (και άθεις κυβερνήσεις και υπουργοί) κατακυριεύουσιν αυτών

και οι μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αυτών. ουχ ούτως έσται εν υμίν.... Ώσπερ ο υιός του ανθρώπου ουκ ήλθε διακονηθήναι, αλλά διακονήσαι..» (Ματθ. κ', 25-28). Επίσης οι Άγιοι Απόστολοι των οποίων Διάδοχοι τυγχάνετε, λένουν προς Υμάς: «ποιμάνετε το εν υμίν ποίμνιον του Θεού, επισκοπούντες μη αναγκαστώς, αλλ'έκουσίως, μηδέ αισχροκερδώς, αλλά προθύμως, μηδ'ως κατακυριεύοντες των κλήρων, αλλά τύποι γινόμενοι του ποιμνίου» (Α' Πέτρ. κεφ.ε', 2-3)' και ««Δει γαρ τον Επίσκοπον... δίκαιον είναι». Κατόπιν αυτών, εν τω ονόματι του Κυρίου Ιησού Χριστού, ταπεινά παρακαλούμε όπως εν όψει της Συγκλήσεως της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Συνόδου στις 2 Οκτωβρίου 2018, θέσετε το θέμα εκτάκτως στην ανωτέρω Ι. Σύνοδο της Ιεραρχίας, και ζητήσετε να αρθεί ο σκανδαλισμός, η αδικία και η επιβουλή ενάντια σε πλήθος Ιερών Σεμνυμάτων, στα οποία εγκαταβιούν ψυχές αφιερωμένες εις τον Κύριον Υμών και ημών, και λαμβάνουν την ευλογία και τον αγιασμό πλήθος πιστών, των προσκυνούντων και λατρεούντων τον Κύριό μας. Παρακαλούμε, λοιπόν, όπως ως Ι. Σύνοδος της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, λάβετε απόφαση ώστε: «Με ειδική τροπολογία επί του επίμαχου νόμου, ορισθεί ότι ο Ν. 4559/2018 δεν έχει αναδρομική ισχύ και δεν ισχύει για τα ήδη προ της 3-8-2018 συσταθέντα Ησυχαστήρια, αλλά θα ισχύει αποκλειστικά και μόνο για όσα ιδρυθούν από την θέσπιση του νόμου και μετά τη δημοσίευσή του (ΦΕΚ Α' 142/3.8.2018)». Εξαιτούμενοι τας Αγίας και Θεοπειθείς ευχάς Σας, διατελούμε εν αναμονή των Πατρικών Σας ενεργειών».

Το εν λόγω έγγραφο διαβιβάσθηκε υπό του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας προς την Ιερά Σύνοδο, και όχι μόνον δεν ελήφθη υπ'όψιν, όχι μόνον δεν λάβαμε ουδεμία απάντηση εκ της Ιεράς Συνόδου μέχρι σήμερα, αλλά ούτε καν αριθμός πρωτοκόλλου δεν μας χορηγήθηκε· παρατύπως, βεβαίως.

Εν συνεχεία, έχοντας υπ'όψιν μας τους ανωτέρω νόμους περί των δικαιωμάτων των Διοικουμένων, καταθέσαμε μέσω του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας, την με αριθ. πρωτ. 27/25.9.2018 ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΑΙΤΗΣΗ μας προς την Ιερά Σύνοδο και λάβαμε εκ της Ιεράς Μητροπόλεώς μας αριθμό πρωτοκόλλου εισερχομένου εγγράφου 422/25.9.2018. Το κείμενο του εν λόγω εγγράφου παραθέτουμε κάτωθι αυτούσιο:

**« ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΑΙΤΗΣΗ ΜΕ ΕΠΙΚΛΗΣΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΝΝΟΜΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ
Π Ρ Ο Σ**

- 1) Τον Αρχιγραμματέα της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος
- 2) Την Νομική Υπηρεσία της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος

25 Σεπτεμβρίου 2018

ΘΕΜΑ: Αίτηση για χορήγηση Πρακτικών των Συνεδριάσεων της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου (Δ.Ι.Σ.) της 19-6-2015 και της 1-2-2016, λόγω ειδικού έννομου συμφέροντος, και λοιπών εγγράφων.

Τον Αύγουστο 2018 ψηφίσθηκε ο Νόμος 4559/2018, ο οποίος δημοσιεύθηκε στο

ΦΕΚ Α' 142/3.2.2018. Εντός αυτού του νόμου με ειδική τροπολογία επιχειρείται η κατάλυση της αυτοδιοίκησης και αυτοτελούς μορφής ίδρυσης και λειτουργίας των Ιερών Μονών με την μορφή των Ιερών Ησυχαστηρίων (όπως είναι και το δικό μας). Ουδέποτε προ της καταθέσεως του ανωτέρω νόμου ή έστω μετά την ψήφισή του, τα Ιερά Ησυχαστήρια δεν λάβαμε την οποιαδήποτε ενημέρωση από την Ιερά Σύνοδο ή τον επιχώριο Επίσκοπό μας (προφανώς και αυτός δεν είχε κάποια ενημέρωση). Κατόπιν των ανωτέρω, η ενημέρωσή μας υπήρξε εκ διαδόσεων από το διαδίκτυο. Μάλιστα ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης, κ. Συμεών, στις 14 Αυγούστου 2018 στην ιστοσελίδα της Ι. Μητροπόλεως προέβη σε δημοσίευση άρθρου του με τίτλο: «Δηλώσεις του Σεβ. Μητροπολίτου μας». Εντός αυτού γνωστοποιεί ότι οι τροποποιήσεις περί των Ησυχαστηρίων που ψηφίσθηκαν στο άρθρο 50 του Ν.4559/2018, «δεν ετέθησαν υπόψιν της Ιεράς Συνόδου και φυσικά ούτε συζητήθηκαν ούτε και έτυχαν της εγκρίσεώς της». Το ίδιο διαδίδεται ατύπως και εξ άλλων Μητροπολιτών.

Την Δευτέρα 27 Αυγούστου 2018 συνήλθε η Δ.Ι.Σ. της Εκκλησίας της Ελλάδος στην 161^η Συνοδική Περίοδο και με Δελτίο Τύπου ανακοίνωσε για τις επελθούσες μεταβολές στον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος με τον Νόμο 4559/2018, οι οποίες αφορούν στα Ησυχαστήρια, ότι: «Διευκρινίζεται σχετικώς με ερωτήματα προκληθέντα εξαιτίας προσφάτως δημοσιευθείσης ανακοινώσεως, ότι άπασες οι ανωτέρω νομοθετικές αλλαγές είχαν ζητηθεί από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, μελετηθεί και εγκριθεί με αποφάσεις της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου (Δ.Ι.Σ.) σε δύο Συνεδρίες της 19-6-2015 και της 1-2-2016».

Επειδή

Κάποιοι αποφάσισαν για εμάς (χωρίς εμάς) χωρίς καμμία απολύτως στοιχειώδη ενημέρωσή μας και προέβησαν σε δημιουργία Νόμου, διά του οποίου καταλύουν την ουσιαστική νομική μορφή των Ησυχαστηρίων, ενέργεια που επιφέρει οδυνηρές και καταστρεπτικές συνέπειες στις Αδελφότητες των Ησυχαστηρίων και στο δικό μας.

Επειδή ουδέποτε ενημερωθήκαμε αρμοδίως περί τούτου.

Επειδή είναι απόλυτα σαφές ότι έχουμε ειδικό έννομο συμφέρον να λάβουμε όλα τα σχετικά έγγραφα που αφορούν αυτή την νομική αντισυνταγματική ενέργεια, και για να λάβουμε γνώση, και για να προσφύγουμε όπου ο νόμος ορίζει για την ακύρωση του νόμου.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ ΑΙΤΟΥΜΕΘΑ ΟΠΩΣ

1) Μας προσκομίσετε επικυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου, διά του οποίου το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων προέβη σε αίτηση προς την Ιερά Σύνοδο ή προς όποια εκκλησιαστική Αρχή της Εκκλησίας της Ελλάδος, εντός του οποίου καταγράφει το αίτημά του για τις νομοθετικές αλλαγές που αφορούν τα Ησυχαστήρια και που συμπεριελήφθησαν τελικά στον Νόμο 4559/2018.

2) Παρακαλούμε να μας προσκομίσετε επικυρωμένο αντίγραφο της εγγράφου εισηγήσεως της Συνοδικής Επιτροπής επί του Μοναχικού Βίου προς την Ιερά Σύνοδο, διά της οποίας αποφαίνεται για τις νομοθετικές αλλαγές που έγιναν για τα Ησυχαστήρια με τον Νόμο 4559/2018.

3) Παρακαλούμε να μας προσκομίσετε επικυρωμένα αντίγραφα των Πρακτικών της Συνεδρίας της Δ.Ι.Σ. από 19-6-2015 και της από 1-2-2016, όπου εντός αυτών (όπως ανακοίνωσε η Δ.Ι.Σ. στις 27-8-2018), καταγράφεται η συζήτηση και η τελική έγκριση για να επέλθουν οι μεταβολές στον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος

με τον νόμο 4559/2018, οι οποίες αφορούν τα Ησυχαστήρια και το δικό μας Ησυχαστήριο.

4) Παρακαλούμε να μας προσκομίσετε επικυρωμένο αντίγραφο του Συνοδικού εγγράφου, διά του οποίου ενημερώσατε τα Ιερά Ησυχαστήρια διά μέσου των επιχώριων Επισκόπων για το αίτημα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, να επιφέρει μεταβολές στον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος για τα Ιερά Ησυχαστήρια και διά του οποίου ενημέρωσε ως όφειλε η Δ.Ι.Σ. τα Ησυχαστήρια (και το δικό μας) για τις αποφάσεις της Δ.Ι.Σ. της 19-6-2015 και της 1-2-2016, στις οποίες αποφάσισε για τις επελθούσες μεταβολές στον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος με τον νόμο 4559/2018 για τα Ιερά Ησυχαστήρια.

5) Παρακαλούμε να μας προσκομίσετε επικυρωμένο αντίγραφο του Συνοδικού εγγράφου, διά του οποίου η Δ.Ι.Σ. προέβη σε ενημέρωση των Ησυχαστηρίων (και του δικού μας) διά των επιχωρίων Επισκόπων, ότι τον Αύγουστο 2018 ψηφίσθηκε ο Νόμος 4559/2018 κατά και περί των Ησυχαστηρίων.

6) Παρακαλούμε να μας προσκομίσετε τα ανωτέρω έγγραφα εντός είκοσι (20) ημερών και διά του επιχωρίου Μητροπολίτη μας να μας χορηγηθεί άμεσα ο αριθμός πρωτοκόλλου που θα λάβει η παρούσα.

Δυστυχώς μέχρι σήμερα που καταθέτουμε την παρούσα, ουδεμία απάντηση λάβαμε, ουδέν έγγραφο εκ των αιτουμένων μας χορηγήθηκε, και ούτε καν μας χορηγήθηκε αριθμός πρωτοκόλλου, τον οποίο επανειλημμένως ζητήσαμε.

Πλήρης, λοιπόν, απαξίωση, καταφρόνηση και καταπάτηση των στοιχειωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων μας, από ποιους; Από αυτούς στους οποίους ο Ένας και μοναδικός μας Κύριος έχει ενταλθεί: «Ὁρᾶτε μή καταφρονήσητε ενός τῶν μικρῶν τούτων (καί ἐλαχίστων)» (Ματθ., κεφ.ΙΗ', 10). Και στους Αγίους Αποστόλους, των οποίων διάδοχοι Υμεῖς τυγχάνετε, ενετείλατο: «Οἶδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καί οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 26 οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 27 καί ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος· 28 ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καί δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντί πολλῶν» (Ματθ. κεφ.Κ', 25-28).

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Αρχιερεῖς, **η Αρχή της Διαφάνειας είναι ο θεμέλιος λίθος της χρηστής Διοικήσεως** και πρέπει να διέπει κυρίως τη δραστηριότητα της εκκλησιαστικής διοικητικής αρχής. Η διαφάνεια της Διοικητικής Υμῶν δράσης επιβάλλει αρχικά τη δημοσιοποίηση όλων των ενεργειῶν και αποφάσεων της εξουσίας και της Διοικήσεως, και επιπλέον η αποκάλυψη όλων εκείνων των στοιχείων στα οποία στηρίχθηκε η δράση της Διοίκησης. Οφείλατε, λοιπόν, εφαρμόζοντας την Αρχή της διαφάνειας να μας χορηγήσετε όλα τα νομίμως αιτούμενα. Το δικαίωμα της διαφάνειας

είναι Συνταγματικώς κατοχυρωμένο (βλ. άρθρ.5Α Συντ., άρθρ. 14§9 Συντ., άρθρ. 10§3 Συντ.).

Το δικαίωμα της διαφάνειας είναι θεσμοθετημένο και κατοχυρωμένο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο, με την υπ' αριθ. 17 Δήλωση στη Συνθήκη του Μάαστριχτ του 1992, που ορίστηκε ότι: *«Η συνδιάσκεψη θεωρεί ότι η διαφάνεια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων ενισχύει τη δημοκρατικότητα των οργάνων, καθώς και την εμπιστοσύνη του κοινού προς τη διοικούσα αρχή. Γι' αυτό τον λόγο, η συνδιάσκεψη συνιστά να υποβάλει η επιτροπή στο Συμβούλιο, το αργότερο το 1993, έκθεση σχετικά με τα μέτρα που αποσκοπούν στο να διευρύνουν την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες που διαθέτουν τα όργανα».*

Εν συνεχεία με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, το άρθρο 225 ΣυνΘεκ ορίζεται ότι: *«Κάθε πολίτης της ευρωπαϊκής ένωσης και κάθε φυσικό και νομικό πρόσωπο, με κατοικία ή έδρα σε κράτος μέλος, δικαιούται να έχει πρόσβαση στα έγγραφα του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής».*

Ακολούθως, εκδόθηκε ο Κανονισμός 1049/2001/ΕΚ, ο οποίος καθόρισε αναλυτικά τις προϋποθέσεις και τους όρους πρόσβασης του κοινού στα έγγραφα του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Παράλληλα κατοχύρωση του δικαιώματος, απαντάται και στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης άρθρ. 42, σύμφωνα με το οποίο: *«Κάθε πολίτης της ευρωπαϊκής ένωσης, καθώς και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει καταστατική έδρα του σε ένα κράτος-μέλος, έχει δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της ένωσης, ανεξαρτήτως υποθέματος».*

Τέλος, ιδιαίτερα σημαντική εξέλιξη αποτέλεσε η θέση σε ισχύ της Οδηγίας 2003/98/ΕΚ, για την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του δημοσίου τομέα, η οποία μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με τον Ν. 3448/2006.

Με τα ανωτέρω, γίνεται κατανοητό ότι στο θέμα που καλούμεθα να καταθέσουμε τις απόψεις μας, η Ιερά Σύνοδος ως Διοικούσα εκκλησιαστική Αρχή, ενεργεί εν πνεύματι αδιαφάνειας, με αποτέλεσμα να μας στερεί το δικαίωμα πληροφόρησης και μάλιστα του Σκοπού για τον οποίο επιβάλλει σε εμάς τα επαχθή και αντισυνταγματικά νομοθετήματα, δηλ. κρατά ημάς σε άγνοια του ουσιωδέστερου ζητήματος: του Σκοπού αυτού του νομοθετήματος. Ωστόσο, έστω και υπό την αδιαφάνεια αυτή, θα προσπαθήσουμε ταπεινά να εκθέσουμε **EKTENΩΣ** περαιτέρω ως προς το νομικό μέρος, την επί του ζητουμένου θεώρησή μας.

ΜΕΡΟΣ Β΄

9) Η ΘΕΩΡΗΣΗ ΜΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΑΛΛΕΝΤΟΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΩΝ

Επί του Άρθρου 1

Με την προτεινόμενη διατύπωση, εξισώνονται νομικά, κατά το γράμμα του νόμου, τα Ι. Ησυχαστήρια με τις Ι. Μονές (Ν.Π.Δ.Δ.). Αυτό έχει ως συνέπεια η μοναδική διαφορά η οποία θα υφίσταται στο εξής, να αφορά μόνον τη μορφή των νομικών προσώπων, ήτοι οι Ιερές Μονές θα είναι δημοσίου δικαίου και τα Ιερά Ησυχαστήρια ιδιωτικού δικαίου. Η εξίσωση αυτή βεβαίως, πάσχει νομικώς, καθώς παραβαίνει σειρά συνταγματικών διατάξεων, όπως θα εκθέσουμε κατωτέρω.

Όπως είναι γνωστό, ο όρος "Ησυχαστήριο", καθιερώθηκε, όχι για να σημάνει κάτι διαφορετικό από εκείνο που η εκκλησιαστική παράδοση ονομάζει μονή, αλλά, για να εκφράσει τη νομική έννοια «Ι. Μονή Ιδιωτικού Δικαίου». Στον ισχύοντα κανονισμό «Περί των εν Ελλάδι Ορθοδόξων Μονών και Ησυχαστηρίων» (39/12-6-1972), στο άρθρο 5 αναγράφεται: «Ι. Μοναί Ιδιωτικού Δικαίου (Ησυχαστήρια)». Κατά τούτο, ως προς τη νομική του υπόσταση, διακρίνεται το Ησυχαστήριο (Ιδιωτικού Δικαίου) από τις Ι. Μονές (Δημοσίου Δικαίου).

Με την προτεινόμενη διατύπωση του άρθρου 1 του Κανονισμού των Ησυχαστηρίων, απαλείφονται όλες οι διαφορές στον τρόπο διοίκησης και λειτουργίας των δύο αυτών διακριτών νομικών μορφών Μοναστηρίου, διαφέρουν δε μόνο στο όνομα.

Εξάλλου, με την ερμηνεία πλήρους εξίσωσης Ι. Μονών και Ι. Ησυχαστηρίων, συνηγορεί και το άρθρο 1 παρ. 4 του ν. 590/1977, όπως τροποποιήθηκε από το αμφιβόλου συνταγματικότητας άρθρο 50 παρ. 2α του Ν. 4559/2018 (ΦΕΚ Α΄ 142/3.8.2018), όπου ορίζεται ότι: «*τα Ιερά Ησυχαστήρια, λειτουργούν δε επί τη βάσει των υφισταμένων μέχρι σήμερα οργανισμών αυτών, οίτινες δύνανται να συμπληρώνονται και να τροποποιούνται εφεξής διά κανονιστικών αποφάσεων, εκδιδομένων υπό της Ι.Σ.Ι. ή της Δ.Ι.Σ. κατόπιν προτάσεως του οικείου Αρχιερέως, δι' ων θα ρυθμίζονται τα της διοικήσεως, διαχειρίσεως ελέγχου και εν γένει λειτουργίας αυτών, ως και τα της υπηρεσιακής εν γένει καταστάσεως του προσωπικού αυτών*».

Επιπλέον στο άρθρο 39 παρ. 6 του τροποποιημένου ν. 590/1977, ορίζεται ότι: «*Ο Μητροπολίτης ασκεί επί των Ιερών Μονών της επαρχίας αυτού την κατά τους ιερούς κανόνας πνευματικήν εποπτείαν διά την κανονιστικήν μνημόνευσιν του ονόματος αυτού εν ταις ιεραίς ακολουθίαις, την χειροθεσίαν του Ηγουμένου, την έγκρισιν της κουράς των μοναχών, την ανάκρισιν των κανονικών παραπτωμάτων, την μέριμναν διά την κατά τους ιερούς κανόνας λειτουργίαν της Μονής και τον έλεγχον της νομιμότητος της οικονομικής διαχειρίσεως αυτής. Τα ανωτέρω ισχύουν και ως προς τα Ιερά Ησυχαστήρια ασχέτως νομικής μορφής*».

«Η διάταξη της προηγούμενης περίπτωσης εφαρμόζεται και στα υφιστάμενα Ιερά Ησυχαστήρια, ασχέτως αντιθέτων προβλέψεων στα ιδρυτικά τους κείμενα και του έως σήμερα καθεστώτος λειτουργίας τους».

Εκ των ανωτέρω, δεν στέκεται καμμία αμφιβολία περί πλήρους νομικής εξίσωσης των Ι. Ησυχαστηρίων με τις Ι. Μονές που λειτουργούν ως Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και για τη συνακόλουθη απώλεια του αυτοδιοικήτου των Ιερών Ησυχαστηρίων.

Η εξίσωση αυτή που έγινε ήδη τυπικά με το άρθρο 50 παρ.2α του Νόμου 4559/2018 (ΦΕΚ Α' 142/3.8.2018), πάσχει πολλαπλής αντισυνταγματικότητας, καθώς έρχεται σε καταφανή σύγκρουση με τα άρθρα 5 (Ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, προσωπική ελευθερία), 13 (Περί θρησκευτικής ελευθερίας), 17 (Προστασία της ιδιοκτησίας) και 109 (Διαθήκη, κωδίκηλλος, δωρεά) του Συντάγματος.

Ομως, οι ιδρυτές των Ιερών Ησυχαστηρίων κινήθηκαν κανονικώς και νομίμως, για την ίδρυση νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, διότι η επιθυμία τους ήταν να δώσουν τη συγκεκριμένη νομική μορφή στις μονές τους, υπολογίζοντας τις διαφορές στο νομικό καθεστώς και τη λειτουργία με τις Ιερές Μονές που λειτουργούν ως ΝΠΔΔ. Η σημαντικότερη διαφορά των δύο νομικών μορφών είναι διοικητικής φύσεως και αφορά την οικονομική αυτοτέλεια και το αυτοδιοίκητο των Ησυχαστηρίων σε αντίθεση με τις Μονές (ΝΠΔΔ) που υπόκεινται στον οικονομικό έλεγχο του οικείου Μητροπολίτη.

Στην επιλογή των ιδρυτών των Ησυχαστηρίων, συγκατένευσε τόσο ο οικείος Αρχιερέυς, κατά τα οριζόμενα στον Δ' Κανόνα της Δ' Οικουμενικής Συνόδου, όσο και η Ιερά Σύνοδος. Ακολουθώντας τη διαδικασία που ορίζει ο νόμος, υπέβαλαν στην αρμόδια εκκλησιαστική αρχή (οικείο Ιεράρχη ή ΔΙΣ) το αίτημά τους, το οποίο έγινε δεκτό. Κατ' αυτόν τον τρόπο, στα πλαίσια της οικονομικής και κοινωνικής ελευθερίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 του Συντάγματος, συνέταξαν το καταστατικό λειτουργίας (σύμφωνα με τους Ιερούς Κανόνες, τις Ιερές Παραδόσεις της Ορθόδοξης Εκκλησίας και τους νόμους του κράτους) του νομικού προσώπου, το οποίο κατά πλάσμα δικαίου είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, με αυτοτελή ικανότητα Δικαίου.

Η δυνατότητα μεταβολής των κανονισμών των Ησυχαστηρίων, που δίδεται στη ΔΙΣ (προτάσει του επιχωρίου Αρχιερέως) με τον τροποποιημένο Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος, συνιστά ευθεία παραβίαση του άρθρου 5 του Συντάγματος, καθώς δύναται εκ των υστέρων να τροποποιηθεί το καταστατικό που ελεύθερα συνέταξαν ως κανονισμό λειτουργίας του Ησυχαστηρίου και το ίδρυμα ή η ένωση προσώπων που ίδρυσαν, αποκτά ουσιαστικά άλλη νομική μορφή, όχι αυτοδιοικήτη, την οποία ουδέποτε αιτήθηκαν.

Τα Ησυχαστήρια ως νομικά πρόσωπα είναι φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και οποιαδήποτε μεταβολή της κατάστασής τους μονομερώς από το κράτος ή από οποιονδήποτε τρίτο, αποτελεί προσβολή της συνταγματικά κατοχυρωμένης κοινωνικής και οικονομικής ελευθερίας, τόσο του νομικού προσώπου, όσο και των φυσικών προσώπων που αποτελούν τα μέλη του.

Εξάλλου, «ο οργανισμός του Ησυχαστηρίου αποτελεί πηγή ουσιαστικού δικαίου, καθόσον περιέχει απρόσωπους και αφηρημένους κανόνες, οι οποίοι αφενός οργανώνουν το Ησυχαστήριο εσωτερικώς, αφετέρου ρυθμίζουν τις έννομες σχέσεις που αναπτύσσονται στο εσωτερικό του και ισχύουν γενικώς εφ' όλων των εκάστοτε μελών της Αδελφότητάς του. Περαιτέρω, ως πηγή του εσωτερικού δικαίου δεσμεύει, εκτός των μελών της Αδελφότητας του, την εκκλησιαστική και την κρατική διοίκηση και τα δικαστήρια».

Οι εγκαταβιούντες στο Ησυχαστήριο μοναχοί ή μοναχές, κατά την απόφασή τους να εγγραφούν στο μοναχολόγιο, συγκατατέθηκαν να ζήσουν την υπόλοιπη ζωή τους σύμφωνα με το καθεστώς που όριζε ο κανονισμός. Η άνευ συγκαταθέσεως των μελών του Ησυχαστηρίου τροποποίηση των κανόνων που ρυθμίζουν τη ζωή τους και ο εξαναγκασμός τους να εγκαταβιώσουν στο Ησυχαστήριο υπό τις διαφορετικές συνθήκες του τροποποιημένου κανονισμού, συνιστά από μόνη της ευθεία καταστρατήγηση της κοινωνικής τους ελευθερίας.

Μακαριώτατε Άγιε Αρχιεπίσκοπε, στην Ιδρυτική Πράξη του Ιερού Ησυχαστηρίου της «Αναλήψεως του Κυρίου», στα Σκούρτα της Βοιωτίας, που ιδρύσατε και θεμελιώσατε εσείς το 1989 ως Μητροπολίτης Θηβών και Λεβαδείας, Α'Π.Δ.48/1989, στο Άρθρο 8, αναφέρεται: «Πριν από κάθε εγγραφή της υποψηφίας στις δόκιμες, είναι υποχρεωμένη αυτή να απαγγείλλει μέσα στο Ναό, παρουσία της Ηγουμένης και της Γεροντίας του Ησυχαστηρίου, βεβαίωση και δήλωση ότι ασπάζεται απολύτως και ολοσχερώς όλες τις διατάξεις του παρόντος καταστατικού και υποχρεώνεται αυτή να τηρεί απαρέγκλιτα αυτές σε όλη τη διάρκεια της εγκαταβίωσής της στο Ησυχαστήριο».

Με τα νέα όμως –επιχειρούμενα– δεδομένα, γεννάται μια εύλογη απορία: Είναι ηθικό, είναι πνευματικό, είναι δίκαιο και τίμιο, αφού προηγουμένως τόσα μέλη του επιβεβαίωσαν εντός του Ναού ότι «ενώπιον του Θεού βεβαιώνουν και δηλώνουν ότι ασπάζονται απολύτως και ολοσχερώς τις διατάξεις του ιδρυτικού κανονισμού και υποχρεώνονται να τηρούν αυτές απαρέγκλιτα καθ' όλη τη διάρκεια της εγκαταβίωσής τους στο Ησυχαστήριο», αφού η βούλησή τους συμφώνησε με αυτά, αφού αφιέρωσαν στη συγκεκριμένη Μονή την περιουσία τους και έγιναν μοναχές, τώρα Εσείς ο Ίδιος, ως Αρχιεπίσκοπος πλέον, να καταργείτε αυτήν την Ιδρυτική Πράξη; Είναι αυτό ενέργεια του Αγίου Πνεύματος ή προξενεί σύγχυση και πικρία στις ψυχές που αφιέρωσαν εαυτόν στον Θεό; Οι θεμελιώδεις πνευματικές αρχές, τα θεσπισμένα απ' αιώνων πνευματικά όρια που έθεσαν οι Πατέρες ημών και η Αλήθεια, δεν μπορούν να αλλοιώνονται, να διαστρέφονται, να καταστρατηγούνται ανάλογα με ιδιοτελείς επιθυμίες και επιδιώξεις κάθε εκκλησιαστικού προϊσταμένου και Επισκόπου.

Εξάλλου, η ως άνω ρητή εξίσωση έρχεται σε ευθεία αντίθεση με τη συνταγματική διάταξη περί θρησκευτικής ελευθερίας (13 Σ), όπως την ερμηνεύει το ΣτΕ (βλ. 886/1974 ΟλΣτΕ), καθώς «ασχέτως νομικής μορφής», τα Ησυχαστήρια χάνουν το αυτοδιοίκητο του Ιδρύματος (Ν.Π.Ι.Δ.) του Αστικού Κώδικος ή της ενώσεως προσώπων εκ του γεγονότος ότι ανήκουν στην Ορθόδοξη Εκκλησία, ήτοι λόγω

θηρσκευτικών πεποιθήσεων, έτσι ώστε όχι μόνο να ελέγχονται οικονομικά και διοικητικά από αναρμόδιο προς τούτο όργανο, αλλά και να υφίστανται αντίθετα προς τη βούληση των ιδρυτών ή των μελών τους, τροποποιήσεις στο καταστατικό τους.

Δημιουργείται δηλαδή, μία δυσμενής διάκριση εις βάρος συγκεκριμένων ενώσεων προσώπων, λόγω του ότι αυτά τα νομικά πρόσωπα έχουν ταχθεί στη λατρεία της Ορθοδόξου Χριστιανικής Πίστεως κατά την ιεροκανονική παράδοση του Ορθόδοξου Μοναχισμού.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ:

Να απαλειφθεί η φράση: «... και συνιστούν Ιερά Μονή υπό την έννοια του άρθρου 39 του Κ.Χ. της Εκκλησίας της Ελλάδος»

και να αντικατασταθεί με τη φράση: «...και λειτουργούν επί τη βάσει του ιδρυτικού αυτών Κανονισμού, ο οποίος δεν δύναται να τροποποιηθεί παρά μόνο κατά τον τρόπο που ο ίδιος ο Κανονισμός ορίζει».

=====

ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6

Α) Με το προτεινόμενο άρθρο (παρ.1), ανατίθεται στον επιχώριο Μητροπολίτη ο έλεγχος της νομιμότητας της οικονομικής διαχείρισης των Ησυχαστηρίων. Στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου ορίζεται ως αναγκαία για το κύρος των συμβάσεων του Ησυχαστηρίου η προηγούμενη άδεια του Μητροπολίτη.

Όπως και στο προτεινόμενο άρθρο 1, με τη διάταξη αυτή περιορίζεται έως εξαλείφεται το αυτοδιοίκητο των Ι. Ησυχαστηρίων. Ο δε οικονομικός έλεγχος, έστω της νομιμότητας από τον επιχώριο Μητροπολίτη δεν προβλέπεται από τους Ιερούς Κανόνες, ούτε μαρτυρείται στην παράδοση του μοναχισμού.

Γράφει σχετικώς ο μακαριστός π. Επιφάνιος Θεοδωρόπουλος: «Οὔτε αἱ κρατικάί, ἀλλ' οὔτε αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ δὲν ἀνεμειγνύοντο εἰς τὴν διοίκησιν καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν οἰκονομικῶν τῶν Μοναστηρίων. Ἀπλῶς ἐπετήρουν καὶ ἐπώπτευν. Ὁ κανονολόγος Θεόδωρος Βαλσαμών, Πατριάρχης Ἀντιοχείας, λέγει ἐρμηνεύων τὸν Α' Κανόνα τῆς Πρωτοδευτέρας Συνόδου, ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖ ἄδειαν τοῦ ἐπιχωρίου Ἐπισκόπου διὰ τὴν ἰδρυσιν Μοναστηρίου: «...οὐκ ἐνεδόθη (ὑπὸ τοῦ Κανόνος) τῷ Ἐπισκόπῳ

κατεξουσιάζειν τοῦ Μοναστηρίου, ὡς δεσποτικῶς (=κυριαρχικῶς, ἰδιοκτησιακῶς) διαφέροντος (=ἀνήκοντος) τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ (δηλαδή, ὡς ἐὰν ἀπετέλει ἰδιοκτησίαν τῆς Ἐπισκοπῆς του)· ἀλλ' ἔχειν μόνα δίκαια (=δικαιώματα) ἐπισκοπικὰ ἐπ' αὐτῷ. Εἰσὶ δὲ ταῦτα: ἀνάκρισις τῶν ψυχικῶν σφαλμάτων, ἐπιτήρησις τῶν διοικούντων αὐτῷ, (σήμε. ἡμετέρα: ἐπιτήρησις, ἐποπτεία· ὅχι ἀναμειβίσεις καὶ παρεμβάσεις εἰς τὰ τῆς διοικήσεώς του), ἀναφορὰ τοῦ ὀνόματος τούτου καὶ σφραγίς (=χειροθεσία, εὐλογία) ἡγουμένου. Συντηρηθήσεται οὖν ἡ Μονὴ ἐλευθέρα καὶ καθ' ἑαυτὴν διεξαγομένη (=αὐτοδιοικουμένη), ἀνεκποίητος καὶ ἀδώρητος. Ὁ δὲ κατὰ χώραν Ἀρχιερεὺς ἔξει ἐπ' αὐτῇ μόνα τὰ ρηθέντα ἐπισκοπικὰ δίκαια».

Απευθυνόμενος μάλιστα ο ἴδιος ο π. Επιφάνιος πρὸς το μακαριστὸ Μητροπολίτη Ὑδρας κ. Ιερόθεο, ὅταν του ἔστειλε πρὸς ἐγκρίση τον Ἱδρυτικὸ κανονισμό του Ἱεροῦ Ἡσυχαστηρίου Κεχαριτωμένης Θεοτόκου, δήλωσε: «Σεβασμιώτατε, τὴν εὐχή σας. Σᾶς ἀποστέλλω τὸν Ἱδρυτικὸν Κανονισμόν. Ἔστινα ὅλη τὴν Ἐκκλησιαστικὴ γραμματεία. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἐπισκόπου περιέλαβα ὅ,τι ἀκριβῶς προβλέπουν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες. Τίποτε ὀλιγώτερον. Τίποτε περισσότερον.»

Εννοεῖται ὅτι στα δικαιώματα του Ἐπισκόπου, δεν περιλαμβανόταν διάταξη περὶ οικονομικοῦ ἐλέγχου.

Παλαιόθεν ἡ Αγία μας Ἐκκλησία προσέφερε σε Ἱερές Μονές (ἐξαιρέτως, μάλιστα, στα Σταυροπήγια, τις κτιτορικὲς Μονές του Βυζαντίου καὶ στα Ἱ. Ἡσυχαστήρια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος), τὴν -ζωτικῆς σημασίας γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καὶ ἐπιβίωση τῶν μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων- σχετικὴ διοικητικὴ αὐτονομία. Τὴν ἔδωσε, προκειμένου νὰ διασφαλίσῃ τὰ ἱερά αὐτὰ Καθιδρύματα ἀπὸ αὐθαίρετες ἢ καθ' ὑπερβάσιν ἀρμοδιότητος παρεμβάσεις τῆς διοικήσεως (κοσμικῶν, κάποτε ὁμῶς καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων). Γι' αὐτοὺς ἐπίσης τοὺς λόγους, πολλοὶ κτίτορες Ἱερῶν Μονῶν με ἀκραιφνὲς ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα καὶ ἀναγνωρισμένη αγιότητα βίου, ὅπως ο ὁσίος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης, ὁ ἅγιος Γεράσιμος ὁ ἐν Κεφαλληνίᾳ, ὁ ἅγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως, ἀλλὰ καὶ οἱ σύγχρονοι ὅσιοι, ὅπως ὁ ἅγιος Πορφύριος, ὁ ἅγιος Παῖσιος, καὶ ἐγνωσμένης πνευματικότητος Γέροντες, ὅπως ὁ π. Επιφάνιος, ζήτησαν με σταθερὴ βούληση καὶ ἔλαβαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς τὸ εὐεργέτημα αὐτό.

Θα ἀναφέρουμε δύο χαρακτηριστικὰ παραδείγματα ἐκ τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας:

Ἀρχιεπίσκοπος Λαρίσης, ἅγιος Βησσαρίων Β΄

Ὁ ἅγιος Βησσαρίων Β΄, ὅταν ἦταν Ἀρχιεπίσκοπος Λαρίσης, περὶ τὸ 1540 ἱδρύσκει καὶ ἀνέγειρε ὁ ἴδιος ἐκ βάθρων τὴν Ἱ. Μονὴν τοῦ Σωτήρος στὶς Μεγάλες Πύλες, τὴν ἐπιλεγομένην τοῦ Δουσίκου. Προίκισε αὐτὴ τὴ Μονὴν με κτήματα, με κινητὰ καὶ ἀκίνητα πρὸς συντήρηση καὶ ἀνάπαυση τῶν ἐνασκουμένων, ἔθεσε καὶ κανόνες γιὰ τὸ πῶς νὰ πολιτεύονται οἱ μοναχοί. Συνέγραψε δὲ καὶ ἐιδικὴ Διαθήκη, τὴν ὁποία ἀφήσε μαζί με τοὺς κανόνες στὴ Μονή, διὰ τῆς ὁποίας ὀρίζει καὶ παραγγέλλει στοὺς διαδόχους του, Ἀρχιερεῖς Λαρίσης, νὰ ἐπισκέπτονται τὴ Μονὴ πατρικῶς καὶ νὰ εἶναι ἀρκούμενοι μόνον στὸ μνημόσυνο τοῦ ὀνόματος αὐτῶν καὶ νὰ μὴν ὑπεισέρχονται στὰ ἐσωτερικὰ τῆς Μονῆς. Ἐκτοτε οὐδεὶς Ἀρχιερεὺς Λαρίσης εὐρέθῃ ζητῶν τι περισσότερον ὡς

επισκοπικό δικαίωμα εκ της Μονής (βλ. σελ.386 στον Μέγα Συναξαριστή της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Ματθαίου Λαγγή 1993, μηνός Σεπτεμβρίου).

Όσιος και Θεοφόρος Πατήρ Ιωάννης εκ Κρήτης

Ο όσιος Ιωάννης, ασκητεύοντας σε σπήλαιο στο όρος Ράξος της Κρήτης, κατά θεία αποκάλυψη έκτισε εκεί Ναό, όπου υπό ευλαβούς Γέροντος εκάρη μοναχός. Όταν στη συνέχεια αναχώρησε εις το όρος του Μυριοκεφάλου, κατ'αποκάλυψιν ίδρυσε και ανήγειρε εκ βάθρων την Ιερά Μονή της Θεοτόκου Αντιφωνήτριας. Η μονή επανδρώθηκε από πλήθος μοναχών, ενώ διόρισε ως ηγούμενο τον Ιερομόναχο Λουκά. Εν συνεχεία ίδρυσε στην τοποθεσία Μουσέλα και μια ακόμα μονή, την οποία όρισε ως μετόχι της Μονής Μυριοκεφάλου. **Ο όσιος θέλοντας να καταστήσει τη μονή του ανεξάρτητη, αυτοδιοίκητη, ανεπηρέαστη και απείρακτη από πάσης εκκλησιαστικής και πολιτειακής αρχής, μετέβη το 959 στην Κων/πολη επί αυτοκράτορος Ρωμανού Β΄ και Πατριάρχου Αλεξίου και επισκεφθείς αυτούς, έλαβε εξ αυτών χρυσόβουλο και σιγγιλιώδες γράμμα, που όρισαν να είναι εις το διηνεκές αυτοδιοίκητη, αυτοτελής και ανεξάρτητη, μη επιτρέποντας εις το εξής στους επιχωρίους Επισκόπους να έχουν επί της μονής αυτής και των μετοχίων της ουδέν δικαίωμα.** Ορίσθηκε δε για κάθε εμφανιζόμενο πρόβλημα, να αναφέρεται η μονή κατ'ευθείαν στον Πατριάρχη. Εν συνεχεία, στα Χανιά μεταβαίνοντας ο άγιος, στην περιοχή Κουφό, ίδρυσε και ανήγειρε εκ βάθρων και άλλη μονή, της Ζωοδόχου Πηγής (1004 μ.Χ.), ενώ στο χωριό Αζωγυρέ ίδρυσε και έκτισε, ακόμα μια άλλη μονή, επ'ονόματι του αγίου Γεωργίου. Εν συνεχεία πηγαίνοντας στην επαρχία Κισσάμου στο χωριό Ακτή, ίδρυσε την κοινοβιακή Μονή του Αγ. Ευσταθίου. Εκεί συνέταξε τη Διαθήκη του και παρέδωσε εις χείρας Θεού την οσία του ψυχή (βλ. «Μέγας Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας», μην. Σεπτέμβριος, σελ.460, έκδοση Ματθ.Λαγγή, 1993).

Τις διά νόμου επιβαλλόμενες διοικητικές και διαχειριστικές εξαρτήσεις, ελέγχους και παρεμβάσεις, συχνά επικαλέστηκαν, εκμεταλλεύτηκαν και αξιοποίησαν προς όφελος υπόπτων σκοπιμοτήτων ηγεσίες και κυβερνήσεις, που εποφθαλμιούσαν την εκκλησιαστική διοίκηση και την εκκλησιαστική περιουσία.

Από νομικής απόψεως, η εν λόγω προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 6 αναιρεί το χαρακτηρισμό των Ι. Ησυχαστηρίων ως αυτοτελών, αυτοδιοικήτων και ανεξαρτήτων, έστω και αν περιορίζεται στον έλεγχο και την έγκριση του οικονομικού προϋπολογισμού και απολογισμού. Δεν είναι, άλλωστε, δύσκολο, ο έλεγχος νομιμότητας να διολισθήσει σε έλεγχο σκοπιμότητας.

Η κανονικότης και νομιμότης της διοικήσεως και του τρόπου διαχειρίσεως των Ι. Ησυχαστηρίων ελέγχεται σχολαστικώς και εφ' άπαξ, κατά την ίδρυσή τους και κύρωση του ιδρυτικού τους κανονισμού και μάλιστα υπό τριών αρχών: α) του Μητροπολίτου, β) της Ιεράς Συνόδου και γ) των αρμοδίων Υπουργείων, προκειμένου να εκδοθεί το σχετικό βασιλικό ή προεδρικό διάταγμα.

Σύμφωνα με τις υπ' αριθμ. 3521 και 3522/1992 αποφάσεις της Ολομέλειας του ΣτΕ: «η προστασία της ιδιοκτησίας που προκύπτει από το άρθρο 17 του Συντάγματος, δεν καλύπτει μόνο την απλή ύπαρξη αυτής, αλλά εγγυάται αυτήν ως νομικό θεσμό με το κατά περιουσιακό δίκαιο περιεχόμενό του, δηλαδή η προστασία αυτή περιλαμβάνει επίσης την ανεμπόδιστη και κατ' αποκλειστικότητα χρήση και κάρπωση του πράγματος.....και το δικαίωμα του ιδιοκτήτη να το προφυλάσσει από παρεμβάσεις τρίτων.....».

Το Σύνταγμα επιτάσσει στον νομοθέτη που θέτει περιουσιακό δίκαιο, να μην θεσπίζει κανόνες που αφαιρούν από την ιδιοκτησία κάθε ουσιώδες περιεχόμενο. Αποκλείει δηλαδή κανόνες με τους οποίους να καθίσταται αδρανής η ιδιοκτησία εν σχέσει με τον προορισμό της.

Υπό την έννοια του άρθρ.1 εδ. α' του Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, όπως αυτή προσδιορίστηκε και εξειδικεύτηκε από τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ως περιουσία νοείται οποιοδήποτε περιουσιακό δικαίωμα που αναγνωρίζεται από το ιδιωτικό δίκαιο, επομένως και τα ενοχικά δικαιώματα, η στέρηση των οποίων χωρεί μόνο για λόγους δημόσιας ωφέλειας και προϋποθέτει την καταβολή προηγούμενης αποζημίωσης.

Τα Ιερά Ησυχαστήρια, ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, είναι υποκείμενα περιουσίας, η οποία τελεί υπό την προστασία του Κράτους και δεν δύναται να αφαιρεθεί, ακόμα και να ελεγχθεί από την πνευματικά προϊσταμένη Εκκλησιαστική Αρχή.

Κατά τα ανωτέρω, με την παροχή εξουσίας και οικονομικού ελέγχου στον επιχώριο Μητροπολίτη, τα Ησυχαστήρια χάνουν την οικονομική τους αυτοτέλεια και αυτοδιοίκηση, ενώ ταυτόχρονα στερούνται εν τοις πράγμασι τη διαχείριση της περιουσίας τους, η οποία διαχείριση αποτελεί θεμελιώδη πτυχή του ατομικού δικαιώματος της ιδιοκτησίας, καθώς δεν μπορεί να υπάρξει ιδιοκτησία αποκομμένη από τη διαχείρισή της.

Επιπροσθέτως, με την τροποποίηση του ΚΧΕΕ και την ουσιαστική κατάργηση της οικονομικής αυτοδιοίκησης των Ησυχαστηρίων, προσβάλλονται ευθέως και τα δικαιώματα των δωρητών, οι οποίοι δώρισαν στα συγκεκριμένα νομικά πρόσωπα μέρος της περιουσίας τους, αναθέτοντας τη διαχείριση στην εκάστοτε Αδελφότητα και όχι στον επιχώριο Μητροπολίτη.

Επομένως, προς διαφύλαξη και διάσωση του «αυτοδιοικήτου» των Ησυχαστηρίων, το οποίο δεν άρπαξαν αυθαιρέτως, αλλά η Εκκλησία τους το παραχώρησε και παραχωρεί ως ευεργέτημα, θα πρέπει η προσθήκη στις αρμοδιότητες του Επισκόπου του ελέγχου της νομιμότητας της οικονομικής διαχείρισεως των Ησυχαστηρίων, να παραληφθεί ως περιττή. Αρκεί η αναφορά του δικαιώματος του Επισκόπου για την «ανάκριση των κανονικών παραπτωμάτων και την μέριμνα για την κατά τους ιερούς κανόνες λειτουργία του Ησυχαστηρίου». Η παραβατική συμπεριφορά σε σχέση με την οικονομική διαχείριση, μπορεί να ελεγχθεί βάσει της διατάξεως αυτής (περί ανακρίσεως παραπτωμάτων). Επομένως, η κανονική ροή των διαχειριστικών πράξεων δεν είναι εφικτό να υπόκειται σε προληπτικό ή τακτικό έλεγχο, εφ' όσον αυτό συνιστά αναίρεση του χαρακτηρισμού των Ησυχαστηρίων «ως ανεξαρτήτων, αυτοτελών και αυτοδιοικουμένων» στα εσωτερικά τους ζητήματα και θέτει υπό

αμφισβήτηση τη συνταγματικότητα του παρόντος Κανονισμού, κατά τις διατάξεις του Συντάγματος που προαναφέραμε στο σχολιασμό του 1^{ου} άρθρου.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ:

Να απαλειφθεί στην 1η παράγραφο, η φράση:

«... και τον έλεγχο της νομιμότητας της οικονομικής διαχειρίσεώς του».

Η δε 2^η και 3^η παράγραφος να απαλειφθούν εντελώς.

=====

Β) Στο άρθρο 6 §1, επίσης καταγράφεται: *«Ο Μητροπολίτης ασκεί επί των Ησυχαστηρίων της επαρχίας αυτού, την κατά τους Ιερούς Κανόνες πνευματική εποπτεία... (προβαίνει) στην έγκριση της κουράς των μοναχών...».*

Επειδή σε έναν νόμο η κάθε λέξη έχει νομική και όχι αφηρημένη έννοια, εδώ υπάρχει πρόβλημα με τη λέξη «**έγκριση**» της κουράς των μοναχών. Για τον κάθε μοναχό ή μοναχή, προβλέπεται από τον Ιδρυτικό Κανονισμό πόσο χρόνο δοκιμασίας θα εκτίσει εντός του Ησυχαστηρίου, όπου καθ'όλο αυτό το διάστημα παρακολουθείται η ζωή της υπό όλης της Αδελφότητας, ανοίγει την καρδιά της και καθιστά γνωστά τα μύχια της καρδιάς της στην Πνευματική Προεστώσα και Καθηγουμένη και στον Πνευματικό του Ησυχαστηρίου. Το αν είναι έτοιμη ή ικανή για να λάβει την κουρά και το αγγελικό σχήμα, αυτό εναπόκειται σ'αυτούς που στενά παρακολουθούν τη ζωή της, τους λογισμούς της, τις επιθυμίες της και εν γένει κάθε παράμετρο της ζωής και της άσκησής της. Συνεπώς, η **έγκριση** της κουράς της γίνεται μόνο από το αρμόδιο διοικητικό όργανο του Ησυχαστηρίου, τη Γεροντία, τη προτάσει της Καθηγουμένης και του Πνευματικού Πατρός συμμαρτυρούντος. Ο Μητροπολίτης, επί τη εγκρίσει και αποφάσει της κουράς, δίνει την ευλογία του και μετά την κουρά, με χειροθετήριο γράμμα σε πίστωση και βεβαίωση, ευχόμενος *«υπέρ της κατά Θεόν πολιτείας και προόδου και της ασκήσεως αυτού(ης) εν τη Ιερά Μονή, προτρεπόμενος άμα φυλάσσειν τε την τάξιν και την ευπρέπειαν του Μεγάλου και Αγγελικού Σχήματος, προς δόξαν Θεού, εις ευλογίαν δε και σωτηρίαν αυτού(ης) και εις Μαρτυρίαν της Μοναστικής Πολιτείας».*

Αυτή είναι και η απ'αιώνος παράδοση του μοναχισμού, και είναι εύλογο και λογικό· πώς δηλαδή θα μπορούσε λ.χ. ο Μέγας Αθανάσιος να εγκρίνει την κουρά ενός μοναχού ή μοναχής από τις χιλιάδες μονάζουσες ή μονάζοντες Ταβεννησιώτες, που ασκούσαν εντός της ερήμου, υπό την εποπτεία του Αγ. Παχωμίου; Όχι μόνο έγκριση κουράς δεν έδινε ο Μ. Αθανάσιος, αλλά είχε και παντελή άγνοια των προσώπων των χιλιάδων κεκαρμένων μοναχών!

Πώς ένας Μητροπολίτης, ο οποίος έχει παντελή άγνοια της πνευματικής καταστάσεως μιας ψυχής και δεν έχει τη δυνατότητα γνώσης του εσωτερικού της

ψυχικού κόσμου, της κατάστασης των λογισμών της, να είναι αυτός ο οποίος θα εγκρίνει ή δεν θα εγκρίνει την κουρά ενός μοναχού ή μοναχής; **Το μόνο που και δι' αυτού επιτυγχάνεται, είναι πλέον η κατάλυση και της πνευματικής αυτοτέλειας** (και όχι μόνον), αφού τα μέλη του Ησυχαστηρίου και ιδρύματος, παρά τα εκ της Ιδρυτικής Πράξεως οριζόμενα, θα καθορίζονται πλέον απόλυτα όχι από ό,τι ορίζει ο ιδρυτικός κανονισμός και τα διοικητικά όργανα του Ησυχαστηρίου, αλλά από τις σκοπιμότητες και επιθυμίες του Μητροπολίτη, ο οποίος λ.χ. αν θέλει να διαλύσει Ησυχαστήριο όπου έχουν εναπομείνει τρεις αδελφές, δεν θα εγκρίνει την κουρά άλλων αδελφών, έως ότου εκδημήσουν οι υπάρχουσες προς Κύριον· ή λ.χ. ο Μητροπολίτης θα εγκρίνει να γίνει κουρά σε άτομα που Εκείνος θα θελήσει να επιβάλει, και έτσι θα έχουμε ως μέλη Ησυχαστηρίου, άτομα των οποίων η παρουσία δεν θα είναι θεμιτή από την Αδελφότητα και αντίθετη από τα προβλεπόμενα εκ της Ιδρυτικής Πράξεως. Δεν είναι, λοιπόν, νόμιμο, σε ένα ίδρυμα αυτοδιοίκητο, αυτοτελές και ανεξάρτητο, να εξαρτάται το ουσιαστικότερο ζήτημά του (δηλ. η επιλογή και έγκριση των μελών του), από τον Μητροπολίτη του.

Πέραν δε τούτων, φρονούμε ότι είναι μέγα ευεργέτημα η συναίσθηση της πνευματικής μας καταστάσεως και η διάκριση της γενικότερης κατάστασης του κόσμου στον οποίο ζούμε εν τω παρόντι χρόνω. Διότι μας προφυλάσσουν από παράτολμες και αυθαίρετες αλλαγές στα όρια α έθεντο οι θεοφόροι Πατέρες. Αλήθεια, λοιπόν, είναι ότι δεν ευρισκόμεθα στην εποχή της Μεγάλης Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, η οποία προσδιοριζόταν από την Ορθόδοξο Χριστιανική Πίστη της. Δεν ευρισκόμεθα στην εποχή που Αυτοκράτορες και Πατριάρχες αντήλασσαν με χαρά την αυτοκρατορική τήβεννο ή τον πατριαρχικό μανδύα, με το ταπεινό και φτωχικό μοναχικό ένδυμα. Ούτε βεβαίως είμεθα στην εποχή του Μεγάλου (Αυτοκράτορα) Κωνσταντίνου, του Μεγάλου (Πατριάρχου) Αθανασίου, του Μεγάλου (Επισκόπου) Βασιλείου, του Μεγάλου (μοναχού) Αντωνίου. Δυστυχώς –ή και ευτυχώς;- είμεθα τόσο μικροί πολλοί πολλοί από εμάς (χωρίς να θέλουμε να αδικήσουμε κάποιους που πιθανόν να αισθάνονται μεγάλοι) και ζούμε σ'έναν κόσμο παγκοσμιοποιημένο και στην επικράτεια της άθειας ενωμένης Ευρώπης, η οποία, ως φαίνεται, «δεν νοιώθει» ούτε από πνεύμα Θεού ούτε από θεία δικαιοσύνη!

Επιπροσθέτως, αναγκαζόμεθα να υπομνήσουμε ότι καθημερινώς γινόμεθα αποδέκτες σκανδάλων για Ιερείς, στους οποίους οι ίδιοι οι Μητροπολίτες **ενέκριναν** την χειροτονία τους εις διάκονο, εις πρεσβύτερο, εις αρχιμανδρίτη, τους είχαν κοντά τους και τους επέβλεπαν, αλλ' εντούτοις και δυστυχώς, καθημερινά βλέπουν το φως της δημοσιότητας σοβαρά σκάνδαλα τέτοιων Ιερέων. Μάλιστα, παρουσιάζουν και τα πρόσωπά τους στην τηλεόραση και τον ημερήσιο τύπο, προκειμένου να προσέλθουν θύματά τους και να καταγγείλουν και τυχόν άλλα εγκλήματα τους. Και υπομνήσουμε ότι αυτοί ήταν επιλογές κάποιων εξ Υμών, Μητροπολιτών· και επί δεκαετίες συμβίωναν στην ίδια Μητρόπολη και συλλειτουργούσαν. Και φυσικά, οι Μητροπολίτες δηλώνουν άγνοια γι'αυτούς, τους οποίους είχαν οι ίδιοι ή οι προηγούμενοι αυτών Μητροπολίτες, υπό την πνευματική εποπτεία τους. Πώς, λοιπόν, οι ίδιοι θα εγκρίνουν τις κουρές των μοναχών και μοναζουσών, για τους οποίους έχουν παντελή άγνοια της εσωτερικής τους καταστάσεως;

Συχνότατα στο επίσημο περιοδικό «Εκκλησία», διαβάζουμε πλείστες περιπτώσεις όπου Μητροπολίτες καθαιρούν Ιερείς, στους οποίους οι ίδιοι ή οι

προκάτοχοί τους ενέκριναν την χειροτονία τους, αλλά πλέον τους επαναφέρουν στην τάξη των λαϊκών. Προς πίστωση των πολλών, αναφέρουμε λίγα παραδείγματα:

Βλ. περιοδικό «Εκκλησία» (τεύχος 1, Ιανουάριος 2013, σελ.63), όπου καθαιρεί εφημέριο της Ι.Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου, και στη σελ. 64 καθαιρεί εφημέριο της Ι. Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου.

βλ. περιοδικό «Εκκλησία» (τεύχος 9, Οκτώβριος 2011, σελ.641), όπου καθαιρεί εφημέριο της Ι.Μητροπόλεως Θήρας, Αμοργού και Νήσων.

βλ. περιοδικό «Εκκλησία» (τεύχος 2, Φεβρουάριος 2013, σελ.151), όπου καθαιρεί εφημέριο της Ι.Μητροπόλεως Σισανίου, Σιατίστης.

βλ. περιοδικό «Εκκλησία» (τεύχος 7, Ιούλιος 2013, σελ.519), όπου καθαιρεί εφημέριο της Ι.Μητροπόλεως Αιτωλίας και Ακαρνανίας.

Σε κάθε σχεδόν τεύχος του περιοδικού «Εκκλησία», διαβάζουμε πλήθος κλητηρίων θεσπισμάτων των Επισκοπικών και Συνοδικών δικαστηρίων, που επιβεβαιώνουν τα ανωτέρω. Ποιος ενέκρινε όλων αυτών τη χειροτονία; Ποια ασφάλεια, λοιπόν, εγγυάται η παρ' Υμίν έγκριση της κουράς μιας αδελφής παντελώς άγνωστης εις Υμάς;

Διεξήλθαμε τους Συναξαριστές και τους Βίους των οσίων Πατέρων και Μητέρων,

τις υποτυπώσεις και τους μοναχικούς κανόνες των ιδρυτών των μεγάλων μοναστικών κέντρων, του Μεγάλου Αντωνίου και του Μεγάλου Παχωμίου,

- τους μοναχικούς κανόνες που θέσπισε ο αγ. Θεόδωρος ο Στουδίτης και επικράτησαν σε όλες τις μονές της αυτοκρατορίας (σημ. είναι ο αναμορφωτής του κοινοβιακού βίου της εποχής του και ο πνευματικός φάρος της μοναδικής μοναστικής παράδοσης και εκκλησιαστικής ιστορίας και ζηλωτής των μοναχικών διατάξεων, ο οποίος συνέβαλε ουσιαστικά στην ιστορική εξέλιξη του κοινοβιακού θεσμού)·

- τους μοναχικούς κανόνες που συνέταξε το 540 μ.Χ. ο άγιος Βενέδικτος (ο οποίος ίδρυσε δεκατρείς (13) ιερές μονές), που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία των ιερών μονών και υιοθετήθηκαν από πλήθος μοναστικών κοινοτήτων της κεντρικής δύσης (σημ.: Ο αγ. Βενέδικτος θεωρείται ιδρυτής του δυτικού ορθόδοξου χριστιανικού μοναστικού βίου),

- τους μοναχικούς κανόνες του αγ. Αθανασίου του Αθωνίτου, ιδρυτού του μοναστικού κέντρου του Άθω, ο οποίος όρισε κανόνες για έναν οργανωμένο και πειθαρχημένο κοινοβιακό μοναχισμό και δι'αυτών καθόρισε τη λειτουργία του Αθωνικού Κοινοβιακού Μοναχισμού (ο άγιος Αθανάσιος χρησιμοποίησε τους κανόνες του αγ. Βενέδικτου, τη σπουδαιότητα των οποίων επισημαίνει και εξαίρει ο Πατριάρχης Μέγας Φώτιος στο βιβλίο του, «Μυριόβιβλος»). Σε όλη αυτή τη μοναστική παράδοση και τους κανόνες του μοναχισμού, είναι χαρακτηριστικό ότι δεν υπάρχει ίχνος επισκοποκεντρισμού και επισκοποσυγκεντρωτισμού. Οι Μητροπολίτες δεν έχουν καμμία ανάμιξη στη λειτουργία των μονών, στην εκλογή των Καθηγουμένων, στην έγκριση των κουρών· ή στην τέλεση των κουρών, και φυσικά, καμμία απολύτως ανάμιξη σε οποιονδήποτε έλεγχο οικονομικό κ.λ.π.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι ο άγιος Σάββας που ίδρυσε τη Λαύρα στα Ιεροσόλυμα, θέσπισε με μοναχικούς κανόνες την εσωτερική οργάνωση και λειτουργία της Λαύρας. Είναι χαρακτηριστικό ότι εντός του μοναχικού αυτού τυπικού ο άγιος όρισε ώστε ο Πατριάρχης να χορηγεί την ευλογία του στις διαδικασίες της μονής και

όχι την έγκρισή του! Σημειωτέον, Ηγούμενος στη Λαύρα του αγ. Σάββα τυπικά είναι ο εκάστοτε Πατριάρχης Ιεροσολύμων· λόγω όμως των ανειλημμένων υποχρεώσεων, τον αντικαθιστά ο Πνευματικός της Λαύρας, ο οποίος εκτελεί χρέη Ηγουμένου.

Είναι, λοιπόν, σαφές ότι οι νομοθετικές ενέργειες Υμών κατά των Ησυχαστηρίων, είναι αντίθετες με την επί δύο χιλιάδες σχεδόν χρόνια μοναστική παράδοση, είναι αντίθετες με τη βούληση των θεοφόρων και θεοπτών οσίων Πατέρων της Εκκλησίας μας, είναι αντίθετες με τη βούληση του Αγίου Πνεύματος, αλλά και ενάντια στην κοινή λογική και στο κοινό περί δικαίου αίσθημα.

Η **παράδοση** του Πνεύματος του μοναχισμού και της τάξης που όρισαν θεοφόροι και θεόπτες όσιοι Πατέρες (όπως Μέγας Αντώνιος, Μέγας Παχώμιος, Μέγας Βασίλειος, Μέγας Ευθύμιος, Άγιος Σάββας, Μέγας Ιωαννίκιος, Άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης, Άγιος Βενέδικτος, Αγ. Αθανάσιος ο Αθωνίτης), επέχει θέση κανόνος δεδοκιμασμένου, τον οποίο οφείλουμε να σεβόμεθα και να τηρούμε, διότι γέγραπται γαρ: «15 Άρα οὖν, ἄδελφοί, στήκετε, καί κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς...» (Θεσ/κεις Β', κεφ.β', 15).

Τούτο γνωρίζοντας και ο Συνταγματικός νομοθέτης, στο άρθρο 3 §1 του Συντάγματος, θέσπισε όπως: «*Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος, που γνωρίζει Κεφαλή της τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό... τηρεί απαρασάλευτα τους ιερούς αποστολικούς και συνοδικούς κανόνες και **ΤΙΣ ΙΕΡΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ**...*».

Αυτές οι ιερές μοναχικές παραδόσεις δεν θεσπίστηκαν από τυχόντες και δεν γράφτηκαν με μελάνι, αλλά με το αίμα οσιομαρτύρων, με τον ασκητικό ιδρώτα και με - υπέρ τα ανθρώπινα όρια- άσκηση, με τις συμβουλές και την καθοδήγηση Αγίων Αγγέλων και με την ανάδειξη αναρίθμητου πλήθους οσίων. Μία παράδοση, η οποία από το 800 μ.Χ. μεταφέρεται στη γενεά μας χωρίς διακοπή και ζωντανά από την Κιβωτό της Ορθοδοξίας, το **αυτοδιοίκητο**, **αυτοτελές** και **ανεξάρτητον** μοναστικό κέντρο του Άθωνος, που αποτελεί μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς και είναι σημείο αναφοράς όλης της ανά τον κόσμο Ορθοδόξου Εκκλησίας.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ ΟΠΩΣ :

Στο άρθρο 6 §1, αντί του να προβαίνει «στην έγκριση της κουράς των μοναχών»,

να αντικατασταθεί με τη φράση: «*Η κουρά των μοναχών εγκρίνεται εκ των όσων ορίζονται εις την Ιδρυτικήν Πράξιν του Ησυχαστηρίου, δηλαδή υπό της Γεροντικής Συνάξεως του Ησυχαστηρίου, τη προτάσει της Καθηγουμένης ή του Καθηγουμένου (συμμαρτυρούντος του Πνευματικού). Ο Μητροπολίτης δίδει την ευλογία Του για την κουρά, εντός του προβλεπομένου χρόνου, ενώ κατόπιν της τελέσεως της κουράς κατοχυρώνει τον κεκαρμένον Μοναχόν ή Μοναχήν διά Χειροθετηρίου Γράμματος, προς πίστωση και βεβαίωση*».

Είναι σαφές ότι η Αγία μας Εκκλησία, όταν προέβαινε στη νομιμοποίηση των Ησυχαστηρίων με τη μορφή της Αυτοδιοίκησης, της Αυτοτέλειας, της Ανεξαρτησίας, σύμφωνα με τα άρθρα του Α.Κ., είχε υπ'όψιν της και τα των Ιερών Κανόνων και τον Δ' Κανόνα της Δ' Οικουμενικής Συνόδου, και φυσικά την υπό του άρθρ. 3 του Συντάγματος κατοχυρωμένη παράδοση της Εκκλησίας μας, που υπερχιλιόχρονη μεταφέρεται ζωντανή από την Αθωνική Πολιτεία (και πλήθος ανά τον κόσμο Ιερών Μονών), όπου, εκεί, ουδείς εγκρίνει τις κουρές των μοναχών, πλην του Καθηγουμένου και της Γεροντικής Συνάξεως της Μονής (βλ. «Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους Άθω», άρθρ.9 και άρθρα 93, 94, 95, 98.

=====

ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3

Δι'αυτού του άρθρου ορίζεται ότι: *«Σκοπός των Ησυχαστηρίων είναι η εν κοινοβιακή πολιτεία αδιάλειπτος του εν Τριάδι Θεού δοξολογία, η διά λειτουργιών και κατ'ιδίαν προσευχών, διά συνεχούς κατά Θεόν ασκήσεως και εν αγίαις διακονίαις νέκρωσις των παθών των εν αυτοίς ενασκουμένων και η υπ'αυτών τελεία βίωσις της κατά Θεόν εν Χριστώ Ιησού μυστικής ζωής, οδηγούσης εις ψυχικήν αυτών σωτηρίαν και θέωσιν».*

Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΠΑΡΕΞΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ

Πολλάκις στο παρελθόν ο μοναχισμός έχει κατηγορηθεί και ο σκοπός του έχει παρεξηγηθεί. Άλλοι θεωρούν ότι ο μοναχισμός πρέπει να είναι απόκοσμος, ερημικός και μη κοινωνικός, αποβλέποντας στη σωτηρία των ψυχών των ιδίων των μοναζόντων. Άλλοι θεωρούν ότι ο μοναχισμός πρέπει ταυτόχρονα με την ησυχαστική ζωή, να αναπτύσσει και κοινωνικό έργο, ιεραποστολικό έργο κ.λ.π. Στο πέρασμα των αιώνων έχει δημιουργηθεί πλέον μια καθολική σύγχυση, για την οποία πρωτίστως ευθύνονται οι την ανωτέρα βαθμίδα της εκκλησιαστικής Ιεραρχίας υπηρετούντες. Διαπιστώνει κανείς στους Αρχιερείς να επικρατεί μια διάσταση φρονήματος περί του σκοπού του μοναχισμού, η οποία διατρέχει εν συνεχεία και στις μοναστικές Αδελφότητες. Είναι σαφές ότι είτε είναι Ιερά Μονή Δημ.Δικαίου είτε είναι Ιερό Ησυχαστήριο Ιδιωτ. Δικαίου, ο σκοπός και των δύο αυτών Μονών (προκειμένου να ιδρυθούν), ελέγχεται για την ορθότητά του και εγκρίνεται πρώτα υπό του επιχωρίου Επισκόπου, ενώ στη συνέχεια ελέγχεται πάλι από πλειάδα Αρχιερέων της Ιεράς Συνόδου και εκ νέου εγκρίνεται, επιπλέον δε ελέγχεται και εγκρίνεται και υπό ειδικής συσταθείσας επιτροπής υπό άλλων Αρχιερέων (δηλ. της Επιτροπής Μοναχικού Βίου). Γίνεται, λοιπόν, κατανοητό ότι αν έχει δημιουργηθεί μια σύγχυση περί του σκοπού του μοναχισμού, αυτό οφείλεται καθαρά σε αυτούς που ελέγχουν, ευλογούν και εγκρίνουν συγκεκριμένους σκοπούς. Οι Αρχιερείς, εις τύπον Χριστού ιστάμενοι, πρέπει κάποια στιγμή να αναλάβουν τις ευθύνες τους. Αυτοί είναι στην ανώτατη βαθμίδα της εκκλησιαστικής Ιεραρχίας, της φωτιστικής, σύμφωνα και με τον Άγιο Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη.

Αν λάβει κανείς ανά χείρας το εξαίρετο νομικό βιβλίο της Διδάκτωρος Νομικής, κας Μαρίας Χ. Τατάγια, με τίτλο: «Κανονιστικές Διατάξεις Ησυχαστηρίων» (εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα 2007 από τη σειρά «Βιβλιοθήκη Εκκλησιαστικού Δικαίου» που επιμελείται ο Ι.Μ.Κονιδάρης), έχει τη δυνατότητα να δει τις ιδρυτικές πράξεις όλων των Ησυχαστηρίων. Είναι άξιο παρατηρήσεως να ανατρέξει κανείς στον σκοπό του κάθε Ησυχαστηρίου και να δει πόσοι διαφορετικοί σκοποί υπάρχουν, οι οποίοι έχουν ελεγχθεί και εγκριθεί από τους Αρχιερείς ως νόμιμοι και σύμφωνοι με τους Ιερούς Κανόνες και τις Ιερές Παραδόσεις. Το θέμα είναι ότι ο σκοπός που τίθεται στο άρθρο 3 του επικαιροποιημένου κανονισμού, δεν είναι σύμφωνος με τον σκοπό αρκετών Ησυχαστηρίων που ήδη έχουν εγκριθεί προ πολλών δεκαετιών και όπου οι Αδελφότητες έχουν ήδη οργανώσει τη ζωή τους γύρω από τον σκοπό της Ιδρυτικής Πράξης τους, μια οργάνωση σε πνευματικό, οικονομικό, κτιριακό, ηθικό και κοινωνικό επίπεδο. Τι θα κάνουν τώρα αυτές οι Αδελφότητες; Όποτε θα αλλάξει ο Αρχιεπίσκοπος, θα αλλάζουν και σκοπό της ζωής τους ή ακόμα χειρότερα αν ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος λ.χ. που το ίδρυσε πριν πολλά χρόνια ως τότε Μητροπολίτης, αλλάξει γνώμη, θα πρέπει και οι Αδελφότητες να αλλάζουν τον σκοπό του μοναχισμού, της ζωής τους, του Ιερού Καθιδρύματός τους;

Για να γίνουμε απόλυτα κατανοητοί, θα φέρουμε ένα παράδειγμα. Όλη αυτή η προσπάθεια περί της κατάλυσης του αυτοδιοίκητου των Ησυχαστηρίων, είναι τοις πάσι γνωστό ότι γίνεται με τη θέληση και ευλογία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου κ. Ιερωνύμου, ο οποίος ως Μητροπολίτης Θηβών και Λεβαδείας, το 1989 ίδρυσε το Ιερό Γυναικείο Ησυχαστήριο «Αναλήψεως του Κυρίου» στα Σκούρτα Βοιωτίας, στην Ι. Μητρόπολη Θηβών και Λεβαδείας (βλ. προαναφερθέν βιβλίο της Τατάγια, σελ.158-179). Στον σκοπό του εν λόγω Ησυχαστηρίου (βλ. σελ.160 και στο άρθρ.3), αναγράφεται: «Σκοπός του Ιδρύματος ορίζεται η πνευματική, ηθική και θρησκευτική εξύψωση και η αφοσίωση στον Κύριο ευσεβών γυναικών που έχουν την έφεση να υπηρετήσουν ως μοναχές τον Θεό και την κοινωνία, με θρησκευτικά και φιλοκοινωνικά έργα (ιεραποστολή, φιλανθρωπία, φιλοξενία και κοινωνική προσφορά). Ο σκοπός αυτός με κανένα λόγο και σε καμμία περίπτωση δεν μπορεί να τροποποιηθεί, να μεταβληθεί ή να αντικατασταθεί». Και στο άρθρο 42 (βλ. σελ.178), συμπλήρωσε διά της εγκρίσεώς του, ο τότε Μητροπολίτης κ. Ιερώνυμος τα εξής ως προς τον σκοπό: «Μπορούν τα μέλη του Ησυχαστηρίου να ιδρύουν ή να μετέχουν σε νομικά πρόσωπα (σωματεία, συλλόγους, ιδρύματα), με πνευματικούς, μορφωτικούς και κοινωνικούς σκοπούς, όπως η Ορθόδοξη οικοδομή και καλλιέργεια των μελών τους, η συγγραφή και έκδοση πνευματικών βιβλίων, η ίδρυση παιδικών εξοχών, η ίδρυση Κέντρου Παροχής Ιατρικών Υπηρεσιών τύπου εξωτερικών ιατρείων και βραχείας νοσηλείας, η ίδρυση Κέντρου Ερεύνης Μεσογειακής Αναιμίας, η οργάνωση προσκυνηματικών επισκέψεων ή η γενικότερη ενίσχυση των προσκυνημάτων της Ορθοδοξίας μας, η συμπαράσταση στις ανάγκες της Εξωτερικής Ιεραποστολής κ.τ.λ. Την Διοίκηση και διαχείριση των νομικών προσώπων που ιδρύονται από τα μέλη του Ησυχαστηρίου, ασκεί η Γεροντία».

Εκείνο το Ησυχαστήριο ιδρύθηκε υπό την πνευματική εποπτεία του νυν Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου κ. Ιερωνύμου, με την τότε ιδιότητά του ως Μητροπολίτη Θηβών και Λεβαδείας. Ο κ. Ιερώνυμος ήλεγξε τον σκοπό του Ησυχαστηρίου και βρήκε τον σκοπό αυτό σύμφωνο με τους Ιερούς Κανόνες και τις Ιερές Παραδόσεις και προέβη στην έγκρισή του. Απέστειλε την ιδρυτική πράξη με δικό του αίτημα στην Ιερά Σύνοδο, ελέγχθηκε υπό των Αρχιερέων της Συνόδου και αφού εγκρίθηκε, εκδόθηκε το υπ' αριθ. Α΄ Π.Δ.48/1989 (ΦΕΚ 22/ 25.1.1989) και διά συμπληρωματικής τροποποίησης συμπληρώθηκε το άρθρο 42 (βλ. Γ΄ Π.Δ.449/1995).

Μεταξύ, επομένως, του σημερινού προτεινόμενου σκοπού, στο άρθρο 3, του επικαιροποιημένου κανονισμού των Ησυχαστηρίων, από πλευράς του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Προέδρου της Ιεράς Συνόδου κ. Ιερωνύμου, και του σκοπού που ο ίδιος ήλεγξε και ενέκρινε στο Ησυχαστήριο της Αναλήψεως, ως Μητροπολίτης Θηβών και Λεβαδείας, διαπιστώνεται μια σαφής χαώδης διάσταση φρονήματος περί του σκοπού του μοναχισμού. Μέγα χάσμα υπάρχει μεταξύ αυτών των δύο σκοπών, που ο ίδιος Αρχιερέας ευλόγησε, ήλεγξε και ενέκρινε. Δεν θα προχωρήσουμε σε περισσότερα σχόλια, διότι φρονούμε ότι το Πνεύμα του λόγου μας έγινε κατανοητό υπό των την Αλήθεια αγαπώντων.

Ο ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ ΑΛΗΘΙΝΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ

Ο Θεός με έναν και μοναδικό **ΣΚΟΠΟ** προέβη στη δημιουργία του ανθρώπου. Και με τη σειρά του ο άνθρωπος, αναγνωρίζοντας τον ένα και μοναδικό **ΣΚΟΠΟ** της δημιουργίας του, οφείλει να έχει και ο ίδιος έναν και μόνον ευάρεστο στον Θεό **ΣΚΟΠΟ**: την υλοποίηση δηλαδή του ΣΚΟΠΟΥ της δημιουργίας του. Ο ενσαρκωθείς Λόγος του Θεού, ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός, ένα και μόνο ευαγγέλιο (χαρούμενο άγγελμα) κήρυξε και έναν **ΣΚΟΠΟ** προσδιόρισε, έθεσε και ενετείλατο να έχουν όλοι οι εις Αυτόν πιστεύοντες. Είναι χαρακτηριστικός ο Λόγος Του: «... Μάρθα Μάρθα, μεριμνάς και τυρβάζῃ περί πολλά· **ΕΝΟΣ ΔΕ ΕΣΤΙ ΧΡΕΙΑ...**» (Λουκ.Γ΄,στχ.41,42).

Αυτό το ένα, το οποίο είναι ανάγκη να επιμεληθούμε, είναι και το πρώτο και μοναδικό που ως ΣΚΟΠΟ και ζήτηση εντείνεται ο Κύριος να έχουμε, είναι δε και το μοναδικό αντικείμενο του ευαγγελίου, του χαρούμενου αγγέλματος του Ιησού προς εμάς. Γι' αυτό τον ΣΚΟΠΟ οικονομήθηκε η ένσαρκος εδώ παρουσία Του και γι' αυτό έχυσε το Τίμιο Αίμα Του επί του Σταυρού.

Αυτός ο **Σκοπός είναι ένας, μοναδικός και κοινός για όλους ανεξαιρέτως τους Χριστιανούς: μικρούς και μεγάλους, φτωχούς και πλουσίους, ενδόξους τω γένει και αδόξους, δούλους και ελευθέρους, μορφωμένους και αμόρφωτους, λαϊκούς και κληρικούς, μοναχούς, Πατριάρχες και Αρχιερείς. Είναι κοινός για τους όγλους, τους λαούς, τους κατοίκους των πόλεων και των ορέων.** Γέγραπται γαρ: «Οί ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν, καί ἦλθον ἕως αὐτοῦ καί κατεῖχον αὐτόν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι» (Λουκ.Δ', 42-43).

«Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεζῆς καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ» (Λουκ.Η',1).

«οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ καὶ δεξάμενος αὐτούς ἐλάλει αὐτοῖς περί τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ...» (Λουκ.Θ',11). Στους ὄχλους, λοιπόν, μιλούσε -και μιλά- για τα περί της Βασιλείας Του και όχι μόνο στους Αποστόλους, στους μοναχούς κ.λ.π.

Καὶ στους μαθητὲς Του και Αποστόλους ἔδωσε ἐντολὴ κηρύγματος, με το ἴδιο ακριβῶς περιεχόμενο: «Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα μαθητάς αὐτοῦ...2..ἀπέστειλεν αὐτούς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ...» » (Λουκ.Θ',1-2).

Δυστυχῶς ὁμως, Αὐτόν τον περί της ἐντὸς ἡμῶν βασιλείας του Θεοῦ Λόγο, ορισμένοι τον παρερμήνευσαν, θεωρώντας ὅτι ο Κύριος ομιλεῖ περί της βασιλείας του Θεοῦ που θα εγκαθιδρυθεῖ με την Δευτέρα Αὐτοῦ Ἐπιφάνεια. Ὅμως, «ἐπερωτηθεῖς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, οὐδὲ ἐροῦσιν ἰδοὺ ᾧδε ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν» (Λουκ.ΙΖ',20-21).

Ἡ ἐντὸς ἡμῶν βασιλεία Του, λοιπόν, ἐπέρχεται τοῖς πιστεύουσιν πότε; Εἰς αὐτήν, την ἐπίγεια ζωὴ μας (και ὄχι στην ἄλλη ζωὴ την αἰώνιον, την μετὰ την Β' Παρουσία ἐπερχομένη), γι'αὐτό και ἵνα πιστεύσωσι, ἔλεγε ο Ἰησοῦς: «ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶ τινες τῶν ᾧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἄν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει» (Μαρκ.Θ',1). Καὶ «28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσὶ τινες τῶν ᾧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἄν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ» (Ματθ. ΙΣΤ').

Και πάλι: «ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 τοῦτο δὲ εἶπε περί τοῦ Πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν..» (Ἰωαν.Ζ',38-39).

Ἔτσι ο Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς εὐαγγελιζόμενος, ἔθεσε εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντες εἰς Αὐτόν, ἕναν και μοναδικό ΣΚΟΠΟ και μία (πρώτη) ἐντολὴ εἰς πάντας: «ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα (υλικά αγαθά κ.λ.π.) προστεθήσεται ὑμῖν» (Ματθ.ΣΤ',33). Μάλιστα ἐπιζητώντας την ἀπόλυτη ἐστίαση του νοός σ'αὐτό τον σκοπὸ και σ'αὐτὴν τὴν ζήτηση, ἔδωσε ἐντολή: «καὶ μὴ μετεωρίζεσθε» ἐξ' αὐτῆς τῆς ἐντολῆς και του σκοποῦ (Λουκ.ΙΒ',29).

Ἡ ἐντὸς ἡμῶν βασιλεία του Θεοῦ, λοιπόν, εἶναι ο μοναδικός ΣΚΟΠΟΣ, το εὐαγγέλιο, το μοναδικὸ κήρυγμα του Ἰησοῦ και των Αποστόλων, ἡ πρώτη ἐντολή. Ἔτσι πλέον ο Κύριός μας Ἰησοῦς βεβαίωσε ὅτι: «Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται» (Λουκ.ΙΣΤ', 16).

Ο Αγαθός και Φιλάνθρωπος Κύριος Ἰησοῦς, τοὺς μεν ἀγαπώντας και ζητούντας αὐτὴν τὴν Βασιλείαν Του, ἀπεκάλεσε φίλους: «ὕμεῖς φίλοι μου ἐστε» (Ἰωαν.ΙΕ',14), τοὺς δε μὴ ζητούντας αὐτήν και μὴ ἔχοντας αὐτήν ὡς σκοπὸν, ἐχθροὺς τοὺς ἀπεκάλεσε και προανήγγειλε γι'αὐτοὺς τὶς συνέπειες: «πλὴν τοὺς ἐχθροὺς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ'αὐτούς, ἀγάγετε ᾧδε καὶ κατασφάζετε αὐτούς ἔμπροσθέν

μου» (Λουκ.ΙΘ',27). Μετά δε την Ανάστασή Του και πριν την Ανάληψή Του: «δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὁπτανόμενος αὐτοῖς (τοῖς μαθηταῖς) καὶ λέγων τὰ περί τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου... ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας... λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς...» (Πραξ.α', 3-8).

Μέχρι και την τελευταία στιγμή, λοιπόν, τους διδάσκει περί αυτής της εντός ημών Βασιλείας Του. Οι δε μαθητές, τι ἐπραξαν; «Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ... καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶν οὗ ἦσαν καταμένοντες... (πάντες οι Απόστολοι) οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ» (Πραξ.α', 12-14).

Εδώ, λοιπόν, στα Ἱεροσόλυμα στο υπερῶ, έχουμε με εντολή του Κυρίου, την πρώτη κοινοβιακή Μονή. Και μάλιστα, οι κοινοβιάτες αυτοί ακολουθούν την αυστηρή μορφή απόκοσμου μοναχισμού, αυτήν του εγκλεισμού. Δεν μετέχουν της κοινωνικής ζωής, δεν συναναστρέφονται με τους συντοπίτες τους Ἱεροσολυμίτες, δεν κηρύττουν, δεν ασκούν ουδέν φιланθρωπικό και κοινωνικό ἔργο. Ἐνα μόνο πράττουν: Ὅλοι μαζί τηρούν την εντολή της ἐκζήτησης της Βασιλείας του Θεοῦ ἐξ ὅλης της ψυχῆς τους, διὰ της περιεκτικῆς εντολῆς, που εἶναι η προσευχή, η οποία συνάζει τον νου ἐκ πάσης μερίμνης υλικῶν πραγμάτων, καθαίρει την ψυχὴ ἀπὸ τους λογισμούς και τα νοήματα και ἐνώνει τον νου με τον Θεό. Οὕτως, διὰ της τελείας Ἀγάπης, ἐπέρχεται η Βασιλεία του Θεοῦ.

Η Γραφή μας πληροφορεῖ: «Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό... καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι» (Πραξ.Β', 1-4).

Επερχομένης της Βασιλείας του Θεοῦ διὰ της ἐλεύσεως του Ἁγίου Πνεύματος, υλοποιεῖται πλέον η ἐπαγγελία του Θεοῦ και ἐκπληρώνεται και η υλοποίηση του ΣΚΟΠΟΥ της δημιουργίας και του θελήματος του Δημιουργοῦ Πατέρα «ἵνα πάντες ἔν ὧσι... ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς ἐν ἐσμέν, ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σύ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσι τετελειωμένοι εἰς ἓν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ μέ ἀπέστειλας καὶ ἡγάπησας αὐτούς καθὼς ἐμέ ἡγάπησας». Ἐτσι ολοκληρώνεται και υλοποιεῖται ο σκοπὸς της δημιουργίας του ἀνθρώπου: «καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέρα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» (Γεν. Α', 26).

Ἐτσι πλέον ἀνθρώπινος νους και Θεὸς ἔχουν ἓνα κοινὸ θέλημα, ἓναν Λόγο, μία ἐνέργεια, ἓνα φρόνημα, βασιλεύοντας τὸ θέλημα, ὁ Λόγος και η Ἐνέργεια του Θεοῦ. Ἀπὸ ἐδὼ και στο ἐξῆς, ὁ νους οἰκειοθελῶς ἐκχωρεῖ την αὐτεξούσια βούλησή του, την ταυτίζει και την ἐναρμονίζει με τὴ βούληση του Ἁγίου Πνεύματος. Πλέον ὁ νους ἔχει τον Μέγα Ἀρχιερέα ὡς ἐντολοδότῃ Του, Ἀυτὸς εἶναι ὁ Καθηγούμενός του· αὐτὸ μαρτυροῦν και οἱ αὐτόπτες του Λόγου, ὅτι μετὰ την ἐπελθούσα Βασιλεία του Θεοῦ ἐντὸς τους, «ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι» (Πραξ.Β', 4) «πολλὰ τε τέρατα καὶ σημεῖα δὲ ἰά τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο» (Πραξ.Β', 43).

Και «εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ» (Πραξ.Η', 29), και «39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, Πνεῦμα Κυρίου ἤρπασε τὸν

Φίλιππον... Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἄζωτον...». Ο δε Απόστολος των Εθνών, μας βεβαιώνει και γνωστοποιεῖ: «1 Περί δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἄγνοεῖν... 4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ Πνεῦμα... 6 καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτός ἐστι Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν... 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται» (Α΄ Κορινθ.,ΙΒ΄).

Ο Κύριος ἡμῶν και Ὑμῶν, δεν δημιούργησε ἓνα ἐπισκοποκεντρικὸ χριστιανισμό. Ἀπὸ τὸν κάθε νου ζήτησε νὰ κοιτά πρὸς Εκείνον ἀμετεώριστα καὶ ἀδιάλειπτα (δεν ζήτησε νὰ κοιτά πρὸς κάποιο ἐκκλησιαστικὸ προϋστάμενο)· ζήτησε ἀπὸ τὸν νου νὰ κοιτά καὶ νὰ ζητά νὰ γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ μοναδικοῦ Κυρίου Του καὶ ὄχι τῶν ἀνθρώπων. Καὶ Εκείνος δεν υπεσχέθη ὅτι θα τοῦ δώσει ἓνα ἀνθρώπο, γιὰ νὰ τὸν κυβερνά, νὰ τὸν διοικεῖ, νὰ τὸν καθοδηγεῖ καὶ νὰ τὸν διδάσκει, ἀλλὰ τὸ ἴδιο τὸ Ἅγιο Πνεῦμα Του, δι' ὃ λέγει: «16 καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν...17 τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας...» (Ἰωαν. ΙΔ΄,16-17). Καὶ: «26 ὁ δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ὃ πέμψη ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν» (Ἰωαν. ΙΔ΄), «13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· ...» (Ἰωαν.ΙΣΤ΄).

Ο ΣΚΟΠΟΣ ΠΟΥ ΕΙΧΑΝ ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΘΕΟΦΟΡΟΙ ΜΟΝΑΧΟΙ

Ἐγινε λοιπόν, κατανοητὸ ποῖος εἶναι ὁ μοναδικὸς καὶ κοινὸς σκοπὸς γιὰ κάθε ἀνθρώπο. Ἀς δοῦμε ποῖο σκοπὸ εἶχαν οἱ ἅγιοι μοναχοὶ τοῦ 3^{ου} καὶ 4^{ου} αἰ. μ.Χ., ὅταν δημιουργήθηκε ὁ θεσμὸς τοῦ μοναχισμοῦ καὶ ἀνθίσε καὶ κόσμησε τὸ Ἀγιολόγιο τῆς Ἐκκλησίας μας με χιλιάδες θεοφόρους καὶ θεόπτες Πατέρες καὶ Μητέρες. Θα λάβουμε δύο Θεοφόρους Πατέρες ὡς παράδειγμα, με ἐντελὼς διαφορετικὸ χαρακτῆρα καὶ βίο.

Ο ἅγιος Μάρκος ὁ Ἀσκητής, (μαθητὴς τοῦ αγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου), ποὺ διετέλεσε πρεσβύτερος καὶ προϋστάμενος μοναστικῆς Ἀδελφότητος καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀσκήτευσε στὴν ἔρημο τῆς Γαλατίας περὶ τὸ 400 μ.Χ. Διὰ τῶν συγγραμμάτων τοῦ γαλουχήθηκαν πᾶσαι αἱ γενεαὶ τῶν μοναχῶν καὶ επικράτησε τὸ γνωστὸ: «πάντα πώλησον καὶ Μάρκον ἀγόρασον». Αὐτός, λοιπόν, ὁ ὁσίος ἐρωτῶμενος ὑπὸ δικανικοῦ: «Ποῖον τὸ ἔργον ποὺ ἀνέθεσεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀνθρώποις ἵνα ἐργάζονται», ἀπάντησε: «ἔργον δε, ὅπερ ἐνετείλατο ὁ Κύριος τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦτο ἐργάζεσθαι, εἰπὼν· ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρώσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, τούτο δε ἐστὶ τὸ ἔργον· τὸ διὰ προσευχῆς ζητεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, ἣν καὶ ἐντὸς ἡμῶν εἴρηκεν εἶναι καὶ τοῖς ζητοῦσιν αὐτήν, τὰ σωματικὰ πάντα προστεθῆναι ἐφάνερωσε. Ταῦτα οὖν ἀκούσαντες παρὰ τοῦ Κυρίου καὶ πιστεύσαντας καὶ κατὰ δύναμιν ἐργαζομένους, πὼς ἔξω τῆς φύσεως ἡμᾶς πράττειν, λέγεις; Εἰ δε φαίνεται σοι παρὰ φύσιν, γνώθι τίνα καταμέμφη· Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐντειλόμενος.... Οἱ μοναχοὶ ξένον τῆς ἐκκλησίας οὐχ ἡρετίσαντο φρόνημα, ἀλλὰ τὸ τοῦ Χριστοῦ κατέχειν σπουδάζουσι» (βλ. σελ.26-28, Ἀγ. Μάρκου τοῦ Ἀσκητοῦ «Περὶ τῶν ἀκουσίων θλίψεων», ἐκδόση 2006, Ι. Κελλίων Ἀγ. Ἀρχαγγέλων, Ἀγ. Ὄρος, Μοναχοῦ Παΐσιου Καρεώτου).

Ο έτερος θεοφόρος μοναχός που επιλέξαμε, είναι ο Αββάς Μωϋσής ο Αιθίοψ, ο οποίος έζησε και ασκήτεψε περί το 360 μ.Χ. Ο εν λόγω Αββάς ήταν ληστής και αρχηγός ληστοσυμμορίας, με άγριο και ωμό χαρακτήρα, με πολλούς φόνους και πολλά άλλα εγκλήματα στο ενεργητικό του, ο οποίος καταδιωκόμενος από τις αρχές, κατέφυγε στη Σκήτη των Πατέρων της Αιγύπτου, για να σωθεί. Εκεί, μαθαίνοντας από τους αγίους Πατέρες την πνευματική ζωή, τόσο πολύ ηλλοιώθη ως προς την προαίρεση, ώστε ασπάσθηκε τον μοναχισμό, έλαβε το Αγγελικό Σχήμα, επέδειξε δε αγγελοειδή πολιτεία, έφθασε σε πνευματικά μέτρα υψηλά, ώστε οι Πατέρες να βλέπουν Αγγέλους να τον υπηρετούν. Έλαβε ακουσίως το χάρισμα της ιερωσύνης, οδήγησε πολλούς ληστές στη μετάνοια και στον μοναχισμό, απέκτησε 75 υποτακτικούς και κατέστη φωστήρ της οικουμένης και καθηγήτης της ερήμου. Σε επίσκεψη του Αγίου Γερμανού και του Αββά Κασσιανού στο κελλί του και παρακαλώντας τον εκείνοι να τους πει κάτι ωφέλιμο, αφού αρχικά ηρνείτο λόγω ταπεινώσεως, στη συνέχεια υπακούοντας, τους είπε:

«...Τέκνα μου, όλαι αι τέχναι και όλα τα επαγγέλματα στηρίζονται εις σκοπόν εκ των προτέρων καθορισθέντα, επί τη βάσει του οποίου οι άνθρωποι ρυθμίζουν τα έργα των και πραγματοποιούν το επιδιωκόμενον αποτέλεσμα. Παραδείγματος χάριν, ο γεωργός καλλιεργεί με προθυμίαν την γην, υπομένων άλλοτε μεν τον καύσωνα του ηλίου και άλλοτε δριμύτατον ψύχος, έχων ως σκοπόν εκ των προτέρων να την καθαρίση από διάφορα βότανα και αγκάθια, και επιδιώκων, ως αποτέλεσμα, να απολαύση τους καρπούς, που θα παραγάγη. 3. Και ο στρατευόμενος πάλιν, δε λογαριάζει ούτε τους πολεμικούς κινδύνους, ούτε τας ταλαιπωρίας της ξενιτειάς, έχων ως σκοπόν εκ των προτέρων να ανδραγαθήση, τέλος δε, διά της ανδραγαθίας, το αξίωμα και την εκ του αξιώματος τιμήν και το κέρδος. Και εν συντομία, όλοι οι μετερχόμενοι μίαν τέχνην ή ένα επάγγελμα, έχουν οπωσδήποτε θέσει εκ των προτέρων ένα σκοπόν, σύμφωνα με τον οποίον διεξάγουν τας εργασίας των, μέχρις ότου πραγματοποιήσουν το αποτέλεσμα, το οποίον επιδιώκουν.

4. Κατ' αναλογίαν, και η ημετέρα μοναχική ομολογία έχει ως σκοπόν την καθαρότητα της καρδιάς, επιδιώκει δε, ως αποτέλεσμα, την Βασιλείαν των ουρανών. Είναι, λοιπόν, αδύνατον άνευ καθαρότητος καρδιάς, να εγκαθιδρυθή μέσα μας η Βασιλεία του Θεού. Προς αυτόν, λοιπόν, τον σκοπόν, την καθαρότητα της καρδιάς, ας είναι πάντοτε εστραμμένος ο νους μας· ας φροντίζωμεν δε, όπως όλαι ημών αι σκέψεις, οι λόγοι και τα έργα ρυθμίζονται από αυτόν τον σκοπόν. Εάν δε συμβή κάποτε να απομακρυνθή η καρδιά μας από την ευθείαν οδόν, την οποίαν μας υποδεικνύει ο ανωτέρω σκοπός, πρέπει αμέσως να φροντίσωμεν να την επαναφέρωμεν εις αυτήν και να την επανορθώσωμεν, χρησιμοποιούντες τον σκοπόν, όπως οι κτίσται χρησιμοποιούν το αλφάδι, το ζύγι και το ράμμα, διά να κατασκευάζουν ίσους τους τοίχους.

5. Ο μακάριος Απόστολος Παύλος, γνωρίζων καλώς την ανάγκην της υπάρξεως σκοπού εις την πνευματικήν ζωήν και εφαρμόζων ο ίδιος την εμπειρίαν αυτήν, λέγει: «Έν δέ, τά μέν όπίσω έπιλανθανόμενος, τοῖς δέ έμπροσθεν έπεκτεινόμενος, κατά σκοπόν διώκω επί τό βραβεῖον τῆς άνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ έν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Φιλιπ. γ', 14). Χάριν, λοιπόν, του σκοπού αυτού και ημεῖς κάμνομεν το παν, χάριν αυτού όλα περιφρονούμεν, και πατρίδα, και οικογένειαν, και καταγωγήν, και χρήματα και όλον τον κόσμον. Διά την

επιτυχίαν του σκοπού αυτού, καταπατούμεν τας υλικάς ηδονάς, δεν ανταποδίδομεν την αδικίαν εις αυτούς, που μας αδικούν, και δεν αντιδρώμεν, όταν μας κτυπούν και μας πληγώνουν, αλλά τα σκεπάζομεν όλα διά της μακροθυμίας και τα υπομένομεν, διά να αποκτήσωμεν την καθαρότητα της καρδιάς. Εάν δε λησμονήσωμεν τον σκοπόν αυτόν, κατ' ανάγκην θα βαδίζωμεν μέσα εις το σκότος και θα περιπατώμεν έξω της ευθείας οδού, σκοντάπτοντες και περιπλανώμενοι.

6. Διότι με πολλούς συμβαίνει το εξής: Αυτοί εις την αρχήν του μοναχικού των σταδίου, όταν προσήλθον να λάβουν το μοναχικόν σχήμα, περιεφρόνησαν πλούτον, χρήματα πολλά, και όλα όσα υπάρχουν εις τον κόσμον· ύστερον όμως, επειδή δεν εθεμελίωσαν την ζωήν των επάνω εις σκοπόν, τaráσσονται και θυμώνουν διά μίαν δικέλλαν (σκαπάνην), διά μίαν καρφίτσαν, ή δι' ένα καλάμι, ή βιβλίον, και έχουν ακόμη και διάθεσιν να οργισθούν προς τους αδελφούς δι' ασήμαντα σκεύη. Πολλάς φορές δε, διεμόρφωσαν εις την καρδίαν των και αυτήν την επιθυμίαν, η οποία είναι στοιχείον του κόσμου, επιδείξαντες εμπάθειαν δι' ανάξια λόγου αντικείμενα, αισθανθέντες ηδονήν δι' αυτά και ικανοποιηθέντες με τα ευτελή αυτά πράγματα.

7. Αυτοί οι άνθρωποι δεν θα υφίσταντο την ψυχικήν αυτήν κατάπτωσιν, εάν ενεθυμούντο διαρκώς τον σκοπόν, χάριν του οποίου περιεφρόνησαν τον κόσμον και τα του κόσμου. Διότι διά να πραγματοποιήσωμεν την αγάπην προς τον Θεόν και τον πλησίον, περιφρονούμεν όλα, διά να την αποκτήσωμεν, και γινόμεθα καθαροί κατά την καρδίαν, αποδιώκοντες εξ αυτής πάσαν ηδονήν και δόξαν του κόσμου. Εκείνος ο οποίος κατόρθωσε να ελευθερωθή από την εμπαθή διάθεσιν προς την ύλην, να μισήση όλες τας ηδονάς, αλλά και την δόξαν, με την οποίαν περιβάλλει ο κόσμος τους ανθρώπους του, ο άνθρωπος αυτός διατηρεί ειρηνικάς σχέσεις με όλους και εις το τέλος διαφυλάττει οπωσδήποτε την καρδίαν του καθαράν.

8. Εφ' όσον δε ο άνθρωπος κατορθώση να πραγματοποιήση την καθαρότητα της καρδιάς του, κατέκτησεν ήδη την Βασιλείαν των ουρανών. Ιδού τι λέγει και ο Κύριος: «Μακάριοι οί καθαροί τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὁψονται» (Ματθ.ε', 8). Από αυτόν, λοιπόν, τον μακαρισμόν μαθαίνομεν, ότι η τελειότης δεν πραγματοποιείται αμέσως, ως διά μαγείας, με την αναχώρησιν εκ του κόσμου και την καθιερωμένην, κατά την προσέλευσιν εις τον μοναχικόν βίον, απόταξιν των κοσμικῶν πραγμάτων, αλλά αφού ο άνθρωπος κατορθώση να αγαπήσῃ τον Θεόν και τον πλησίον, και διά της αγάπης αυτής επιτύχῃ την καθαρότητα της καρδιάς.

9. Δι' αυτό πρέπει και ημεῖς, χάριν της αγάπης αυτής και της καθαρότητος, όλα όσα επιβάλλονται να κάμνωμεν, και όλες τας ηδονάς και τας δόξας του κόσμου να περιφρονώμεν, να ανεχώμεθα με ευχαρίστησιν νηστείαν, αγρυπνίαν και όλες τας κακουχίας της ασκήσεως, και ακούραστα να ασχολούμεθα με τας αναγνώσεις και τους ψαλμούς. Εάν δε κάποτε συμβῇ να εμποδισθώμεν από την νηστείαν, την ανάγνωσιν και την υπόλοιπον άσκησιν, εξ αιτίας σοβαράς πνευματικής ασχολίας, δεν πρέπει ουδόλως να αδιαφορήσωμεν διά την αγάπην, η οποία, όπως είπομεν, διευκολύνει την καθαρότητα της καρδιάς. Διότι δεν επιφέρουν και τόσην ωφέλειαν η συνήθης νηστεία και η ανάγνωσις, εφ' όσον περιφρονούμεν τον αδελφόν μας και του προκαλούμεν λύπην· αυτή η περιφρόνησις και η λύπη μας βλάπτουν πάρα πολύ. Αι νηστεῖαι, αι αγρυπνῖαι, η μελέτη των γραφῶν και η εγκατάλειψις του κόσμου ολοκλήρου, δεν συνιστούν τελειότητα· είναι, όπως είπομεν, τα μέσα με τα οποία θα επιτύχωμεν την τελειότητα.

10. Εφ' όσον δεν πραγματοποιήσωμεν την προς τον Θεόν και τον πλησίον αγάπην, ματαίως καμαρώνομεν διά την νηστείαν μας, την ακτημοσύνην μας, την αγρυπνίαν μας,

την ανάγνωσιν των γραφών, επειδή δεν έγκειται εις αυτά η τελειότης, αλλά δι'αυτών δύναται κανείς να την επιτύχη. Εκείνος που εφήρμοσε την προς τον Θεόν και τον πλησίον αγάπην, και την ζη, είναι καθαρός κατά την καρδίαν και έχει τον Θεόν μέσα του· ο νους του ευρίσκεται πάντοτε πλησίον του Θεού και διαρκώς φαντάζεται την ανέκφραστον του Θεού ωραιότητα». (βλ. «Ευεργετινός», τ. Γ', εκδ. Ματθ.Λαγγή, σελ.381 έως 383).

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΑΧΩΡΗΤΙΣΜΟΥ

Επικρατεί μια καθολική σύγχυση ακόμη και για τα αίτια δημιουργίας του μοναχισμού, ακόμη κι από «καθηγητές θεολογίας» Επισκόπους κ.λ.π. Πλείστα όσα έχουν ειπωθεί, που υποβιβάζουν την αγγελική πολιτεία. Έτσι οφείλουμε να διευκρινίσουμε τα κάτωθι εκτενώς:

Οι επί των αποστολικών χρόνων Χριστιανοί «42 ἦσαν δέ προσκατεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. 44 πάντες δέ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τό αὐτό καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτά πᾶσι καθότι ἂν τις χρειᾷν εἶχε· 46 καθ' ἡμέραν τε προσκατεροῦντες ὁμοθυμαδόν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 αἰνοῦντες τόν Θεόν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τόν λαόν, ὁ δέ Κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ» (Πραξ.Β'). «Τοῦ δέ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδέ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά» (Πραξ.Δ'). Ζούσαν, λοιπόν, μια αγγελική κοινοβιακή ζωή.

Δυστυχώς όμως, πριν εκδημήσει και ο τελευταίος άγιος Απόστολος και μαθητής του Χριστού, περί το 95 μ.Χ., δηλαδή 62 χρόνια μετά την Ανάληψη του Κυρίου μας και τη δημιουργία της πρωτοχριστιανικής εκκλησίας, η χριστιανική ζωή αλλοιώνεται. Ο Κύριος Ιησούς αποκαλύπτει τη δυσαρέσκειά του στον Άγιο Ιωάννη τον Θεολόγο, στη νήσο Πάτμο, για την αποστασία των Επισκόπων των τότε γνωστών εκκλησιών και του παραγγέλλει να τους γράψει: «1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον·4... ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ μετανόησον καὶ τα πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δέ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐάν μή μετανόησης..» (Αποκ.Β'). «12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ρομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν... 14... ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδαξε τόν Βαλάκ, βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. 15 οὕτως ἔχεις καὶ σύ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν ὁμοίως. 16 μετανόησον οὖν· εἰ δέ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ρομφαίᾳ τοῦ στόματός μου» (Αποκ.Β').

«18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ... 20.. ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναικᾶ σου Ἰεζάβελ, ἣ λέγει ἐαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμούς δούλους πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτὴν χρόνον ἵνα μετανόηση, καὶ οὐ θέλει μετανόησαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. 22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν

μεγάλην, εάν μή μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς, 23 καί τά τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καί γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφρούς καί καρδίας, καί δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τά ἔργα ὑμῶν...» (Αποκ.Β').

«Καί τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον...2..οὐ γάρ εὖρηκά σου τά ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μου. 3 μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καί ἤκουσας, καί τήρει καί μετανόησον, εάν οὖν μή γρηγορήσης, ἥξω ἐπὶ σέ ὡς κλέπτης, καί οὐ μή γνώσῃ ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ...» (Αποκ.Γ').

«14 Καί τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἁμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστός καί ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ· 15 οἶδά σου τά ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρός εἶ οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρός ἦς ἢ ζεστός. 16 οὕτως ὅτι χλιαρός εἶ, καί οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου». (Αποκ.Γ').

Όταν, λοιπόν, ο χριστιανισμός και η χριστιανική ζωή αλλοιώθηκαν σε βαθμό που ο Κύριος Ιησούς να λέγει στους Προϊσταμένους και Επισκόπους των ήδη υπάρχουσών Εκκλησιών, ὅτι ἔχει ἐντονὴ τάση να τους ἐμέσει, οἱ ἀληθινοὶ καὶ γνήσιοι χριστιανοὶ ἐβρίσκαν μία μόνον παρηγοριά, τὴν ἀφιέρωση ὅλης τους τῆς ζωῆς στὸν Θεό, διὰ τῆς ἀθλήσεως τοῦ μαρτυρίου, τῆς ἐκχύσεως τοῦ αἱματός τους καὶ τῆς θυσίας ἀκόμα καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας τους τῆς ζωῆς, λόγῳ τῶν διωγμῶν. Ἀπὸ τὸν 1^ο αἰῶνα καὶ μέχρι τὸ 320 μ.Χ. περίπου, ἡ Ἐκκλησία μας ἀπέκτησε ἀναρίθμητο πλῆθος μαρτύρων, οἱ ὁποῖοι «οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου».

Μετά τὴν υπογραφή τοῦ Διατάγματος τῶν Μεδιολάνων, οἱ χριστιανοὶ συν τῷ χρόνῳ ἀπέκτησαν νομικὴ υπόσταση με πλήρη δικαιώματα, ἐπαύσαν οἱ διωγμοὶ καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀπέκτησε ἐλευθερία καὶ ἐξουσία, ὁ δὲ χριστιανισμὸς ἀναγνωρίστηκε ὡς ἡ ἐπίσημη θρησκεία τοῦ κράτους. Κάτω ἀπὸ αὐτὲς τὶς συνθήκες, υπῆρξε πολὺ μεγάλη καὶ ἀπότομη προσέλευση πλῆθους ἀνθρώπων στὸν χριστιανισμό, που ἀποσκοποῦσε ὁμως σὲ κοινωνικά καὶ οικονομικά οφέλη, με ἀποτέλεσμα νὰ ἐκκοσμικευθεῖ πολὺ ἡ ζωή τῶν χριστιανῶν, νὰ αλλοιωθεῖ παντελῶς ἡ κοινοβιακὴ πρωτοχριστιανικὴ ζωή τους καὶ νὰ προωθεῖται πλέον ἡ προσπάθεια κοσμικῆς ἐπιβολῆς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπὶ τῆς αυτοκρατορίας· ἐξέλειπε δὲ ἡ πνευματικὴ ἐργασία τῆς -ἐντὸς τῶν χριστιανικῶν ψυχῶν- ἐκζήτησης τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὁλη αὐτὴ ἡ ἐκκοσμίκευση τοῦ χριστιανισμοῦ στὶς ἀγνές ψυχές που ἠθέλαν νὰ τηρήσουν τὸν κατὰ Θεὸν σκοπὸ καὶ τὴν ἐντολὴ Του καὶ που νοσταλγοῦσαν τὴν πρωτοχριστιανικὴ ζωή τῶν κοινοτήτων, ἀρχισε νὰ δημιουργεῖ μία ἰσχυρὴ ἐπιθυμία ἀναχωρητισμοῦ ἐκ τοῦ κόσμου, που ἐκδηλώθηκε με τὴν προσέλευση στὸν μοναχισμό. Δημιουργήθηκε μία ἰσχυρὴ τάση ἀναχωρητισμοῦ· ἐνάρετοι καὶ ἐνθεοὶ χριστιανοὶ ἐγκατέλειπαν τὴν ἀνθρώπινη κοινωνία, λόγῳ ἀδυναμίας νὰ ζήσουν μέσα εἰς τοὺς κόλπους τῆς μία ζωῆ παρόμοια τῶν πρώτων χριστιανῶν. Ἐτσι ἀπεφάσιζαν νὰ δημιουργήσουν μία κοινωνία ἀνθρώπων που ἐπιθυμοῦσαν νὰ διάγουν βίον σύμφωνα με τὴν ζωή τῶν πρώτων χριστιανῶν, σὲ κοινωνία με τὸν Θεόν, μία συνεπέστερη, δηλαδή, χριστιανικὴ ζωή. Ὅλοι οἱ ἐκ τοῦ κόσμου ἀναχωροῦντες ἀπέτελεσαν τὸ ἀντίβαρο σὲ ἕναν κατεστημένο πλέον χριστιανισμό. Ὁταν ἐταυτίζετο πλέον ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ με τὴν ἐπικράτηση τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ με τὴν ἐπίγεια βυζαντινὴ βασιλεία, τότε ἐλλεῖπει τῶν διωγμῶν, οἱ θεοφιλεῖς καὶ ἐνάρετες ψυχές ἀναχώρησαν ἐκ τοῦ κόσμου σὲ μία προσπάθεια υπενθύμισης στους χριστιανούς πως ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

Αὐτὸς εἶναι ὁ κύριος καὶ ὁ οὐσιαστικὸς λόγος τῆς δημιουργίας τοῦ θεμελιώδους ἐκκλησιαστικοῦ θεσμοῦ, τοῦ μοναχισμοῦ. Ἡ ἀναχώρηση τῶν ἁγίων ψυχῶν δὲν

πραγματώθηκε ως φυγή και διαχωρισμός από την Εκκλησία μας, αλλά ως επέκταση της Εκκλησίας μας με τα επίλεκτα μέλη της εν τοις ερήμοις. «Εξήνθησεν η έρημος» εν τοις ὄρεσι και εν ταις οπαίς της γης! Ο μοναχισμός δεν υπήρξε μια διάσπαση της χριστιανικής ζωής, αλλά Η εντατικοποίησή της· και ανά τους αιώνες απέβη προς όφελος της Εκκλησίας. Ο μοναχισμός αγαπήθηκε από τους εν τω κόσμῳ χριστιανούς και απετέλεσε το ιδεώδες για την κοινωνική ζωή των πιστών στον κόσμο.

Μετά την παύση των διωγμών και το τέλος των μαρτυρίων, οι αναχωρούντες εκ του κόσμου υπήρξαν οι μοναδικοί συνεχιστές της μαρτυρικής Εκκλησίας. Υπήρξαν πλέον μάρτυρες στην προαίρεση, διά της καθαρής αμέριμνης, αδιάλειπτης και νοεράς προσευχής ενούμενοι με τον Ενοικούντα εν αυτοίς Ιησού. Επέβαλαν οικειοθελώς στον εαυτό τους την εκ του κόσμου τούτου νέκρωση, αναπληρώνοντας έτσι τη θυσία του σώματος κατά τους διωγμούς, με τη θυσία της ψυχής τους, σύμφωνα με τον λόγο του Κυρίου: *«μειζονα ταύτης αγάπην οὐδείς ἔχει, ἵνα τις τήν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ»* (Ιωαν.ΙΕ΄,13).

Ο μοναχισμός είναι η πεμπτουσία του χριστιανισμού, η δυναμικότερη, η πληρέστερη και συνεπέστερη αυτοέκφρασή του.

Στο σημείο αυτό είμαστε εκ των πραγμάτων υποχρεωμένοι να κάνουμε μια σύντομη αναφορά, όσο πιο επιγραμματικά μπορούμε, στην ανάπτυξη του μοναχισμού, αναφορά που καταδεικνύει τον σκοπό του και την προσφορά του, αλλά και επιδεικνύει το καθήκον της Διοικούσας Εκκλησίας να σταθεί με σεβασμό και προστατευτικό πνεύμα έναντί του.

ΑΝΑΧΩΡΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ

Πατριάρχης και θεμελιωτής του αναχωρητικού βίου είναι ο **Μέγας** Αντώνιος. Αιγύπτιος το γένος, σε ηλικία 20 ετών, περί το 271 μ.Χ. εισήγαγε στην πατρίδα του τον καινούργιο τρόπο ζωής, τον αναχωρητικό, διά του οποίου ανέπτυξε το μοναχικό ιδεώδες στις δυσπρόσιτες ερημικές περιοχές της Νιτρίας και της Θηβαΐδος. Πραγματικά, εκεί εξήνθησε η έρημος από χιλιάδες θεοφόρους αναχωρητές, που σήμερα κοσμούν το Αγιολόγιο της Εκκλησίας μας.

ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΟΣ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ

Ιδρυτής και θεμελιωτής του κοινοβιακού μοναχισμού είναι ο **Μέγας** Παχώμιος εκ της Θηβαΐδος της Αιγύπτου. Περί το 300-346 ίδρυσε τις πρώτες κοινοβιακές Μονές στην Ταβεννησία της Άνω Θηβαΐδος (δυο γυναικείες και 9 ανδρικές μονές), οι οποίες απαριθμούσαν περί τους 7.000 μοναχούς και μοναχές. Συνέταξε κανονισμό με τη βοήθεια Αγγέλου (αποτελούμενον από 194 άρθρα) για την οργάνωση της εσωτερικής ζωής των μοναχών.

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Να επισημάνουμε ότι αυτή την περίοδο που ιδρύεται και ανθεί ο μοναχισμός και δημιουργούνται στην Αίγυπτο τα μεγάλα μοναστικά κέντρα, έχουμε ιδρυτή του αναχωρητικού μοναχισμού τον θεοφόρο, θεόπτη και Αγγέλων συνόμιλο **ΜΕΓΑ**

Αντώνιο. Επίσης ιδρυτής του κοινοβιακού μοναχισμού είναι και ο **Μέγας Παχώμιος** (ο υπό Αγγέλου δεξάμενος τον μοναχικό κανονισμό), και ο επιχώριος Αρχιεπίσκοπος και Πατριάρχης Αλεξανδρείας, ο **Μέγας Αθανάσιος**, ο οποίος ευλογεί τους οσίους, αλλά ούτε έλεγχο απαιτεί, ούτε εγκρίνει κουρές, ούτε τελεί τις κουρές. Είναι εν Αγίω Πνεύματι αδιαίρετα ενωμένος με τους μοναχούς, χωρίς να συγγχεί την επισκοπική του ιδιότητα με την αυτοδιοίκηση των μοναστικών κέντρων. Επισκέπτεται τους οσίους, λαμβάνει την ευλογία τους και επιζητεί τις οδηγίες τους (ορισμένοι δε, από υπέρμετρο ζήλο, όπως ο **Μέγας Αρσένιος**, δεν του επέτρεπαν ούτε καν να τους επισκεφθεί)! Τους καλούσε στην Αλεξάνδρεια προς ενίσχυση του αντιαρετικού αγώνα που διεξήγαγε ο ίδιος. Συνέγραψε δε, και τον βίο του Μ. Αντωνίου και περιέσωσε τους Κανόνες του περί αναχωρητισμού. Κυβερνήτης δε της αυτοκρατορίας ήταν ο **Μέγας Κωνσταντίνος. ΟΛΟΙ ΤΟΥΣ ΜΕΓΑΛΟΙ !**

ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΛΑΥΡΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

Ο μοναχισμός άρχισε να εξαπλώνεται σε όλη την αυτοκρατορία. Στην Παλαιστίνη περί το 350 μ.Χ. δημιουργήθηκε ένας νέος τύπος μοναστικής ζωής, αυτός της Λαύρας που ήταν κάτι ενδιάμεσο, ανάμεσα στον αναχωρητισμό και το κοινοβιακό σύστημα. Ιδρυτής είναι ο όσιος Χαρίτων ο Ομολογητής, ο οποίος ίδρυσε 3 Λαύρες και άφησε ιερή παρακαταθήκη του μοναχικού πολιτεύματος. Στην ανάπτυξη του εν Παλαιστίνη μοναχισμού, συνέβαλαν οι μεγάλοι και θεοφόροι Πατέρες της Εκκλησίας μας, ο **Μέγας Ιλαρίων** (372 μ.Χ.), ο αγ. Γεράσιμος (451 μ.Χ.), ο **Μέγας Ευθύμιος** (473 μ.Χ.), ο **Μέγας Θεοδόσιος** (529 μ.Χ.), ο αγ. Σάββας ο ηγιασμένος (532 μ.Χ.), ο οποίος ίδρυσε 7 Λαύρες, συμπεριλαμβανομένης και της Μεγάλης Λαύρας δίπλα στα Ιεροσόλυμα.

Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΤΥΛΙΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ

Περί το 400 μ.Χ. αναπτύχθηκε στην περιοχή της Συρίας και Μεσοποταμίας, η πιο αυστηρή μορφή αναχωρητισμού: Οι Άγιοι **Στυλίτες** μοναχοί, όπως ο Αγ. Συμεών ο Στυλίτης (422 μ.Χ.), ο οποίος έμεινε πάνω σε στύλο 30 χρόνια, ο αγ. Δανιήλ ο Στυλίτης (που ασκήτευσε 35 χρόνια σε στύλο), ο αγ. Νικήτας και πλήθος άλλων. Οι άγιοι αυτοί μοναχοί παραμένοντας πάνω σε στύλο, υπερέβαιναν τα σωματικά τους όρια, υπέμεναν τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες, αποδέχονταν κάθε είδους στέρηση και κακουχία, αδιαφορούσαν για το σώμα τους που σάπιζε και όταν εκδημούσαν, τότε μόνον τους κατέβαζαν από τον στύλο!. Όλο το διάστημα της ζωής τους, η αγία φήμη τους έκανε το πλήθος των πιστών να συρρέει και να λαμβάνει την ευλογία τους, την ίαση των ασθενειών τους κ.λ.π.

Επίσης αναπτύχθηκε και μια άλλη μορφή μοναχισμού: αυτή των **«Βοσκών»**. Ήταν αυστηροί αναχωρητές, ενδιέτριβαν στα όρη της Συρίας, χωρίς οίκημα, χωρίς ποτέ να λαμβάνουν ψημένο φαγητό, τρεφόμενοι όπως τα ζώα με χόρτα, βότανα, καρπούς. Δεν είχαν οίκημα, για να στεγάζονται και ήταν έκθετοι στο χιόνι, την βροχή, το κρύο, τον καύσωνα. Ο αββάς Γεώργιος περιήρχετο γυμνός στις ερήμους επί 35 χρόνια, ο δε αββάς Σωφρόνιος, ο βοσκός, ήταν ολόγυμνος επί 70 έτη και έτρωγε μόνο βότανα.

Επίσης αναπτύχθηκε ο μοναχισμός των «Εγκλείστων». Αυτοί δεν ήρχοντο ποτέ σε επικοινωνία με ανθρώπους, ούτε καν έβλεπαν ανθρώπους, όπως ο άγιος Σαλαμάνης κοντά στον Ευφράτη, ο εκ Μεσοποταμίας όσιος Δαυίδ (που παρέμενε εγκλειστος 70 έτη), ο Αιγύπτιος Βαρσανούφιος (που ήταν εγκλειστος 52 έτη στη Γάζα και δεν είδε πρόσωπο ανθρώπου) κ.α. Υπήρξαν ακόμη οι «δενδρίτες», οι «σιδηροδέσμιου» και πλήθος άλλων.

ΜΟΝΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ

Ο **Μέγας** Βασίλειος οργάνωσε τα μοναστικά κέντρα της Καππαδοκίας, ίδρυσε το πρώτο κοινοβιακό μοναστήρι το 379 στον Πόντο, διατυπώνοντας αναλυτικά τους κανόνες λειτουργίας τους, τους γνωστούς ως «Όροι κατά πλάτος και όροι κατ'επιτομήν», που διέπουν τον κοινοβιακό μοναχισμό. Έτσι συνέβαλε στην εδραίωση του μοναχισμού στην Κεντρική και Βόρεια Μικρά Ασία.

Ο Μέγας Βασίλειος χωρίς να αλλάζει τον σκοπό του μοναχισμού, εκμεταλλεύτηκε την αρετή τους και την αγάπη τους για τον πλησίον και τους ανέδειξε ως βοηθούς του στο κοινωφελές έργο του. Ο Μ. Βασίλειος δημιούργησε τη «Βασιλειάδα», το μοναδικό και πασίγνωστο σύμπλεγμα φιλανθρωπικών ιδρυμάτων που απαρτιζόταν από νοσοκομείο, γηροκομείο, ορφανοτροφείο, ξενώνα για πτωχούς, ταξιδιώτες και επισκέπτες. Τη φροντίδα της λειτουργίας των ιδρυμάτων αυτών είχαν επιφορτισθεί οι μοναχοί. Ιδρύθηκαν και πολλά άλλα φιλανθρωπικά ιδρύματα, συνήθως έξω από τις περιβόλους των μονών· ιδρυτές και χορηγοί ήταν οι μονές που διέθεταν ικανό εισόδημα. Ο Μ. Βασίλειος παραγγέλλει επίσης στους μοναχούς να ασχολούνται με τα ορφανά, δηλ. να δέχονται στις μονές τους ορφανά προς περίθαλψη και εκπαίδευση (Βλ. Όροι κατά πλάτος. PG 31,952). Ο Μ. Βασίλειος οργάνωσε τις μονές έτσι, ώστε να επιτελούν διά της φιλανθρωπίας και της κοινωνικής προσφοράς ένα πολύπλοκο, αξιοθαύμαστο κοινωνικό έργο. Προσέδωσε μια κοινωνική έμφαση στον μοναχισμό, θέτοντάς τον στην υπηρεσία του κοινωνικού συνόλου, χωρίς να παραιτείται ταυτόχρονα της επιμέλειας του σκοπού τους.

ΜΟΝΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Το 382 μ.Χ. ο άγιος Ισαάκιος κτίζει το πρώτο μοναστήρι στην Κωνσταντινούπολη, την πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας: τη Μονή Δαλμάτου. Δημιουργείται πλέον ένα είδος κοινοβιακού μοναχισμού εντός της μεγαλύτερης πόλεως της αυτοκρατορίας, της πρωτεύουσάς της. Πώς όμως μπορούμε να παραλείψουμε την αναφορά και σε άλλες μονές, όπως: η Μονή των Ακοιμήτων που ίδρυσε ο αγ. Αλέξανδρος και τον διαδέχθηκε ο αγ. Μάρκελλος, η Μονή του Αγ. Θεοδώρου του Στουδίτου, του αγ. Υπατίου Χαλκηδόνας της Χρυσοβαλάντου του Δίου, των Ρουφιανών; Στα τέλη του 6^{ου} αι., οι μονές ανέρχονται σε 92.

Τι προσέφερε ο μοναχισμός της Κωνσταντινούπολης στο κοινωνικό σύνολο, είναι γνωστό σε όλους μας και θα χρειάζονταν ολόκληρες βιβλιοθήκες, για να καταγραφεί αναλυτικά το ποικίλο έργο τους.

ΜΟΝΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΑΓΙΩΝ ΟΡΕΩΝ

Οι θεοφόρες ψυχές δεν άφησαν τόπο, που να μην τον καταστήσουν άγιο· όλα τα βουνά γέμισαν όσιες ψυχές:

1) Όρος Όλυμπος Βιθυνίας στην Προύσα (υψόμετρο 2.500 μ.). Αρχής γενομένης από τον 5^ο αιώνα αναδείχθηκε σε μοναστικό κέντρο. Μέχρι και τον 9^ο αιώνα απαρτιζόταν πάνω από 100 κοινοβιακές Ι. Μονές και πλήθος ερημητηρίων. Ονομάστηκε «Το Άγιον Όρος της Μικράς Ασίας» και προσέφερε στην Εκκλησία μας πλήθος αγίων. Εκεί ασκήθηκαν ο **Μέγας ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ** (753 μ.Χ.), ο αγ. Πέτρος Ατρώας, ο αγ. Θεοφάνης ο Ομολογητής, ο όσιος Βασίλειος ο Νέος, ο όσιος Ευθύμιος ο νέος, ο όσιος Ιωσήφ ο Μυροβλήτης κ.α.

2) Όρος Κύμινας Βιθυνίας, κοντά στην Προύσα. Άνθισε ως μοναστικό κέντρο τον 9^ο-10^ο αι., με την παρουσία του αγ. Μιχαήλ Μαλεΐνου (925 μ.Χ.), ο οποίος ίδρυσε πολλές Ι. Μονές και εκεί εκάρη μοναχός και ο αγ. Αθανάσιος ο Αθωνίτης (953 μ.Χ.).

3) Όρος Λάτρος (ετυμολογικά, από το λέξη «λατρεία του Θεού»). Κοντά στην αρχαία Μίλητο, το «κατ' Έφεσον Άγιον Όρος». Αυτό επανδρώθηκε από τους εν Σινά και Ραϊθώ επιζήσαντες πρόσφυγες μοναχούς. Εκεί αναδείχθηκαν ο όσιος Παύλος ο Λατρινός, ο συνομιλών με τον φύλακα άγγελό του, ο όσιος Ακάκιος, ο όσιος Χριστόδουλος που το 1070 μ.Χ. αναχώρησε για Πάτμο, ο όσιος Αρσένιος Σκηνούριος κ.α.

4) Όρος Γαλήσιον, βόρεια της Εφέσου, με τον όσιο Λάζαρο (1012 μ.Χ.), τον όσιο Μελέτιο, τον όσιο Γαλακτίωνα κ.α. Και στο όρος αυτό ιδρύθηκαν πλήθος Ι. Μονών, ανδρικών και γυναικείων. Ο όσιος Λάζαρος συνέταξε τις «Μοναχικές Διατυπώσεις», που ρύθμιζαν τη λειτουργία των Μονών. Δυστυχώς αυτό το μοναστικό κέντρο, εις το οποίο προσέτρεχε πλήθος χριστιανών, το εποφθαλμιούσε ο Μητροπολίτης Εφέσου και δημιουργούσε πολλά προβλήματα.

5) Όρος Αγ. Αυξεντίου. Βρισκόταν κοντά στην Χαλκηδόνα και την Κωνσταντινούπολη επί της ασιατικής πλευράς του Βοσπόρου. Υπήρξε μοναστικό κέντρο, που άνθισε στα μέσα του 5^{ου} αι., όταν εκεί κατέφυγε ο συριακής καταγωγής ερημίτης, άγιος Αυξέντιος. Εδώ ασκήτευσε και ο όσιος Στέφανος ο Νέος, ενώ ιδρύθηκαν αρκετά ανδρικά και γυναικεία μοναστήρια.

6) Άγιον Όρος Άθω. Από το 800-860 μ.Χ. άρχισε να δημιουργείται η Αθωνική μοναστική πολιτεία. Εκεί, λόγω της φύσεως του όρους, που δεν είχε προσπελασιμότητα από την ξηρά και γι'αυτό όσοι εγκαταβίωναν απολάμβαναν την άκρα ησυχία και

ζούσαν ως έγκλειστοι, άρχισαν να προσέρχονται αυστηροί ασκητές που αναχωρώντας από άλλα μοναστικά κέντρα επιζητούσαν περισσότερη ησυχία. Έτσι, από το 800 μ.Χ. με τον όσιο Πέτρο τον Αθωνίτη, τον όσιο Ευθύμιο τον νέο (προερχόμενο από τον Όλυμπο της Βιθυνίας), τον Ιωσήφ τον Μυροβλήτη και πλήθος άλλων ασκητών, άρχισε να γεμίζει το Όρος ασκητές. Το 957 μ.Χ. ο Αθανάσιος ο Αθωνίτης προερχόμενος από το Όρος Κύμينا, με τη βοήθεια του αυτοκράτορα Νικηφόρου Φωκά, ίδρυσε την Μεγίστη Λαύρα, που έφθασε να αριθμεί 700 μοναχούς. Έτσι αναπτύχθηκε ο οργανωμένος μοναστηριακός μοναχισμός, με πλήθος Μονών και Μονυδρίων, και τελική επικράτηση των 20 κυρίαρχων μονών. Μέσα στον Άθωνα φιλοξενήθηκε και καλλιεργήθηκε κάθε είδος μοναχισμού: έγιναν κοινόβια, λαύρες, σκήτες, κελλιά, ασκητήρια. Ο Άθωνας κατέστη μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς, μεταφέροντας από το 800 μ.Χ. όλη την γνήσια παράδοση του μοναχισμού.

Ενώ όλα τα άλλα μοναστικά κέντρα με την πάροδο του χρόνου εξαφανίζοντο και παρήκμαζαν, το Άγιον Όρος αποκτούσε διορθόδοξο χαρακτήρα, με απεριόριστο κύρος στην χριστιανική δύση και ανατολή, προκαλώντας τον αμέριστο θαυμασμό όλων των ορθοδόξων.

Η κοινωνική προσφορά αυτού του μοναστικού κέντρου στην απανταχού Ορθόδοξη Εκκλησία, είναι αδύνατον να περιγραφεί. Οι χιλιάδες όσιοι που ανέδειξε είναι αμέτρητοι, το ιεραποστολικό του έργο ασύλληπτο, οι μάρτυρες και ομολογητές επί Βέκου γνωστοί, η ορθόδοξη ακτινοβολία του για την κατοχύρωση του ησυχαστικού πνεύματος, με υπέρμαχο τον αγ. Γρηγόριο Παλαμά, τεράστια. Όσον αφορά το πόσοι μοναχοί έγιναν Πατριάρχες, Αρχιερείς κ.λ.π. και οργάνωσαν την εκκλησία ή πόσοι Πατριάρχες και Αρχιερείς προσήλθαν και εγκαταβίωσαν σ' αυτό, επιλήψει γαρ ημάς ο χρόνος διηγούμενους περί αυτών. Ο μοναχισμός της Ρωσίας, της Σερβίας, της Ρουμανίας, της Βουλγαρίας, ο εκχριστιανισμός των Σλάβων, οφείλεται σε Αθωνίτες μοναχούς. Ένα μόνο παράδειγμα, εν κατακλείδι, θα καταθέσουμε, μιας μόνο Αγιορείτικης Μονής, ώστε να κατανοηθεί η κοινωνική προσφορά του: Η Ιερά Μονή Χιλανδαρίου ήταν ο κύριος τροφοδότης της Σερβικής εκκλησίας με Πατριάρχες, Αρχιεπισκόπους, Επισκόπους, και κατέστη πνευματικό κέντρο της Εκκλησίας της Σερβίας. Υπήρξε ο πνευματικός φωτοδότης όλου του σερβικού λαού. Εδώ μεταφράστηκαν τα εκκλησιαστικά βιβλία, με σκοπό την οργάνωση της Σερβικής Εκκλησίας. Από τους δώδεκα Αρχιεπισκόπους της πρώτης περιόδου της Σερβικής Εκκλησίας, οι οκτώ προέρχονται από την Ι. Μονή Χιλανδαρίου.

Η δε δημιουργία της Αυτοκέφαλής Σερβικής Εκκλησίας έγινε από τον άγιο Σάββα, μοναχό της Ι. Μονής Χιλανδαρίου, ο οποίος ήταν γιος του πρώτου Σέρβου βασιλιά Στεφάνου Νεμάνια. Αυτός υπήρξε ο πρώτος Αρχιεπίσκοπος της Σερβικής Εκκλησίας, αυτός μετέφερε την πνευματικότητα της Ορθοδοξίας στην Σερβία και αυτός έδωσε το έναυσμα για τη δημιουργία μεγάλων σερβικών μοναστικών κέντρων, όπως της Στουντένιτσας. Είναι δε, ο πρώτος άγιος στο αγιολόγιο της Σερβικής Εκκλησίας.

Σάββας ο Β΄, μοναχός και ηγούμενος της Ι. Μονής Χιλανδαρίου. Εξελέγη Αρχιεπίσκοπος της Σερβικής Εκκλησίας, είναι άγιος και η μνήμη του τιμάται στις 8 Φεβρουαρίου.

Δανιήλ Α΄, ηγούμενος της ανωτέρω μονής. Εξελέγη Αρχιεπίσκοπος της Σερβικής Εκκλησίας, διάδοχος του Σάββα Β΄. Τον Δανιήλ διαδέχθηκε ο

Ιωαννίκιος Α΄, ηγούμενος επίσης της προαναφερθείσας μονής. Η μνήμη του τιμάται στις 28 Μαΐου.

Ο Ευστάθιος Α΄ διαδέχθηκε τον Ιωαννίκιο Α΄. Διετέλεσε κι αυτός ηγούμενος της εν λόγω μονής· και είναι επίσης άγιος.

Ο Σάββας Γ΄ ήταν επίσης ηγούμενος της Ι. Μονής Χιλανδαρίου.

Ο Νικόδημος Α΄ έγινε κι αυτός Αρχιεπίσκοπος Σερβίας και ήταν ηγούμενος στην Ι. Μονή Χιλανδαρίου. Επέστρεψε εκεί με συνοδεία αρκετών αγιορειτών πατέρων.

Ο Δανιήλ Β΄, επίσης ηγούμενος της ίδιας μονής. Εξελέγη Αρχιεπίσκοπος Σερβίας και στη Μονή Πεκίου δημιούργησε σχολή, για να διδάσκονται ελληνικά και να μεταφράζονται έργα των Πατέρων. Συνέβαλε στη σύνδεση της Σερβικής Εκκλησίας με την ελληνική γλώσσα, και μετέδωσε στη Σερβική Εκκλησία την πλούσια ελληνική πνευματική παράδοση. Η μνήμη του ως αγίου τιμάται στις 9 Δεκεμβρίου.

Σάββας Δ΄, ηγούμενος της ανωτέρω μονής. Το 1354-1375 εξελέγη Πατριάρχης Σερβίας.

Εφραίμ, 23 ετών εκάρη μοναχός στη Μονή Χιλανδαρίου. Το 1375 εξελέγη Πατριάρχης της Σερβικής Εκκλησίας, είναι άγιος και η μνήμη του τιμάται στις 15 Ιουνίου.

Μακάριος Sokolovic, ηγούμενος της Ι. Μονής Χιλανδαρίου. Το 1557 εξελέγη Πατριάρχης Σερβίας.

ΕΝΑ ΕΥΛΟΓΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Γιατί όμως έσβησαν σιγά σιγά όλα τα μεγάλα μοναστικά κέντρα της Ορθοδοξίας και έμεινε μόνο η Αθωνική Πολιτεία; Διότι οι Αυτοκράτορες και Πατριάρχες του χάρισαν το αυτοδιοίκητο, το αυτοτελές και το ανεξάρτητον! Έτσι οι μοναχοί του έμειναν στο πέραςμα των αιώνων ανεπηρέαστοι από όλες τις κρατικές και εκκλησιαστικές παρεμβάσεις, από όλες τις πολιτειακές και εκκλησιαστικές αλλαγές. Ο Επίσκοπος στο Άγιον Όρος συμμετέχει μόνο στις πανηγύρεις των Ιερών Μονών και καλείται για την τέλεση χειροτονιών διακόνων και ιερέων· ούτε κουρές των μοναχών εγκρίνει, ούτε τις κουρές τους κάνει, ούτε οικονομικό έλεγχο ασκεί και, δόξα τω Θεώ, ο... «αδέσποτος» του Αγ. Όρους μοναχισμός, από το 800 μ.Χ. έως το 2019 ζει, βασιλεύει και μεγαλώνεται!

Αυτό το μοναστικό κέντρο μεταφέρει ζωντανά την αληθινή μοναστική παράδοση, και αυτή τη ζωντανή παράδοση λαμβάνοντας υπόψη της η Εκκλησία της Ελλάδος, ευλόγησε την ίδρυση των αυτοδιοίκητων, αυτοτελών και ανεξάρτητων Ι. Μονών, ήτοι τα Ησυχαστήρια.

ΟΛΗ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΤΗΣ, Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΝ ΟΦΕΙΛΕΙ ΣΤΟΝ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟ

Οφείλουμε να υπενθυμίσουμε ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία όλη τη λειτουργική της ζωή την οφείλει στον μοναχισμό. Αναλυτικότερα:

ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ: Ο πρώτος μεγάλος Υμνογράφος της Εκκλησίας μας είναι ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, μοναχός στην Λαύρα του Αγίου Σάββα στην Παλαιστίνη. Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός είναι ο υμνογράφος της Οκτωήχου

Παρακλητικής, όλου αυτού του αναστάσιμου υμνογραφικού μεγαλείου, που ψάλλουμε εναλλάξ τα Σαββατοκύριακα και τις Κυριακές.

Τις δε καθημερινές Ακολουθίες της Οκτώηχου Παρακλητικής, τις συμπλήρωσε ο άλλος μεγάλος, μοναχός, Υμνογράφος της του Χριστού Εκκλησίας, ο Ανατόλιος ο Στουδίτης. Αξίζει δε να υπομνήσουμε ότι την Οκτώηχο Παρακλητική (εντός της οποίας έχει εντεθεί υμνογραφικώς άπαντα η χριστιανική δογματική διδασκαλία), την χρησιμοποιούσαν στη λειτουργική ζωή όλες οι κατά τόπους εκκλησίες, ανατολής και δύσης και μάλιστα με εντολή του Φράγκου αυτοκράτορα Καρλομάγνου, ζώντος ακόμη του αγ. Ιωάννη του Δαμασκηνού.

Ο άγιος Δαμασκηνός συνέγραψε περί τους 90 Κανόνες μεγάλων εορτών, με κυριότερον και γνωστότερον στην Ακολουθία του Πάσχα, το: «Αναστάσεως ημέρα λαμπρυνθώμεν λαοί» κ.λ.π. Επίσης συνέγραψε την Ακολουθία και τον Κανόνα του Ευαγγελισμού: «Ανοίξω το στόμα μου... ο καθημένος εν δόξη..., την ανεξιχνίαστον θείαν βουλήν» και πλήθος άλλων εκκλησιαστικών ύμνων των μεγάλων εορτών, όπως της εορτής της Υπαπαντής, της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, του Γενεσίου της Θεοτόκου κ.λ.π. Ακόμα συνέγραψε πλήθος εκκλησιαστικών ύμνων, όπως το: «Επί σοι χαίρει Κεχαριτωμένη πάσα η κτίσις...», «Της ευσπλαχνίας την πύλην άνοιξον ημίν ευλογημένη Θεοτόκε», «Την πάσαν ελπίδα μου» κ.α. Όλα αυτά είναι έργα της «γραφίδος της δεξιάς», του αγίου μοναχού Δαμασκηνού. Αυτός επηρέασε όλους τους μετέπειτα εκκλησιαστικούς υμνογράφους, όπως και τον θετό αδελφό του και συμμοναστή Κοσμά του Μαΐουμά.

ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ BYZANTINH ΜΟΥΣΙΚΗ: Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός είναι ο Μελωδός των υπέροχων εκκλησιαστικών ύμνων και ο ιδρυτής της βυζαντινής μουσικής. Αυτός όρισε και εγκαθίδρυσε τον χαρακτήρα και το ύφος της εκκλησιαστικής ποιήσεως και υμνωδίας. Είναι δε ο επινοητής της αγκιστροειδούς, παρασημαντικής, βυζαντινής μουσικής γραφής. Πρώτος συστηματοποίησε την αρχαία οκτωηχία, συγγράφοντας θεωρία για την Πράξη της Ιερής Μουσικής, στη βάση του ελληνικού Πενταχόρδου. Η πρακτική εφαρμογή της είναι η Οκτώηχος. Αυτή αποτελεί την πρώτη πηγή μελοποίησης των ύμνων και της βυζαντινής μουσικής, που στη συνέχεια συνετήρησαν και αύξησαν ο μοναχός Ιωάννης Κουκουζέλης, ο Ιωάννης Κλαδάς και ο Πέτρος Πελοποννήσιος, ο Γρηγόριος Πρωτοψάλτης, ο Χουρμούζιος Χαρτοφύλαξ, φθάνοντας μέχρι τις ημέρες μας και δίνοντας τη δυνατότητα στο πλήρωμα της Εκκλησίας να μετέχει στην πνευματική ανάταση, στην οποία αποσκοπούν οι αγγελικές βυζαντινές υμνωδίες.

Μερικά από τα μνημειώδη μελοποιημένα βυζαντινά μουσουργήματά του είναι τα οκτώ μέγιστα Κεκραγάρια, τα προωδικά του Ακαθίστου Ύμνου, το αργό «Θεός Κύριος» του Ακαθίστου, το «Το προσταχθέν μυστικώς» (αργόν και δίχορον), το «Τη Υπερμάχω» (αργόν), το «Ίδού ο Νυμφίος έρχεται» (αργόν), το «Ότε οι ένδοξοι μαθηταί» (αργόν), το εις τον α' ήχο Κοινωνικό «Γεύσασθε και ίδετε», το εις τον πλ.β' ήχο Χερουβικό της Προηγιασμένης Λειτουργίας, «Νυν αι δυνάμεις», και άλλα χερουβικά, κοινωνικά κ.λ.π.

Τυπικό της Εκκλησίας

Πέραν της υμνογραφικής παραγωγής, πέραν της μελοποίησής αυτής με βυζαντινή μουσική και γραφή, όλα αυτά για να τελούνται στις εκκλησίες ευσημόνως και κατά τάξη, χρειαζόταν κάποιος να ορίσει το τυπικό· και αυτό το επιφορτίστηκε ο μοναχός άγιος Σάββας της Λαύρας των Ιεροσολύμων. Το πρότυπο Τυπικό της τελετουργικής ζωής, αυτός το αποτύπωσε και αυτό εδραιώθηκε σε όλη την ορθόδοξη εκκλησία και αυτό εφαρμόζεται μέχρι σήμερα, με μικρές παραλλαγές. Με το τυπικό του διαρρυθμίζεται το έργο των Ιεροψαλτών και των Ιερέων, και η τάξη των Ακολουθιών. Εντός αυτού περιέχεται το σύνολο των οδηγιών και των διατάξεων για το πώς αρμόζει να τελούνται και τότε οι Ακολουθίες της Εκκλησίας, καθορίζεται η σειρά και η δομή τους, πού πρέπει να ψάλλονται οι ψαλμοί, να εκφωνούνται οι ευχές, να διαβάζονται τα αναγνώσματα· επισημαίνονται επίσης προβλήματα, όταν λ.χ. συμπίπτουν δύο και τρεις μεγάλες εορτές μαζί, την ίδια ημέρα. Το θεμέλιο, λοιπόν, Τυπικόν της Εκκλησίας, είναι αυτό του αγ. Σάββα, το οποίο και σήμερα χρησιμοποιεί το Πατριαρχείο ως το «Τυπικόν της Μεγάλης Εκκλησίας», με κάποιες, βεβαίως, παραλλαγές· το ίδιο ισχύει και για το Άγιον Όρος, τις Σλαβικές Εκκλησίες κ.λ.π.

Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Εάν δεν υπήρχαν οι μοναχοί κωδικογράφοι να αντιγράφουν, να καλλιγραφούν και να φυλάσσουν τα αρχαία κείμενα στις βιβλιοθήκες τους, η Εκκλησία σήμερα δεν θα είχε ούτε το ευαγγέλιο, ούτε τα έργα των μεγάλων Πατέρων και την εκκλησιαστική θεολογία, ούτε εκκλησιαστικά λειτουργικά βιβλία. Όλα περιεσώθησαν με την μέριμνα των μοναχών. Ακόμη και η θύραθεν Γραμματεία οφείλει τα μέγιστα στην τιτάνια αντιγραφική προσπάθεια παλαιών μοναχών.

Ο ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ

Ο αγώνας των οσίων μοναχών κατά των αιρέσεων είναι απερίγραπτος. Πλήθος οσιομαρτύρων, οσίων, ομολογητών κοσμούν το Αγιολόγιο της Εκκλησίας μας. Τι να πρωτοαναφέρουμε; Ο αγ. Σάββας, των αναχωρητών το καύχημα (483 μ.Χ.), επιδόθηκε σε μεγάλους αγώνες για τη στερέωση της Ορθοδοξίας και πολέμησε σθεναρά την αίρεση του μονοφυσιτισμού· κινητοποίησε όλους τους μοναχούς της ερήμου και κατόρθωσε να στηρίξει τους Ορθοδόξους Πατριάρχες Ηλία και Ιωάννη, τη στιγμή που οι Εκκλησίες Κωνσταντινουπόλεως, Αλεξανδρείας και Αντιόχειας, είχαν περιέλθει σε μονοφυσίτες Πατριάρχες.

Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός προέβη σε μεγάλους αγώνες κατά τη διάρκεια των εικονομαχιών το 726 μ.Χ. επί Λέοντος Ισαύρου, όταν ξεκίνησε ο διωγμός κατά των αγίων εικόνων. Έγραψε πλήθος επιστολών και πραγματειών κατά της αιρέσεως και των αιρετικών, εκπόνησε το δογματικό έργο «Πηγή γνώσεων» και πλήθος άλλων θεολογικών έργων, με σκοπό την κατάλυση των αιρέσεων των Μονοφυσιτών, του

Μονοθελητισμού, των Νεστοριανών Μανιχαίων και των Εικονομάχων. Οι αιρετικοί του έκοψαν το δεξί χέρι με το οποίο έγραφε. Εκείνος πήρε το κομμένο χέρι του, πήγε μπροστά στην εικόνα της Παναγίας και παρακλητικά της είπε: «*Κυρία Θεοτόκε, εάν Εσύ θέλεις αυτό το χέρι να συνεχίσει να γράφει ύμνους προς τον Θεό και την Χάρη Σου, τότε αποκατέστησέ το*»! Το χέρι απεκατεστάθη θαυματουργικώς και τότε ο άγιος έγραψε τον γνωστό ειρμό του Κανόνα του α΄ ήχου: «Σου η τροπαιούχος δεξιὰ θεοπρεπώς εν ισχύι δεδόξασται...».

Ο Μέγας Αντώνιος με τους ασκητές άφησαν την έρημο και μετέβησαν στην Αλεξάνδρεια, πολεμώντας κατά της αιρέσεως του αρειανισμού.

Οι Αγιορείτες Πατέρες αντιστάθηκαν στον λατινόφρονα Πατριάρχη Βέκο και τον αυτοκράτορα Μιχαήλ Παλαιολόγο· με πρωτοστάτη τον άγιο Κοσμά τον Πρώτο, αντιστάθηκαν και πλήθος Αθωνιτών ομολόγησε και μαρτύρησε.

Τι να αναφέρουμε για τον άγιο Θεόδωρο τον Στουδίτη (759-826), τον ασυμβίβαστο ομολογητή της Εκκλησίας μας; Ήλεγξε τον αυτοκράτορα για ηθικά θέματα, ήλεγξε τον Πατριάρχη Νικηφόρο και όταν κορυφωνόταν η εικονομαχία, αυτός μαζί με τους άλλους μοναχούς πήρε τις εικόνες και τις λιτάνευσαν στην Κωνσταντινούπολη, υπέστη βασανιστήρια, καταδικάστηκε σε εξορία, συνέγραψε πλήθος αντιαιρετικών συγγραμμάτων κ.λ.π.

ΤΟ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ

Ο μοναχός και Καθηγούμενος σε μοναστήρι του Ολύμπου της Βιθυνίας, ο **άγιος Μεθόδιος** με τον συμμοναστή του **άγιο Κύριλλο**, αδελφοί κατά σάρκα εκ Θεσσαλονίκης, ανέλαβαν περί το 863 μ.Χ., τον εκχριστιανισμό των Σλάβων. Μετέφρασαν στα σλαβικά πλήθος εκκλησιαστικών κειμένων, ανέλαβαν την αποστολή για τον ορθόδοξο καταρτισμό της Μεγάλης Μοραβίας (σημερινή Τσεχία, Σλοβακία, Ουγγαρία, Πολωνία). Ανέλαβαν αυτό το έργο που τους το ανέθεσε ο αυτοκράτορας Μιχαήλ Γ΄, μετά από παράκληση και πρόσκληση του ηγεμόνα Μοραβίας Ραστισλάβ. Συγκρότησαν γραπτή σλαβική γλώσσα. Μάλιστα, ο άγιος Κύριλλος εφηύρε αλφάβητο στηριζόμενο στο ελληνικό και απέδωσε με αυτό τους φθόγγους της σλαβικής γλώσσας, το οποίο και ονομάστηκε Κυριλλικό και μέχρι σήμερα είναι το αλφάβητο όλων των σλαβικών λαών. Επίσης καθιέρωσαν την σλαβική ως λειτουργική γλώσσα και επάνδρωσαν με δεκάδες μαθητές τους - ως διακόνους και πρεσβυτέρους - τις τοπικές εκκλησίες. Οι άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος ανήκουν στις κορυφαίες προσωπικότητες της παγκόσμιας ιστορίας, εκπολίτισαν και εκχριστιάνισαν τους Σλάβους, μεταλαμπαδεύοντας σε αυτούς τον βυζαντινό πολιτισμό. Πρόκειται για έναν άνευ προηγουμένου άθλο στην πολιτιστική ιστορία της Μεσαιωνικής Ευρώπης, αφού καθόρισε αποφασιστικά την πορεία του χριστιανισμού και του πολιτισμού στην βόρεια, κεντρική και νοτιοανατολική Ευρώπη. Στους δύο αυτούς μοναχούς Ιεραποστόλους οφείλουν την πνευματική και πολιτιστική τους ανάπτυξη τα 2/3 των λαών της Ευρώπης!

Ο όσιος Παΐσιος του Βελιτσκόφσκι (1722-1794), μοναχός ασκητής στην Ιερά Σκήτη του Προφήτη Ηλία στο Άγιον Όρος, συνέλεξε και μετέφρασε πλήθος

ασκητικών κειμένων· μεταξύ αυτών και την Φιλοκαλία. Οι Πνευματικοί Πατέρες του Όρους, τον προέτρεψαν να υπάγει στη Ρωσία και στη Μολδαβία, για να μεταλαμπαδεύσει το πνεύμα του μοναχισμού. Έφυγε από τον Άθωνα με 66 μοναχούς και συνέβαλε στη δημιουργία του γνήσιου ρωσικού μοναχισμού. Με το φιλοκαλικό κίνημα επηρέασε βαθύτατα την θρησκευτική και κοινωνική ζωή της Ρωσίας. Με το πνευματικό κλίμα που δημιούργησε, καλλιεργήθηκε και αναπτύχθηκε ο θεσμός των Γερόντων (Στάρετς) και εν συνεχεία ανεδείχθη πλήθος αξιόλογων μοναστικών κέντρων, όπως του Σαρώφ της Όπτινα κ.λ.π. Διά των πνευματικών ενεργειών του οσίου Παΐσιου, διαδόθηκε η θεωρία για την κάθαρση της καρδιάς, τον φωτισμό του νου, τη νοερά καρδιακή ευχή του Κυρίου ημών Ιησού σε όλα τα στρώματα του ρωσικού λαού και έτσι αναπτύχθηκε η ιδιαίτερη λαϊκή ρωσική ευσέβεια. Ο όσιος Παΐσιος ευεργέτησε πνευματικά τις σλαβικές χώρες, κυρίως την Ουκρανία, τη Ρουμανία, τη Μολδαβία, την Βλαχία, τη Ρωσία και τα Βαλκάνια. Το 1779 εγκαταστάθηκε στην Ι. Μονή Νεάμτς της Ρουμανίας (το μεγαλύτερο πνευματικό και πολιτιστικό κέντρο), εντός της οποίας ανήγειρε νοσοκομείο και ξενώνα για γέροντες, τυφλούς και χωλούς. Οι μοναχοί του ανήλθαν σε 700. Σ' αυτή τη μονή κοιμήθηκε και εκεί φυλάσσεται το άγιο λείψανό του, το οποίο ανευρέθη θαυματουργικώς.

Ο όσιος Αντώνιος ο Σπηλαιώτης εκάρη μοναχός το 1035 στο Άγιον Όρος στην Ι. Μονή Εσφιγμένου, υπό του θεοφόρου Γέροντος Θεοκτίστου. Κατόπιν θεϊκής πληροφορίας που εδέχθη ο Γέρων Θεόκτιστος, του έθεσε ως θέμα υπακοής να μεταβεί στη Ρωσία, όπως και έπραξε. Εκεί ο άγιος εγκαταβίωσε σε σπήλαιο κοντά στο Κίεβο. Το σπήλαιό του αποτέλεσε στη συνέχεια το πρώτο ρωσικό μοναστήρι και είναι η παγκοσμίως σήμερα γνωστή Λαύρα των Σπηλαίων του Κιέβου, με πλήθος άφθαρτων οσιακών λειψάνων. Με την αγία του ζωή ο όσιος Αντώνιος μεταλαμπαδεύσε την ορθοδοξία και τον μοναχισμό στη Ρωσία.

Άγιος Μάξιμος ο Γραικός, ο Βατοπαιδινός. Το 1515 ο ηγεμόνας της Μόσχας Βασίλειος Ιβάνοβιτς ζήτησε από το Οικουμενικό Πατριαρχείο να αποστείλει κάποιο λόγιο αγιορείτη μοναχό, για να μεταφράσει διάφορα Πατερικά έργα. Εστάλη ο άγιος Μάξιμος, μοναχός Βατοπαιδινός, ο οποίος μετέφρασε πλήθος πνευματικών έργων και αναδείχθηκε αναμορφωτής της Ρωσικής Εκκλησίας και κοινωνίας και ανακηρύχθηκε επισήμως άγιος.

ΝΑ ΜΗ ΣΥΓΧΕΟΥΜΕ ΤΟΝ ΜΟΝΑΧΙΚΟ ΣΚΟΠΟ, ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ, ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΘΕΝΑ ΑΠΟ ΕΜΑΣ

Επανερχόμενοι, λοιπόν, στον Σκοπό, επισημαίνουμε ξανά ότι ο σκοπός κάθε βαπτισμένου ανθρώπου –είτε λαϊκού, είτε μοναχού, είτε Αρχιερέως, είτε Πατριάρχου-, είναι κοινός και αποκλειστικά ένας και μοναδικός· και αυτό αποτελεί θεμελιώδη Αρχή του Ευαγγελίου, ή μάλλον είναι αυτό το ίδιο το Ευαγγέλιο! Ουδείς μπορεί και έχει εξουσία να το αλλάξει. Όλοι είμαστε **υπόχρεοι στην τήρηση και υλοποίηση του Σκοπού** αυτού, αφού διά του Αγίου Βαπτίσματος η Χάρις και η Δύναμις του Αγίου Πνεύματος ενοικεί εντός ημών.

Δυστυχώς όμως, κατά καιρούς κάποιοι νόες εις όλες τις βαθμίδες της εκκλησιαστικής ιεραρχίας, συγγέουν τον Σκοπό με τον τρόπο που ο καθένας επιλέγει να υλοποιήσει αυτό τον σκοπό. Ενώ ο σκοπός είναι ένας και υποχρεωτικός, όμως από τον Αγαθό Θεό έχει αφεθεί να γίνεται εν ελευθερία η επιλογή του τρόπου υλοποίησής του.

Λ.χ. άλλος προτιμά να διάγει εν παρθενία, άλλος προτιμά τον έγγαμο βίο, γι' αυτό και έχουμε τόσες μυριάδες αγίους έγγαμους, όσο και μυριάδες αγίους εν παρθενία βιώσαντας. Άλλος πάλι, επιλέγει την ερημική ζωή, κατοικώντας μονώτατος εν όρεσι και σπηλαίοις, και άλλος επιλέγει τη ζωή εν μέσω μεγαλουπόλεων και έχουμε πλήθος αγίων και από τις δύο κατηγορίες· άλλος πάλι επιλέγει να γίνει Στυλίτης, άλλος κοινοβιάτης, άλλος της «Βασιλειάδος» κοινωνός, άλλος σαλός, άλλος...

Κάτω, λοιπόν, από αυτά τα αληθινά δεδομένα και ο μοναχισμός έχει τον ένα και μοναδικό σκοπό. Ωστόσο, ανά τους αιώνες επιδεικνύει πλούσια παράδοση τρόπων επιλογής για την υλοποίηση αυτού του σκοπού, που αποτελούν προϊόντα της ελεύθερης βούλησης, της προτίμησης και της ιδιαίτερης προσωπικότητας του κάθε μοναχού, όπως προαναφέραμε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ ΑΡΘΡ. 3

Στον σκοπό που καταγράφεται στον κανονισμό, απουσιάζει παντελώς η αναφορά στη δεύτερη εντολή του Κυρίου, στην προς τον πλησίον αγάπη. Δεν υπάρχει έστω μια μικρή αναφορά ή υπόμνηση για την τήρηση αυτής της εντολής. Ποιος είναι ο λόγος; Ο Κύριος μας υποχρεώνει στην τήρησή της. Πώς απαλλασσόμεθα από αυτή την υποχρέωση; Μήπως κάποιοι ανησυχούν ή φοβούνται την προσφορά του μοναχισμού στο κοινωνικό σύνολο και αυτή την άδολη και ειλικρινή αγάπη του θέλουν να την περιορίσουν, ει δυνατόν να την εξαφανίσουν και να την καταστήσουν μεμπτή; Θέλουν ίσως να περιορίσουν την αγάπη μόνον προς τον Θεό; Για τους μοναχούς όμως, ο Θεός και η εικόνα Του (αν και στίγματα φέρει πταισμάτων), δεν αποστασιοποιούνται. Ο αγ. Ιωάννης της Κλίμακος καταγράφει ότι, όταν ερωτήθηκε ένας μοναχός πώς δικαιολογούσε στα μοναχικά καθήκοντά του την προς τους ανθρώπους διακονία, απάντησε: «Ουδέποτε ανθρώποις με δουλεύειν εννενόηκα, αλλά τω Θεώ» (βλ. Ιωαν. Σιναΐτου Κλίμαξ, PG 88,685). Κάθε διακονία του μοναχού και η κοινωνική προσφορά του, μετατρέπεται σε υπηρεσία προς τον ίδιο τον Θεό, ο Οποίος λέγει: «40 ἡμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε... (και) 45 ἡμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδέ ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. ΚΕ'). «Πῶς οὖν λύετε μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων;» (Ματθ. Ε',19). Ο αββάς Σεραπίων ο Σινδόνιος, αφού πούλησε τα πάντα και αυτά τα ρούχα του και τα έδωσε προς παρηγορία των πτωχών, μη έχοντας τι άλλο να πωλήσει, πουλήθηκε ο ίδιος δούλος σε ειδωλολάτρες ηθοποιούς για 20 νομίσματα, με σκοπό να λυτρώσει την οικογένειά τους από την πλάνη των ειδώλων και το ανήθικο -για την εποχή εκείνη- επάγγελμά τους, πράγμα που επέτυχε (βλ. Παλλαδίου, Λαυσαϊκόν, PG 34,1185).

Ο όσιος Θαλλελαίος άφησε την έρημο και εκχριστιάνισε μια ολόκληρη πόλη, τα Γάβαλα. Όσιοι θεοφόροι Πατέρες πωλούσαν τα εργόχειρά τους στις πόλεις και ύστερα

εισήρχοντο στα πορνεία και προσέφεραν τα χρήματα αυτά στις πόρνες, προκειμένου να μην αμαρτάνουν· έτσι έγιναν αίτιοι μεταστροφής πλήθους εκδιδομένων γυναικών, πολλές από τις οποίες τις βοήθησαν πνευματικά, ώστε να καταστούν σκευή εκλογής του Αγίου Πνεύματος. Ο ηγαπημένος απόστολος του Χριστού, Ιωάννης, λέγει: «20 ὁ γάρ μή ἀγαπῶν τόν ἀδελφόν ὃν ἐώρακε, τόν Θεόν ὃν οὐχ ἐώρακε πῶς δύναται ἀγαπᾶν; 21 καί ταύτην τήν ἐντολήν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τόν Θεόν ἀγαπᾷ καί τόν ἀδελφόν αὐτοῦ» (Α΄ Ιωαν., κεφ.δ').

Στον σκοπό του άρθρ.3, αναφέρονται πλείστα όσα, που ο σκοπός αυτών καταλήγει στο: «οδηγούσης εις ψυχικήν αυτών σωτηρίαν..». Ούτε όμως η κοινοβιακή πολιτεία, ούτε οι κατ'ιδίαν προσευχές, ούτε η συνεχής άσκησις, ούτε η εν αγίαις διακονίαις νέκρωσις των παθών είναι ο Σκοπός. Όλα αυτά είναι μέσα υλοποίησης του Σκοπού, ο οποίος όπως αναλυτικά εξηγήσαμε, είναι ένας.

Το θλιβερότερο όμως είναι ότι με όλα τα προαναφερθέντα εμφανίζεται ως επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, το ότι οι μοναχοί αποσκοπούμε δήθεν δι'αυτών «στην ψυχικήν ημών σωτηρίαν». Παρουσιάζεται δηλ. ένας μοναχισμός αρρωστημένος, ο οποίος για το μόνο που ενδιαφέρεται, είναι για τη σωτηρία της ψυχής τους! Δυστυχώς, τοιουτοτρόπως έχει συκοφαντηθεί και δυσφημισθεί ο μοναχισμός, ενώ οι θεμελιώδεις αρχές του βασίζονται πάνω στην απάρνηση του εαυτού μας, σύμφωνα με το: «εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καί ἄράτω τόν σταυρόν αὐτοῦ καί ἀκολουθεῖτω μοι». (Ματθ.1στ',24).

Και επαναλαμβάνουμε ότι ο μοναχισμός βασίζεται:

-Πάνω στην αποταγή από κάθε ιδίον πράγμα και θέλημα, σύμφωνα με το: «33 οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὅς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής» (Λουκ., ΙΔ').

-Πάνω στο μίσος προς την εαυτού ψυχή, σύμφωνα με το: «25 Συνεπορεύοντο δέ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. καί στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· 26 εἴ τις ἔρχεται πρὸς με καί οὐ μισεῖ... ἔτι δέ καί τήν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναταί μου μαθητής εἶναι» (Λουκ., ΙΔ').

- Στην τέλεια ακινησία της θελήσεως για τη σωτηρία της ψυχής τους, σύμφωνα με το: «32 μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λῳτ. 33 ὃς ἐάν ζητήσῃ τήν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν, καί ὃς ἐάν ἀπολέσῃ αὐτήν, ζωογονήσῃ αὐτήν» (Λουκ., ΙΖ'). Και το: «35 ὃς γάρ ἂν θέλῃ τήν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ'ἂν ἀπολέσῃ τήν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καί τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν» (Μαρκ., Η').

Προτείνουμε για το Άρθρο 3, να γραφτεί ως εξής :

«Σκοπός των εγκαταβιούντων και των εγκαταβιουσών εν τοις Ιεροῖς Ησυχαστηρίοις, είναι η εγκαθίδρυσις της εντός αυτών Βασιλείας του Θεού, διά της τηρήσεως των δύο θεμελιωδών ευαγγελικών εντολών, της προς τον Θεόν και προς τον πλησίον τελείας αγάπης, κατά την εν τω μοναχικῷ βίῳ παράδοσιν της Ανατολικῆς Ορθοδόξου του Χριστοῦ Εκκλησίας».

Πρόταση για το Άρθρο 12:

Τα περί αντικαταστάσεως Καθηγουμένου και Καθηγουμένης κατόπιν αιτιολογημένης προτάσεως του οικείου Αρχιερέως στην Δ.Ι.Σ., ως και της εκλογής του Ηγουμενοσυμβουλίου, δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτά, αφού είναι εμφανώς παράνομα.

Ισχύουν μόνο και απαρέγκλιτα όσα ορίζονται εν τη Ιδρυτική αυτών Πράξη, η οποία ηλέγχθη, ενεκρίθη και επευλογήθη υπό του οικείου Μητροπολίτου, της Ιεράς Συνόδου και της Πολιτείας.

Άρθρο 13

Πρόταση να αντικατασταθεί η φράση: «μετά από ευλογία του επιχωρίου Αρχιερέως», με τη φράση: «και ο επιχώριος Αρχιερέυς δίνει την ευλογία Του» (αφορά την ελεύθερη επιλογή του Πνευματικού, θέμα ουσιωδέστατο).

ΑΡΘΡΟ 14

Πρόταση να απαλειφθεί εντελώς το εντός της παρενθέσεως (για τις προ του Α.Κ. Ιδιωτικές Μονές).

ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ Ι. ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΩΝ

Πρόταση Α΄: Ως πρώτο (1^ο) Άρθρο, να τεθεί: «ο παρών Κανονισμός δεν έχει αναδρομική ισχύ και δεν ισχύει για όσα έχουν ήδη ιδρυθεί πριν την ψήφιση του Άρθρ.50 του Ν.4559/2018, ΦΕΚ Α΄142/3.8.2018 και πριν τη δημοσίευση του παρόντος Κανονισμού. Αυτά θα εξακολουθήσουν να διέπονται από την Ιδρυτική τους Πράξη, το υπό του οικείου Αρχιερέως και της Ιεράς Συνόδου ελεγμένο, εγκεκριμένο και ευλογημένο καταστατικό, το επικυρωθέν με Βασιλικό ή Προεδρικό Διάταγμα».

Πρόταση Β΄: Να προστεθεί ένα άρθρο που να ορίζει: «Οι οικείοι Επίσκοποι να μεριμνούν για την οικονομική και υλική ενίσχυση των οικονομικά ασθενέστερων Ησυχαστηρίων, όπως επιβάλλει ο Δ΄ Κανών της Δ΄ Οικουμενικής Συνόδου (τον μεν τοι Επίσκοπον της πόλεως, χρη την δέουσαν πρόνοιαν ποιείσθαι των μοναστηρίων)».

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Μακαριώτατε Άγιε Αρχιεπίσκοπε και Πρόεδρε της Ι. Συνόδου, κ. Ιερώνυμε,
Άγιοι Συνοδικοί Αρχιερείς,
Άγιοι Αρχιερείς της Συνόδου της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος,

Κληθήκαμε να καταθέσουμε τις απόψεις μας και υπακούσαμε στο αίτημά Σας, αναλύοντας αυτές διεξοδικώς, αναλυτικώς και κυρίως εν Πνεύματι ευθές και Αληθείας. Ελπίζουμε ότι η υπό του Αγίου Βαπτίσματος εν Υμίν ενοικούσα Χάρις, θα πληροφορήσει Υμάς, όπως ενεργήσητε σύμφωνα με το θέλημα του Κυρίου ημών και Υμών Ιησού Χριστού, του Μεγάλου Αρχιερέως, της Κεφαλής της Εκκλησίας μας.

Το να εγκρίνει ο Μητροπολίτης την κουρά, το να τελέσει ο Μητροπολίτης την κουρά κ.λ.π., αυτά δεν επιβάλλονται με νόμο. Αν ο Μητροπολίτης δεν επιδείξει πατρική στοργή στους μοναχούς και στις μοναχές και εάν οι μονάζοντες δεν αγαπούν τον Μητροπολίτη τους σαν Πατέρα τους και δεν αισθάνονται ως ανάγκη την παρουσία του Πατέρα τους στη χαρά της Μονής τους και στην κουρά ενός αδελφού ή μιας αδελφής, τότε δεν έχει καμμία αξία η επιβολή –διά νόμου- της παρουσίας Του εκεί. Ο Θεός δεν θέλει τον εξαναγκασμό της βουλήσεως διά κοσμικών νόμων, αλλά διά του Νόμου της Αγάπης.

Θα αναφέρουμε ένα μόνο παράδειγμα προς πίστωση των ανωτέρω: Η αγία Ειρήνη μεταβαίνουσα στο όρος Όλυμπος της Βιθυνίας και λαμβάνοντας την ευχή του Μεγάλου Ιωαννικίου, μετέβη στην Κωνσταντινούπολη. Εκεί προσήλθε στη Μονή Χρυσοβαλάντου και μετά από δοκιμασία, **με την ευχή της Καθηγουμένης, έλαβε το αγγελικό σχήμα** (842 μ.Χ.) **μέσα στη μονή από τον Πρεσβύτερο αυτής** (σημ.: Για όλες οι μοναχές διά της ευχής της Καθηγουμένης οριζόταν η κουρά και ο Πρεσβύτερος της μονής τελούσες τις κουρές). Η Ηγουμένη κάποτε ασθένησε βαρέως και πριν κοιμηθεί, συνέστησε κρυφά στην Αδελφότητα να εκλέξουν ως Ηγουμένη μετά τον θάνατό της, την Ειρήνη. Όλη η Αδελφότητα αγαπούσε την Ειρήνη, λόγω της αρετής και της ταπεινοφροσύνης της και όλες την Ειρήνη ποθούσαν για επόμενη Καθηγουμένη τους.

Όταν η Ηγουμένη κοιμήθη και επέκειτο η εκλογή της νέας Ηγουμένης, η Αδελφότητα απέκρυψε από την Ειρήνη την παραίνεση της Ηγουμένης, αλλά και τη δική τους βούληση (και αυτό, διότι οι μοναχές εφοβούντο ότι εάν της το έλεγαν, θα έφευγε από τη μονή, μη δεχομένη το αξίωμα). Τότε Πατριάρχης στην Κωνσταντινούπολη ήταν ο άγιος Μεθόδιος ο Ομολογητής, ο υπέρμαχος των αγίων εικόνων, ο οποίος επί αυτοκράτορος Θεοφίλου υπέστη φρικτά βασανιστήρια. Ήταν θεοφόρος Πατήρ και είχε καταστήσει ενεργό την Χάρη του Αγίου Πνεύματος. Αγαπούσε πολύ τους μοναχούς και τις μονάζουσες της Πόλης, αλλά και τον αγαπούσαν και τον τιμούσαν ως άγιο εν ζωή. Συνάχθηκαν, λοιπόν, όλες οι μοναχές της Μονής Χρυσοβαλάντου και αποφάσισαν ομοφώνως να μεταβούν όλες μαζί στον Πατέρα τους και Πατριάρχη και να τον παρακαλέσουν να τους πει ποια αδελφή θέλει ο Θεός για Ηγουμένη στη μονή. Έτσι μετέβησαν στο Πατριαρχείο και αφού έλαβαν την ευλογία του, τού έθεσαν το ερώτημα. Τότε ο άγιος Μεθόδιος τους απάντησε: «Θέλημα του

Αγίου Πνεύματος, αλλά και δικό σας, είναι Καθηγουμένη να γίνει η δούλη του Θεού Ειρήνη· αυτό και εγώ βούλομαι»! Αμέσως μετέβησαν στον Πατριαρχικό Ναό, όπου ο άγιος Μεθόδιος προέβη σε χειροτονία της Ειρήνης εις διακόνισσα και στη συνέχεια την προεχείρισε σε Ηγουμένη της Μονής Χρυσοβαλάντου. **Ο Θεός μόνο αυτή τη σχέση θέλει!**

Τα τρία Πρόσωπα της Θεότητας είναι ενωμένα **αδιαιρέτως**, αλλά και **ασυγγύτως**. Οφείλουμε, λοιπόν και εμείς οι Μοναχοί και οι Μοναχές, να είμεθα με τον Μητροπολίτη μας ενωμένοι εις εν **αδιαιρέτως**, να μη διαιρούμεθα και να μη χωρίζουμε δηλαδή, αλλά και **ασυγγύτως**, να μη συγχέουμε τα όρια, τα οποία έθεσαν οι Πατέρες ημών, να μη συγχέουμε τις δικαιοδοσίες του επιχωρίου Επισκόπου, με τις δικαιοδοσίες των Ιερών Μονών, να μην υπεισέρχεται ο Μητροπολίτης στα των Ιερών Μονών δίκαια ούτε οι Μοναχοί να υπεισέρχονται στα της Μητροπόλεως δίκαια. Πρέπει να πετύχουμε το καθ'ομοίωσιν «αδιαιρέτως και ασυγγύτως». Η ίδια η φύση μάς διδάσκει ότι μπορούμε! Τρανό παράδειγμα είναι οι ωκεανοί. Παραθέτουμε κάτωθι τη φωτογραφία εκεί στο σημείο όπου συναντώνται ο Ατλαντικός Ωκεανός με τον Ειρηνικό.

Επίσης παραθέτουμε κάτωθι και τη φωτογραφία, όπου ο λευκός ποταμός Αράγκβι συναντά τον μαύρο ποταμό Αράγκβι στην Ανατολική Γεωργία, στην περιοχή Μτσχέτα-Μτιανέτι, κοντά στο χωριό Πασανάουρι.

Όταν οι ωκεανοί και τα ποτάμια μπορούν να ενώνονται αδιαιρέτως και ασυγχύτως, φρονούμε ότι και Μητροπολίτης και μοναχοί, μπορούν να ζουν αδιαιρέτως και ασυγχύτως.

Μακαριώτατε Άγιε Αρχιεπίσκοπε, προαιρούμεθα να κλείσει τον επίλογο ο προκάτοχός Σας, μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κυρός Χριστόδουλος, και ως εκ τούτου παραθέτουμε απόσπασμα από το βιβλίο του με τίτλο: «Το αγγελικό πολίτευμα-Γνωριμία με τον Ορθόδοξο Μοναχισμό», στο οποίο καταλήγει: *«Αντί να κατηγορούμε τους μοναχούς, ας τους αφήσουμε να πορεύονται τον δρόμο της εκλογής τους. Αν δεν μπορούμε να τους βοηθήσουμε, τουλάχιστον ας μην τους εμποδίζουμε»* (βλ. Συνοδική Επιτροπή επί του Μοναχικού Βίου, 2011-2015).

«Μοναχός ἐστίν, ὁ μόνον τὸν τοῦ Θεοῦ ἐνταλμάτων ἐχόμενος, ἐν παντί καιρῷ καὶ τόπῳ καὶ πράγματι» (ἅγιος Ἰωάννης Σιναΐτης).

Ἀσπαζόμεναι νοερῶς τὴν Ἀγίαν καὶ Χαριτόβρυτον δεξιάν Σας καὶ ἐξαιτούμεναι τὰς Ἀγίας καὶ Θεοπειθεῖς εὐχὰς Σας, διατελούμε ἐν ἀναμονῇ τῶν Πατρικῶν Σας ἐνεργειῶν.

Ἡ Καθηγουμένη,
Μοναχὴ Ἀγαθονίκη

καὶ αἱ συν ἐμοί ἐν Χριστῷ Ἀδελφαί.

Υ.Γ.: Παρακαλοῦμε, ἅμα τὴ λήψει τῆς παρούσης, μὰς χορηγηθεῖ ἀριθμὸς πρωτοκόλλου εἰσερχομένου ἐγγράφου 1) ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὁρους & Ἀρδαμερίου, 2) ἐκ τῆς Ἱεράς Συνόδου εἰς τὴν ὁποία θὰ διαβιβασθεῖ καὶ 3) ἐκ τῆς Επιτροπῆς Μοναχικοῦ Βίου, εἰς τὴν ὁποία ἐπίσης θὰ διαβιβασθεῖ.

ΠΗΓΕΣ :

Βοηθήματα ποὺ λάβαμε ὑπόψη μὰς καὶ χρησιμοποίησαμε στὴ σύνταξη τῆς παρούσας:

- 1) Γνωμοδότηση πρὸς τὸ Ἱερό Ἠσυχαστήριό μὰς τοῦ νομικοῦ μὰς συμβούλου, κ. Ἰωάννου Κανελλόπουλου, δικηγόρου Πατρῶν.
- 2) Γνωμοδότηση τοῦ ἐγκριτοῦ καὶ φιλομόναχου δικηγόρου κ. Χάρη Ἀνδράλη «Ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Κανονισμοῦ περὶ τῶν Ἱερῶν Ἠσυχαστηρίων»
- 3) Γνωμοδότηση ἐν εἴδει Ὑπομνήματος τοῦ ἐγκριτοῦ καὶ φιλομόναχου Ἀν. Καθηγητοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου καὶ δικηγόρου Νομικῆς Σχολῆς Ἀ.Π.Θ., κ. Κων/νου Γ. Παπαγεωργίου
- 4) «Παρατηρήσεις καὶ Προτάσεις ἐπὶ τῶν προτεινόμενων σχεδίων Κανονισμοῦ περὶ Ἱερῶν Ἠσυχαστηρίων» - Εἰσήγηση τοῦ Ἀρχιμ. Μεθοδίου Κρητικοῦ, Καθηγουμένου τοῦ Ἱ. Ἠσυχαστηρίου Ἀναστάντος Χριστοῦ Πειραιῶς (ἐγένετο 15-3-2012 στὸ Διορθόδοξο Κέντρο Ἱ. Μονῆς Πεντέλης).
- 5) «Κανονιστικὲς Διατάξεις Ἠσυχαστηρίων» τῆς Μαρίας Χ. Τατάγια, Δρ. Νομικῆς, ἐκδόσεις Σάκκουλα 2007.
- 6) Ἀγ. Μάρκου Ἀσκητοῦ «Περὶ τῶν ἀκουσίων θλίψεων», ἐκδοσὴ Ἱ. Κελλίου Ἀγ. Ἀρχαγγέλων, Ἀγ. Ὄρος, 2006, Μοναχοῦ Παΐσιου Καρεώτου.
- 7) Εὐεργετινός, τόμος Γ', ἐκδ. Ματθαίου Λαγγή, Ἀθήνα 1992.
- 8) Μέγας Συναξαριστὴς τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐκδ. Ματθ. Λαγγή.